

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Ι. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας
καὶ τῆς Ἱστορίας τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

ΣΥΜΒΟΛΑΙ
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ
ΤΗΣ ΑΧΡΙΔΟΣ

- α) Περὶ τὴν γένεσιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν
- β) Τακτικὰ τοῦ ι' καὶ ια' αἰῶνος εἰς παραλλήλους πίνακας
- γ) Συνοπτικὴ ἱστορία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1967

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Ι. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

Τακτικοῦ Καθηγητοῦ τῆς Γενικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας
καὶ τῆς Ἱστορίας τῆς ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΗΣ ΑΧΡΙΔΟΣ

- α) Περί τὴν γένεσιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν
- β) Τακτικὰ τοῦ 1' καὶ 1α' αἰῶνος εἰς παραλλήλους πίνακας
- γ) Συνοπτικὴ ἱστορία τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1967

ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ Ι. ΚΟΝΙΔΑΡΗ

Τακτικό Εγχειρίδιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας
καὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀρχιεπισκοπῆς
ἐν τῇ Γενετικῇ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς

ΣΥΜΒΟΛΑΙ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ

- (α) Περὶ τὴν γενεσιν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
(β) Τακτικὸν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἀρχιεπισκοπῆς
(γ) Συντακτικὴν ἱστορίαν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρχιεπισκοπῆς

Ἀνάτυπον

ἐκ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐ-
πετηρίδος τῆς Θεολογικῆς
Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου
Ἀθηνῶν. Τόμος ΙΣ'.

Τιμητικὸν ἀφιέρωμα

εἰς

Ἀμύλκαν Σπ. Ἀλιβιζᾶτον

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1907

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ πρόβλημα τῆς πρώτης ἐν τῇ Ἱστορίᾳ ἐμφανίσεως τῆς ἐπισκοπῆς καὶ εἶτα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς ἢ τοῦ Πατριαρχείου(;) τῆς Ἀχρίδος ἢ «Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας», εἶναι ἀπὸ τὰ μᾶλλον βαρυνήμαντα καὶ δυσχερῆ τῆς Ἱστορίας τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἵμου καὶ τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας, ἔνεκα τοῦ χασματώδους τῶν πηγῶν καὶ τῶν ποικίλων ἀπόψεων, αἵτινες ἐξεφράσθησαν περὶ τοῦ θέματος τούτου, οὐχὶ ἄνευ ἐπηρείας ἐθνικιστικῶν βλέψεων τῶν συγγραφέων.

Εἶναι δὲ ἀληθῶς περιέργον ὅτι ἐνῶ τὰ προβλήματα ταῦτα κεῖνται πρὸ πάντων εἰς τοὺς προηγηθέντας τῆς καταλήψεως τῆς Ἀχρίδος ὑπὸ τοῦ Βασιλείου τοῦ Β' τοῦ Βουλγαροκτόνου χρόνους, (1018), γεγονός, τὸ ὁποῖον ἐπέβαλε τὴν συγκριτικὴν ἔρευναν τῶν πηγῶν καὶ δὴ καὶ τῶν τακτικῶν (ἐπισκοπικῶν καταλόγων) πρὸς τὰ ἐν τοῖς 3 μολυβδοβούλοις τοῦ Βασιλείου (1020) ἀναφερόμενα, ἐν τούτοις δὲν ἐγένετο αὕτη οὔτε ὑπὸ τῶν ἡμετέρων, τῶν ἀσχοληθέντων περὶ τὴν ἱστορίαν τῆς διοικήσεως τοῦ Βυζαντίου (τοῦτο ἔγραφον τὸ 1958 εἰς τὴν ἀνακοίνωσίν μου ἐν τῷ Βυζαντινολογικῷ Συνεδρίῳ τῶν Μονάχου, «Θεολογία» 1959 σ. 4 ὑποσημείωσις 9) οὔτε ὑπὸ τῶν ξένων. Καίτοι ἡ σπουδαιότης τῶν κειμένων τούτων, διὰ τε τὴν ἱστορίαν τῶν Βυζαντινῶν χωρῶν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, εἶναι ἀναμφισβήτητος, ἐν τούτοις δὲν γίνεται πάντοτε συνειδητὴ εἰς τοὺς ἐρευνητὰς ἡ ἀνάγκη τῆς χρησιμοποίησεως αὐτῶν κατὰ τὴν ἔρευναν τῆς Βυζαντινῆς Ἱστορίας. Ἐν σοβαρὸν παράδειγμα, ἀποδεικνύον τὴν ἀλήθειαν ταύτην, ἀποτελεῖ ἡ προῖστορία τῆς Ἀχρίδος. Ὅσα λέγει εἰς τὸ 2ον Μολυβδόβουλον τοῦ ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος, ἀποδεχόμενος σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ Βουλγάρου Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου (τοῦτον εἶδεν ἀρχιερατεύοντα(;) ἐν Ἀχρίδι ὁ Βασίλειος), διὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπέκτασιν τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ἀχριδῶν, τὴν ὁποίαν κατεῖχε τάχα ὁ Βουλγαρίας κατὰ τοὺς χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ τσάρου τῶν Βουλγάρων Πέτρου (927-969), ἀποδεικνύονται καὶ ἐν τῇ ἀναδημοσιευομένῃ μεταφράσει σαφέστερον ἀσύστατα.

Τοῦτο εἶναι βέβαιον, διότι ἡ ἀναθεώρησις «τῆς τάξεως προκαθηδρίας τῶν θρόνων», ἡ γενομένη κατὰ τὴν πρώτην Πατριαρχεῖαν τοῦ Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ (901-906) καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ ΣΤ' τοῦ Σοφοῦ (886-912), περιέλαβε μόνον ἐκεῖνας τὰς ἐπαρχίας, αἵτινες ἀνῆκον πράγματι εἰς τὸ Βυζαντινὸν Κράτος. Τότε δὲν ὑπῆρχε Πατριαρχεῖον Ἀχρίδος. Ἡ ἀνακοίνωσις ἡ γενομένη εἰς τὸ Βυζαντινὸν Συνέδριον τοῦ Μονάχου — παρίστατο καὶ συνεφώνησε πρὸς τὰς ἀπόψεις μου ὁ Dvornik —, διαφωτίζουσα αὐτὴν τὴν ἐκκλ. προῖστορίαν τῆς περιοχῆς, δεικνύει πῶς ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος, ἀκολουθῶν τὰ ἴχνη τῆς πολιτικῆς τοῦ Τσιμισκῆ (πρβλ. ἡμετέραν ἀνακοίνωσιν ἐν Πρακτ. τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν τοῦ 1943), ἐδέχθη τὴν εἰσήγησιν τοῦ Βουλγάρου Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα διὰ λόγους πολιτικούς, διότι, καὶ ἐὰν δὲν ἐγνώριζε προσωπικῶς τὰ πράγματα, θὰ ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ ἐξακριβώσῃ τὸ ψευδὲς τῆς εἰσηγήσεως.

Ἐνεκα τοῦ σοβαροῦ τούτου ζητήματος προέκυψεν ἡ ἀνάγκη τοῦτο μὲν τῆς ἐκδόσεως τοῦ ἀνεκδότου τμήματος τῶν Notitiar. Episcopatum τῶν χρόνων τοῦ Τσιμισκῆ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1372 τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Ἀθηνῶν (τὸ ἀφῆκεν ἀνεκδοτον ὁ Gelzer), τοῦτο δὲ συγκριτικὴ παράθεσις τῶν Notitiar. Episcopatum ἀπὸ τοῦ 10ου μέχρι καὶ τοῦ 11ου αἰῶνος. Οὕτω εἰς τὸν διατηρηθέντα* μικρὸν πίνακα τῶν τακτικῶν τῶν σχετιζομένων ἀμέσως πρὸς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχρίδων, τῆς ἀρχικῆς ἐν Μονάχῳ ἀνακοινώσεως, ἡ ὁποία ἀνεθεωρήθη κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ὅτε ὁ μαθητὴς μου (Ἑλβετὸς Ὁρθόδοξος) κ. Ἰωάννης Γρόλυμουντ μετέφρασε τὸ γερμανικὸν κείμενον εἰς τὴν ἐλληνικὴν, προσετέθησαν νῦν οἱ μεγάλοι πίνακες οἱ περιλαμβάνοντες τὰ Notitias Episcopatum: α) τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (906)· β) τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου (940)· γ) τὸ 1ον τοῦ Τσιμισκῆ (971) τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸ 2ον τοῦ αὐτοῦ αὐτοκράτορος

* Ἐν τῇ μετὰ χειρὸς μεταφράσει.

(972-6), ὅπερ ὁ Parthey παρέχει ὡς ὑπ' ἀριθ. 3 (νέα χρονολογία παρουσιασθεῖσα διὰ τῆς ἀνακοινώσεως ἡμῶν)· δ) τοῦ καταλόγου τῶν ἐπισκοπῶν, ὅστις προκύπτει ἀπὸ τὰ τρία μολυβδόβουλα τοῦ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου (1020) καὶ ε') τοῦ τακτικοῦ τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ (1084-1118).

Οἱ συγκριτικοὶ οὗτοι πίνακες θέτουνσι πρὸ τῶν μελετητῶν τῆς Ἱστορίας τοῦ Βυζαντίου, εἰδικώτερον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῶν Βυζαντινῶν χωρῶν καὶ δὴ καὶ τῶν ἀνακτηθεισῶν ἐν τῇ Βαλκανικῇ, νέα προβλήματα καὶ δίδουνσι οὕτω ἀφορμὴν συγγραφῆς νέων μελετῶν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ μέθοδος αὕτη τῆς παραθέσεως εἰς παραλλήλους πίνακας εἶναι λίαν χρήσιμος, διὰ τοῦτο προβαίνω προσεχῶς εἰς ἔκδοσιν πάντων τῶν Notitiar. Episcopatum, τῇ βοηθείᾳ διακεκριμένων συναδέλφων καὶ φίλων.

Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἐθεώρησα σκόπιμον νὰ περιλάβω εἰς τὴν παροῦσαν ἔκδοσιν τήν, χάριν τῆς Θρησκευτικῆς Ἠθικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας, γραφείσαν συνοπτικὴν ἔκθεσιν τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδων καὶ πάσης Βουλγαρίας, ἡ ὁποία ἀπὸ τοῦ 1187 (ἰδρύσις τῆς Ἀρχ)πῆς Τυρνόβου) ἐπαυσε κατ' οὐσίαν νὰ εἶναι πράγματι πάσης Βουλγαρίας, ἀπὸ δὲ τοῦ 1219, ἰδρυθείσης τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου, περιωρίσθη εἰς τὸν Ἑλληνικὸν κυρίως χώρον τῆς Δυτικῆς Βαλκανικῆς. Εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο εἶναι ἀνάγκη νὰ προσθέσω, ὅτι εἰς τὸν Α' τόμον τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος (1954-1960) καὶ δὴ καὶ εἰς τὰς σελίδας 155-162 ἐξήτασα, διατὶ ἡ Ἐκκλησ. Ἱστορία τῆς Ἀχρίδος περιλαμβάνεται εἰς τὴν Ἐκκλ. Ἱστορίαν τῆς περιοχῆς τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἑλλάδος (τὸ ἥμισυ τῆς δικαιοδοσίας τῆς μέχρι τοῦ 1219 ἐπεξετείνετο εἰς ἑλληνικὰς περιοχὰς καὶ τὸ σύνολον σχεδὸν ἀπὸ τοῦ ἔτους ἐκείνου μέχρι τῆς καταργήσεως τῷ 1767).

Τοιοτοτρόπως παρέχω τὴν εὐκαιρίαν, εἰς τοὺς εἰδικούς καὶ εἰς τοὺς μαθητάς μου, νέων μελετῶν καὶ ἐρευνῶν τῆς πολυπαθοῦς βορείας Ἑλλάδος.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3ῃ Ἰουνίου 1966.

Καθηγητὴς Γερ. Ἰ. Κονιδάκης.

Α'.

ΠΕΡΙ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΧΡΙΔΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΤΙΤΙΑΡUM Ν^Ο 3 ΠΑΡΑ ΡΑΡΤΗΕΥ

(Ἀναθεώρησις Ἀνακοινώσεως γενομένης
ἐν τῷ ΙΑ' Διεθν. Βυζαντινολογικῷ Συνεδρίῳ ἐν Μονάχῳ τῷ 1958)

Μετὰ Παραρτήματος
περιέχοντος πίνακα τακτικῶν
ἀπὸ τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ μέ-
χρι τῶν Κομνηνῶν, μετ' ἐκδόσεως
τοῦ τακτικοῦ τοῦ Κώδ. 1372 τῆς
Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν.

ΠΕΡΙ ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΓΕΝΕΣΕΩΣ
ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΧΡΙΔΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΤΙΤΙΑΡΟΥΜ Ν^ο 3 ΠΑΡΑ ΡΑΡΤΗΕΥ¹

Ἀνακοίνωσις γενομένη τῇ 19ῃ Σεπτεμβρίου 1958 εἰς τὸ ΙΑ' Διεθνὲς
Συνέδριον τῶν Βυζαντινολόγων ἐν Μονάχῳ.

Εἰσαγωγικά.

Ὁ Η. Gelzer εἶχε δίκαιον ὅτε, ἀνακοινώσας τῷ 1901 τὴν θεμελιώδη
αὐτοῦ πραγματείαν περὶ τῶν «μὴ τυπωθέντων καὶ ἀνεπαρκῶς δημοσιευθέντων
κειμένων τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων» εἰς τὴν Βαυαρικὴν Ἀκαδημίαν, πα-
ρετήρει: «Αἱ τύχαι τῆς Δρίστρας (τῆς βουλγαρικῆς μητροπόλεως τοῦ ΙΑ'
αἰῶνος) εἶναι σκοτειναί». Ὁ Gelzer ὠμίλησε τότε περὶ τοῦ πρώτου μέρους
ἐνὸς μὴ ἐκδοθέντος ἐνδιαφέροντος ἐπισκοπικοῦ καταλόγου τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1372
Κώδ. τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν, εἰς ὃν αἱ Ἀρχιεπισκοπαὶ Βουλγα-
ρίας καὶ Κύπρου κατέχουσι μίαν ἰδιαιτέραν καὶ λίαν διαφέρουσαν θέσιν με-
ταξὺ τῶν τάξεων τῶν μητροπόλεων καὶ «αὐτοκεφάλων ἀρχιεπισκοπῶν» τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου². Εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ πρώτου τούτου μέρους τῆς
Ἀναγραφῆς διεπραγματεύθη πολλὰ ζητήματα, πρὸ παντὸς τὸν χρόνον τῆς
γενέσεως (συντάξεως) τοῦ καταλόγου τούτου, ὃν ἀπέδωκε, βεβαίως ὀρθῶς, εἰς
τὴν περίοδον τοῦ Τσιμισκῆ (969-976)³. Ὁ Gelzer ἔγραψε τότε: «Ἵνα ὀρίση

1. Ὁ πλήρης τίτλος τῆς ἀνακοινώσεως ἔπρεπε νὰ εἶναι: «Περὶ τοῦ ζητήματος τῆς γε-
νέσεως ἐνὸς τμήματος (τῆς δικαιοδοσίας) τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, τῆς ὀνομασίας τῆς
(διοικητικῆς) περιοχῆς αὐτοῦ ὡς Βουλγαρίας καὶ τῆς χρονολογήσεως τῶν Notitiarum
ὑπ' ἀριθμ. 3 παρὰ Parthey». Παρίστατο καὶ ὁ καθηγητὴς Dvornik.

2. Πρβλ. τὴν ἀνακοινώσιν μου εἰς τὰ Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας, ἐν Ἀθήναις 1943,
ἐκδοθέντα τῷ 1950, σελ. 306-313.

3. Ὁ Gelzer σημειοῖ: ἀνεπαρκὴς περιγραφὴ παρὰ Ἰ. καὶ Ἀ. Σακελλίω, Κατάλο-
γος τῶν χειρογράφων τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1892, σελ. 249.
Πρόκειται περὶ βιβλίου μεγάλων φύλλων 488 σελίδων εἰς ὠραιότατην γραφὴν, γεγραμμέ-
νων τῷ 1779.

τις τὸν χρόνον τῆς συντάξεως τοῦ Καταλόγου, ἀρκεῖ ἡ ἀναφορὰ τοῦ καταλόγου τῶν μητροπόλεων καὶ αὐτοκεφάλων [ἀρχιεπισκοπῶν]. Διὰ τοῦτο ἀφήκα κατὰ μέρος τὴν ἀνατύπωσιν ὅλου τοῦ καταλόγου, ἵνα μὴ παραθέσω πάλιν ἄνευ ἀνάγκης πάντοτε σχεδὸν τὰ αὐτὰ ἢ ἐν πολλοῖς συγγενῇ κείμενα» (σελ. 569).

Εἰς τὸ τέλος τῆς κριτικῆς τοῦ ἐπὶ Τσιμισκῇ συνταχθέντος καταλόγου, ἐν ᾧ λήγει ὁ κατάλογος τῶν μητροπόλεων, ἔνθα αἱ μητροπόλεις Ὑδροῦντος, Κελτζηνῆς καὶ Τάραντος, προσέθεσεν: «ἀπὸ ὀλίγον τι νεωτέραν ἐποχὴν προῆλθεν ὁ κατάλογος, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰς πλεῖστα χειρόγραφα, ἐν μέρει αὐξηθέντα, διὰ νεωτέρων προσθηκῶν καὶ εἶναι ἀνετώτατα προσιτός. Εἰς τὰς Notitias ὑπ' ἀριθμ. 3 παρὰ Parthey (101-131) ὁ κατάλογος τῶν μητροπόλεων λήγει εἰς τὰ ὀνόματα Κελτζηνῆς καὶ Κωλονείας...».

«Αἱ πολλαὶ μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ ἰδρυθεῖσαι μητροπόλεις δὲν κατατάσσονται περαιτέρω. Μόνον μία προσθήκη, μὴ ἰσχύουσα πλέον διὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἀλεξίου, ἀσχολεῖται περὶ τὰς χωρισθείσας ἀπὸ Ρώμης καὶ Ἀντιοχείας ἐπαρχίας· ἐν τέλει εὐρίσκεται εἰς τινὰς κατηγορίας χειρογράφων μία, κατὰ τὸν ἰγ' αἰῶνα γραφεῖσα, προσθήκη: περὶ τῆς Ρωσίας. Ἐὰν ἀφήσωμεν κατὰ μέρος τὰς προσθήκας ταύτας, ἔχομεν ὡς βασικὸν κείμενον μίαν εἰς τὸ ὄνομα τῆς Κωλονείας λήγουσαν περιγραφὴν ἐπαρχιῶν, ἥτις ἐπρεπε νὰ εἴχετε τελειωθῇ μικρὸν μετὰ τὸν κατάλογον τοῦ κώδικος ὑπ' ἀρ. 1372 τῶν Ἀθηνῶν. Ἴνα δώσω ἓνα μόνον κατὰ προσέγγισιν ὑπολογισμόν, ὀρίζω αὐτὸν περὶ τὸ 980» (σελ. 575).

Ὁ ἀναγινώσκων μετὰ προσοχῆς τὰ ἀνωτέρω καὶ ἐρευνῶν τὴν Ἱστορίαν τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου τῆς ἐποχῆς ταύτης, πρὸ παντὸς τῶν βορείων ἐλληνικῶν μητροπόλεων, καὶ πρὸς τούτοις συγκρίνων τὸν ἐπισκοπικὸν κατάλογον τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ ι' καὶ ια' αἰῶνος πρὸς τὸν κατάλογον τῆς Ἀχρίδος (Μολυβδόβουλλα τοῦ Βασιλείου Β', ἐκδοθέντα ὑπὸ τοῦ Gelzer εἰς τὸν 2ον τόμον τῆς Byz. Zeitschrift, εἰς σελ. 42-46), ἐντυπωσιάζεται, ὡς ἀναγνώστης, ἰδίᾳ διὰ τὰ ἐξῆς γεγονότα.

1ον. Εἰς τὸ διάταγμα τοῦ Βασιλείου ἐμφανίζονται αἰφνιδίως 31 ἐπίσκοποι ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχρίδος καὶ πάσης Βουλγαρίας (1020), ἐκ τῶν ὁποίων 12 ἀνήκουν εἰς τὰς μητροπόλεις τῆς Βορείου Ἑλλάδος.

2ον. Εἰς τὸ Β' διάταγμα τοῦ Βασιλείου Β' Βουλγαροκτόνου (976-1025) βεβαιοῦται, ὅτι τὰ πρὸς Ἰωάννην, τὸν Βούλγαρον Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχρίδος, διατάγματα αὐτοῦ δὲν θὰ εἰσῆγον νεωτερισμούς, ἐφ' ὅσον οὗτος παρεχόμεν μίαν τόσον μεγάλην περιοχὴν ἐκ τῶν βορείων ἐλληνικῶν περιοχῶν εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν (Ἀρχιεπισκοπὴ Βουλγαρίας, πρβλ. ἐν Byzantinische Zeitschrift, II, σελ. 42-46) καὶ μάλιστα τῇ αἰτήσῃ τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἰωάννου.

Τὸ Β' μολυβδόβουλλον ἰσχυρίζεται ἐπίσης, ὅτι ὁ Βασίλειος ἐπέστρεψε μόνον τὰς ἐπισκοπὰς

ἐκεῖνας, αἵτινες ἦσαν ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν βούλγαρον Ἀρχιεπίσκοπον κατὰ τὴν βασιλείαν τῶν βασιλέων τῆς Βουλγαρίας Πέτρου (927-969), καὶ Σαμουήλ (976;-1014). Μετὰ τὴν ἀπαρίθμησην τῶν ὑπολοίπων φρουρίων συνεχίζει· «τὰ αὐτὰ θεσπίζομεν ἔχειν καὶ διακρατεῖν τὸν νυνὶ ἀγιώτατον Ἀρχιεπίσκοπον... εἰ γὰρ τῆς χώρας ἐγκρατεῖς ἐγενόμεθα, ἀλλὰ τὰ ταύτης δίκαια ἀπαράσπαστα διετηρήσαμεν ἐπικυροῦντες αὐτὰ διὰ χρυσοβούλων καὶ σιγγιλλίων ἡμῶν».

Ἐνεκα τούτου ἀπέκρουσε τὰς διαμαρτυρίας τῶν γειτόνων μητροπολιτῶν: Θεσσαλονίκης, Ναυπάκτου, Δυρραχίου καὶ Λαρίσης.

3ον. Ἐνῶ ἡ ἀπόρριψις τῶν διαμαρτυριῶν τῶν Μητροπολιτῶν Θεσσαλονίκης, Ναυπάκτου καὶ Λαρίσης φαίνεται εἰς ἡμᾶς ἀνυπόστατος—διότι 4-6 ἐπισκοπαὶ τῆς Θεσσαλονίκης⁴, μία τῆς Λαρίσης⁵ καὶ 4 τῆς Ναυπάκτου⁶ ἦσαν ὑποτεταγμένοι εἰς αὐτοὺς ἤδη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, τοῦ Κων/νου Πορφυρογεννήτου καὶ τοῦ Τσιμισκῆ—, τοῦναντίον ἡ ἀπόκρουσις τῶν διαμαρτυριῶν τοῦ Μητροπολίτου Δυρραχίου φαίνεται ἐκ πρώτης ὄψεως ἐν τινὶ μέτρῳ δεδικοιολογημένη, διότι αἱ 3 ἐπισκοπαί, αἵτινες ἔκειντο πρὸς νότον τοῦ Δυρραχίου, ἐμφανίζονται κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Notitias 3 καὶ οὐχὶ ἐνωρίτερον. Τοῦτο σημαίνει, ὅτι προὔκειτο περὶ μιᾶς ὅλως νέας ἰδρύσεως. Ἄρα γε θὰ ἠδύνατο ὁ Βασίλειος ὁ Β' νὰ εἶναι ἰδρυτὴς τῶν ἐπισκοπῶν τούτων καὶ νὰ γράψῃ εἰς τὸ διάταγμα αὐτοῦ, ὅτι αἱ ἐπισκοπαὶ αὗται ὑπῆρξαν ἤδη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ τσάρου Πέτρου; Δύσκολα προβλήματα πρέπει νὰ λυθῶσι, καὶ κατὰ τὴν σύγκρισιν τῶν πηγῶν διάφοροι σκέψεις εἶναι δυναταί.

Τὸ γεγονός⁷ 1ον) ὅτι σχετικῶς μέγας ἀριθμὸς ἐπισκοπῶν ἐμφανίζεται κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Notitias 3 ἢ λείπει ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς 3 καταλόγους τοῦ ι' αἰῶνος (906-972, Λέοντος ΣΤ', Κ. Πορφυρογεννήτου καὶ Ἱ. Τσιμισκῆ) καὶ 2ον) ὅτι ἀριθμὸς ἐπισκοπῶν ἐμφανίζεται κατὰ πρῶτον εἰς τὰ ἀνέκδοτα μέρη τοῦ 2ου καταλόγου τοῦ Τσιμισκῆ, ἡγαγον τὸν γράφοντα εἰς τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐκδώσῃ τὸ ἀνέκδοτον μέρος τῶν Notitiarum Episcopatum τοῦ Τσιμισκῆ⁷ καὶ εἰς τὴν μελέτην ταύτην ἐν συγκρίσει πρὸς τοὺς καταλόγους τοῦ ι' καὶ τοῦ ια' αἰῶνος καὶ ἐκεῖνους τῆς Ἀχριδῶν. Ἐν τῇ συναφείᾳ ταύτῃ ἔχει σημασίαν διὰ τὸ πρόβλημα τοῦ χρόνου τῆς γενέσεως τῶν συστατικῶν στοιχείων τῆς ἐπισκοπῆς Ἀχριδῶν τὸ ζήτημα περὶ τοῦ χρόνου τῆς

4. Ὁ Σερβίων.

5. Ὁ Σταγῶν.

6. Ὁ Ἰωαννίνων, ὁ Φωτικῆς, ὁ Ἀδριανουπόλεως καὶ ὁ Βουθρωτοῦ. Ἡ ἐπισκοπὴ Χιμάρας ἐμφανίζεται μόλις ἐν Notit. 3, ἔρα μετὰ τὸν Κατάλογον τοῦ Τσιμισκῆ τοῦ Κώδικος υπ' ἀριθμ. 1372 τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν.

7. Τοῦτο πράττομεν νῦν ἐν τῷ Παραρτήματι ἐν τῷ εὐρυτέρῳ κειμένῳ τῆς παρούσης ἀνακοινώσεως.

ιδρύσεως τῶν 3 ἐπισκοπῶν τοῦ Δυρραχίου, αἵτινες ἦσαν ὑποτεταγμέναι εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν, διότι ἐλλείπουσιν αὐταὶ εἰς τὰς Notitias τοῦ Λέοντος, ἐν Nov. Tactica τοῦ Κων. Πορφυρογεννήτου καὶ παρὰ Τσιμισκῇ (κώδιξ Ἀθηνῶν). Περαιτέρω πρέπει νὰ προσθέσωμεν, ὅτι μέγας ἀριθμὸς ἐπισκοπῶν τῶν βορείων ἐλληνικῶν μητροπόλεων Θεσσαλονίκης, Δυρραχίου καὶ Λαρίσης ἐμφανίζονται κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Notitias 3⁸. Τοῦτο εἶναι μεγάλης σημασίας διὰ τὴν διασαφήνισιν σημείων τῆς σκοτεινῆς ἱστορίας τοῦ ι' καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ ια' αἰῶνος ἐν βορείῳ Ἑλλάδι καὶ ἐν τῇ Χερσονήσῳ τοῦ Αἴμου.

I

Εἶναι ἐκτὸς ἀμφισβητήσεως, ὅτι ἡ ἔρευνα καὶ σύγκρισις τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων, ἥτις προήχθη λαμπρότατα ὑπὸ τῶν H. Gelzer, E. Gerland καὶ V. Laurent, δὲν εἶναι καθόλου πλήρης. Καίτοι ἐργάζομαι ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐλληνικῶν πηγῶν, αἱ δὲ βουλγαριστὶ γεγραμμέναι πραγματεῖαι τοῦ Snegarov περὶ Ἀχρίδος μοῦ εἶναι ἀπρόσιτοι⁹, ἐν τούτοις φρονῶ, ὅτι εἶναι ἰδιαιτέρας σημασίας διὰ τὴν τοποθέτησιν τοῦ ἡμετέρου ζητήματος, διότι νομίζω ὅτι αἱ 2 πραγματεῖαι τοῦ H. Gelzer περὶ τῶν ἀνεκδότων Notitiae καὶ περὶ Ἀχριδῶν δὲν διασαφηνίζουν τὰ ἐξῆς δύο ἐρωτήματα:

8. Ἴδὲ παράρτημα, ἐνθα οἱ πίνακες τῶν ἐπισκοπῶν.

9. Snegarov, La ville d' Ochrida, aperçu historique, ἐν «Revue Macédonienne», τόμος 4ος, τεῦχος α', (1928) σελ. 91-138, τεῦχος β' σελ. 65-98, τεῦχος γ' σελ. 57-88 (βουλγαριστὶ μετὰ γαλλικῆς περιλήψεως). Ὁ Δ. Ζακυνθός, ἐν Ἀ' Ἐπετηρίδι Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν τόμ. 17ος (1941), σελ. 223-4 ἔχει ὑπ' ὄψιν τὰς πηγὰς μετὰ τὸ 1020, ἐνθ' αὐτὰ δύσκολα προβλήματα περὶ τῆς γενέσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος καίτιναι εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 1020 χρόνους. Ἡ Ἀχρίς ἐμφανίζεται ὡς Ἀρχιεπισκοπὴ πρῶτον εἰς τὸ διάταγμα Α' τοῦ Βασιλεῖου Β'. Ἡ σημείωσις τῆς συνόδου τοῦ 879, α' Ἀχρίδος Γαβριήλ) εἶναι μοναδική. Ὁ Gelzer ὑπεστήριξεν, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Κώδικος: Παρισινοῦ Gr. 880 (fol. 407, V, σελ. 99), περὶ τῶν Βουλγάρων Πατριαρχῶν τὰ ἐξῆς:

Α'. Δαμιανός, Α' Πατριάρχης, ἐπὶ Συμεὼν (893-927) καὶ Πέτρου (927-968), ἐδρεύει ἐν Δρίστρᾳ, βλέπε Δρίστρα-Δορύστολον Σιλιστρίας (πρβλ. Gelzer: Ungedruckte Texte, σ. 572).

Β'. Γερμανός (Γαβριήλ) ἐν Βοδενοῖς καὶ Πρέσπᾳ.

Γ'. Φίλιππος ἐν Ἀχρίδι.

Δ'. Δαυίδ, μνεία 1016, παρὰ Κεδρηνῷ II, 463,9 καὶ 1018, παρὰ Κεδρηνῷ II, 467,19.

Ε'. Ἰωάννης ἔχει πάλιν τὸν τίτλον τοῦ Ἀρχιεπισκόπου ἀπὸ τοῦ 1018 (κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Βασιλεῖου Β', πρβλ. διάταγμα Α', ἐν Byz. Zeitschrift, ἐνθ' ἀνωτέρω).

Κατὰ τῆς κατοχῆς τῶν περιοχῶν τῆς Ἀχρίδος ὑπὸ τῶν Βουλγάρων (813-980) ὁμιλοῦσιν αἱ πηγαί. Ἰδὲ Ξαναλάτου, Τὰ σύνορα τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὰ Βαλκάνια (μετὰ χαρτῶν καὶ σημειώσεων) Ἀθῆναι 1945 (ἐλληνιστί), σελ. 24-29. Μία συνεργασία ἐν τῇ ἱεραποστολῇ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων εἰς τὰς δυτικὰς περιοχάς, τὰς Σκλαβηνίας, μεταξὺ τῶν συνόρων τῶν θεμάτων Θεσσαλονίκης καὶ Δυρραχίου, φαίνεται ἐκ τοῦ βίου τοῦ Ἀγίου Κλήμεντος ἐπισκόπου Βελίκης ὡς πιθανή. Τὸ ζήτημα πρέπει ὅμως νὰ ἐρευνηθῇ ἐκ νέου (πρβλ. Χάρτην Α' ἐν Βολερῷ τοῦ Κυριακίδου).

10ν. Τὸ εἶδος καὶ τὴν κατάστασιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τῶν Ἀχριδῶν (ἡλικία τῶν ἐπισκοπῶν καὶ χρόνος τῆς ὑποταγῆς ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχριδῶν).

Ἡ ἱστορία τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς βορειοδυτικῆς Μακεδονίας τῶν χρόνων 976 - 1010 εἶναι ἐν μέρει σκοτεινὴ ¹⁰ διὰ τοῦτο διαφέρουσιν αἱ γινῶμαι περὶ τῆς ἱστορίας τῆς γενέσεως τοῦ «βασιλείου τοῦ Σαμουήλ». (Ostrogorsky, Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, I, σελ. 241, σημ. 1). Διὰ τὴν ἱστορίαν τῶν σχέσεων τῶν βυζαντινῶν καὶ βουλγαρικῶν περιοχῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Τσιμισκῆ, οἱ ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τοῦ ι' αἰῶνος καὶ πρὸ πάντων ὁ τοῦ Τσιμισκῆ καὶ τῶν Notitiae. 3, παρὰ Parthey, εἶναι μεγίστης σημασίας. Ὁ H. Gelzer (σελ. 572) ἤτο τῆς γνώμης, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 972, ἄρα μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Δρίστρας ὑπὸ τοῦ Τσιμισκῆ, ἔμειναν ὑποτεταγμένοι εἰς τὸν ἐν Δρίστρᾳ αὐτόνομον (αὐτοκέφαλον) Ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας μόνον οἱ ἀνήκοντες εἰς τὸ βουλγαρικὸν κράτος Βούλγαροι τοῦ Δουνάβεως, ἐνῶ ἡ Δύσις καὶ ἡ Μακεδονία ἔμειναν ἀνεξάρτητοι καὶ εἶχον ἴδιον Πατριάρχην, ὅστις ἤδρευε κατὰ πρῶτον ἐν Τριαδίτση, ἐν Βοδενοῖς καὶ Πρέσπᾳ εἶτα ἐν Βυδίνῃ καὶ Μογλένοις καὶ εἶτα ἐν Ἀχρίδι (Byz. Zeitschrift, II, σελ. 44). Ὁ Ostrogorsky ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τοῦ Βυζαντινοῦ Κράτους (242, σημ. 1), βασιζόμενος ἐπὶ τοῦ D. Anastasijevic (L' hypothèse de la Bulgarie occidentale, Recueil Uspenski I, 1930, σελ. 20 κ.έ.) δέχεται, ὅτι ὁ Τσιμισκῆς εἶχεν ὑποτάξει ὅλην τὴν Βουλγαρίαν¹¹ καὶ ὅτι μόνις διὰ τῆς στάσεως τῶν Κομητοποúlων τοῦ 976

10. Παρὰ H. Gelzer, Ungedruckte Texte, σελ. 568-572. Πρβλ. καὶ τὸ ἀνέκδοτον τμήμα τοῦ Κώδικος 1372 τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Ἀθηνῶν, ὅπερ θὰ προσθέσω εἰς τὸ παρὸν ἑλληνικὸν κείμενον τῆς ἀνακοινώσεως.

11. Ὁ Vasiliev (History of the Byz. Empire, ἑλληνικὴ μετάφρασις ἐκ τῆς β' ἀγγλικῆς ἐκδόσεως ὑπὸ Σαβράμη. Ἀθῆναι 1954) παρατηρεῖ: «Ἡ κατάστασις τῆς Ἀν. καὶ Δυτ. Βουλγαρίας τὴν ἐποχὴν ταύτην εἶναι ἀμφίβολος καὶ ἀποτελεῖ ἕνα περιτεπλεγμένον πρόβλημα. Τελευταίως ἔχει ὑποστηρικθῇ ἡ ὑπόθεσις, ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ Τσιμισκῆς κατέλαβε ὅλην τὴν Βουλγαρικὴν Αὐτοκρατορίαν, τόσον τὴν δυτικὴν (;) ὅσον καὶ τὴν ἀνατολικὴν—καὶ ὅτι μόνον μετὰ τὸν θάνατόν του, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐσωτερικῶν ταραχῶν τοῦ Βυζαντίου (πρβλ. Ostrogorsky. Geschichte des Byz. Staates, σελ. 239 κ.έ.) ὁ Σαμουήλ ἐπανεστάτησεν εἰς τὴν Δύσιν, ἐπιτυχάνων οὕτω τὴν ἰδρύσιν τῆς Σλάβο-Μακεδονικῆς Αὐτοκρατορίας, παρατηρ. 55, σ. 397. Βλέπε D. Anastasijevic «Μία ὑπόθεσις σχετικὴ μετὰ τὴν Δυτικὴν Βουλγαρίαν» ἐν Bulletin de la Société Scientifique de Scopije, III, 1927, 1-12, (Σερβικὰ—Γαλλικὰ) Mélanges Uspensky. Βλέπε ἐπίσης J. Ivanov, Ἡ καταγωγὴ τῆς οἰογενείας τοῦ τσάρου Σαμουήλ (εἰς τόμον ἀφιερωμένον πρὸς τιμὴν τοῦ V.N. Zlatarsky, σελ. 55 (Βουλγαρικὰ. Σημείωσις 55, σελ. 397). — Διὰ τὴν ὀρθὴν κρίσιν περὶ τῆς καταστάσεως ἐν τῇ Δύσει, (τ.έ. εἰς τὰς δυτικὰς τῆς Θεσσαλονίκης καὶ Σκοπίων περιοχάς) πρέπει νὰ ἔχη τις ὑπ' ὄψιν τοὺς ἐν τῷ παραρτήματι προστεθέντας πίνακας, ἐν οἷς καὶ οἱ ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῆς Ναυπάκτου καὶ τοῦ Δυρραχίου τοῦ ι' αἰῶνος. Δέον πρὸ πάντων νὰ σημειωθῇ, ὅτι ἐν τῷ Τακτικῷ τοῦ Τσιμισκῆ (971-2) ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Βουλγαρίας ἐμφανίζεται ὑπὸ τὸν τίτλον «Πατριαρχικὴ κυριαρ-

ἡλευθερώθη ἡ χώρα καὶ ιδρύθη νέον κράτος ἐν Μακεδονίᾳ. Νομίζει ὁ Ostrogorsky, ὅτι ἀμφότεροι αἱ θεωρίαι (ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς Βουλγαρίας ἢ τῆς ὅλης περιοχῆς τῆς Βουλγαρίας) πηγάζουσιν ἐκ μιᾶς ἐσφαλμένης παραστάσεως, διότι δύναται νὰ φαντάζωνται τὴν ὑποταγὴν τῆς χώρας μόνον ὑπὸ μορφὴν πραγματικῆς κατοχῆς. Πράγματι, ὅπως τονίζει ὁρθῶς ὁ Anastasijevic, αἱ πηγαὶ οὐδεμίαν δίδουσι λαβὴν ἰσχυρὰν διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ὅτι παρὰ τὸ ἀνατολικὸν ὑπῆρχεν ἀνεξάρτητον δυτικὸν βουλγαρικὸν κράτος, καὶ οὐχ ἤττον δύναται νὰ στηριχθῇ ἐκ τῶν πηγῶν ἡ ὑπόθεσις μιᾶς στάσεως τῶν Κομητοπούλων πρὸ τοῦ 976. (Ἡ εἰδησις τοῦ Σκυλίτση-Κεδρηνοῦ, II 347, εἶναι προφανῶς ἐσφαλμένως κατατεταγμένη. Πρβλ. Adoniz, Samuel., σελ. 5 κ.ἑ. Runciman, The First Bulgarian Empire, σελ. 218).

Ἡ γνώμη αὕτη εἶναι ὀρθή, βεβαίως μόνον, ἐφ' ὅσον μεταξὺ τῶν πηγῶν συγκαταριθμοῦνται οἱ ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι τῶν Λέοντος ΣΤ', Κωνσταντίνου Ζ' καὶ τοῦ Τσιμισκῆ. Ἐκ τούτων προκύπτει, ὅτι οἱ κατάλογοι «παριστάνουσι τὰς ἐκκλησιαστικὰς καταστάσεις ὑπὸ τοὺς Λέοντα καὶ Κωνσταντῖνον Πορφυρογέννητον» (Gelzer, Ungedruckte Texte, 1900, σελ. 549-550). Κατ' αὐτοὺς αἱ ἐπισκοπαὶ τῆς μητροπόλεως Ναυπάκτου, τοῦτ' ἔστιν τοῦ θέματος Νικοπόλεως ἕως Βουθρωτοῦ καὶ τῆς Μητροπόλεως Δυρραχίου¹², ἔκειντο εἰς τὴν περιοχὴν τῶν ὁμωνύμων θεμάτων τοῦ Βυζαντίου. Τὸ ὄνομα «Βουλγαρία» θὰ ἠδύνατο νὰ ἦτο ἐν χρήσει ἐκτὸς τῶν βορειονατολικῶν συνόρων τῶν θεμάτων τούτων μέχρι τοῦ ἔτους 976 διὰ τὴν κυρίως Βουλγαρίαν μεταξὺ Σόφιας, Δουνάβεως, Εὐξείνου Πόντου καὶ Αἰμοῦ. Γεννᾶται ὁμως τὸ ἐξῆς ἐρώτημα:

2ον. Πότε καὶ πῶς συνέβη ὥστε ὁ γεωγραφικὸς ἐθνικὸς ὅρος «Βουλγαρία», κυριαρχῶν κατὰ τὸν 9-10 αἰῶνα κυρίως ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Κατωτέρας (Κάτω) Μοισίας, νὰ ἐπεκταθῇ κατὰ τὸν 10 αἰῶνα εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Ἀχρίδος;

Διὰ τὴν ἀπόκρισιν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο κυριωτέρα προϋπότητες εἶναι ὁ ἀκριβὲς καθορισμὸς τοῦ χρόνου γενέσεως τῶν Notitiae. No 3 παρὰ Parthey. Εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῆς ἀνακοινώσεως ταύτης ἀνέφερον τὴν κατὰ προσέγγισιν χρονολογίαν τοῦ Gelzer, περὶ τὸ «980», δηλαδὴ κατὰ τὰ τέσσαρα πρῶτα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Βασιλείου Β' τοῦ Βουλγαροκτόνου, ἀλλὰ

χία». Πρόκειται περὶ τῆς κυρίως Βουλγαρίας, μεταξὺ Δουνάβεως, Βυδίνης. Πυρότ, Kistendil, Αἰμοῦ, Sliwen, Μεσημβρίας (πρβλ. τὴν ἀνακοινώσιν μου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν τοῦ ἔτους 1943). Ἡ ἔδρα ἦτο ἐπισήμως ἡ Δρίστρα, ἐνῶ ὁ Δαμιανός, κατὰ τὸν Παρισινὸν Graec. 880, «καθηρέθη παρὰ Ἰωάννου τοῦ Τσιμισκῆ», ὡς ἀνωτέρω ἐλέχθη· ἰδὲ παρὰ Gelzer, Das Patriarch. von Achrida, 1902, σελ. 6. Ἄρα γε μνημονεύεται κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Βυζαντινῆς κυριαρχίας Ἀρχιεπίσκοπος ἐν Δρίστρᾳ; Πιθανῶς. Δὲν γνωρίζομεν πότε ἐνεθρονίσθη ὁ Γερμανὸς—Γαβριὴλ ἐν Βοδενοῖς καὶ Πρέσπᾳ(;).

12. Πρβλ. τὴν ἀνακοινώσιν μου εἰς τὸ Θ' Διεθνὲς Συνέδριον Βυζαντινῶν Σπουδῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, σελ. 185 κ.ἑ., 188-193.

τίθεται τὸ ἐρώτημα, ἐὰν τὰ τέσσαρα πρῶτα ἀνήσυχα καὶ σκοτεινὰ ἔτη (976-980) τῆς στάσεως τοῦ Σαμουήλ καὶ τῶν Βουλγάρων κατὰ τῆς ἀπὸ τοῦ ἔτους 971 ὑπαρξάσης Βυζαντινῆς κυριαρχίας ἦσαν κατὰλληλα διὰ τὴν ἱδρυσιν νέων ἐπισκοπῶν. Διότι ἐὰν συγκρίνωμεν τὸν κατάλογον τοῦ Λέοντος ΣΤ' πρὸς τὰς Not. «Nova Tactica» τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου καὶ τοῦ Τσιμισκῆ, ὡς καὶ τὰς Notitias 3 καὶ συμπεριλάβωμεν εἰς τὴν σύγκρισιν καὶ τὸν κατάλογον τῆς Ἀχρίδος ὡς καὶ τὴν vulgatam τοῦ Λέοντος («Διατύπωσιν») (Notitia τοῦ Ἀλεξίου Κομνηνοῦ), εἶναι ἀμφίβολον ἂν αἱ ἐν τῷ κώδικι 1372 τῶν Ἀθηνῶν εὐρισκόμεναι ἀλλαγαὶ δύνανται νὰ ἀναχθῶσιν εἰς τοὺς πρώτους χρόνους τῆς βασιλείας τοῦ Βασιλείου Β' ἢ ἂν εἶναι ὁρθότερον νὰ μετατεθῇ ὁ χρόνος τῆς γενέσεως τοῦ καταλόγου τούτου εἰς τὰ τελευταῖα τέσσαρα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Τσιμισκῆ (972-6): ἄρα ἀμέσως μετὰ τὴν σύνταξιν τοῦ κώδικος 1372 τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῶν Ἀθηνῶν. Πρὸς λύσιν τοῦ ζητήματος τούτου εἶναι ἀνάγκη νὰ συλλέξωμεν τὸ ὕλικόν.

Εἰς τὸν εἰς Ἀρχιεπίσκοπον ὑποβιβασθέντα Πατριάρχην Βουλγαρίας, ὅστις περὶ τὰ τέλη τοῦ ἰ' αἰῶνος καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ια' αἰῶνος (περὶ τὸ ἔτος 1008-1010;) εἶχε τὴν ἑδραν αὐτοῦ ἐν Ἀχρίδι, ὑπετάγησαν αἱ ἐξῆς ἐπισκοπαί, εἰλημμένοι ἐκ τῶν Μητροπόλεων Δυρραχίου, Θεσσαλονίκης, Ναυπάκτου (Νικοπόλεως, ἄρα Ἡπείρου, ἐννοεῖται ἡ Παλαιά, εἴτα Θέμα Νικοπόλεως) καὶ Θεσσαλίας.

Α') Ἐκ τῆς Μητροπόλεως Δυρραχίου.

1ον· α) (α' διάταγμα) 3ος ὁ Γλαβνίτσης¹³. Ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν Εἰκονομάχων ἐμφανίζεται, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀκροκεραυνείας, ὡς 3ος ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως Δυρραχίου (De Boor, ἐν Zeitschrift für Kirchengeschichte, τόμος 14ος, σελ. 526). Κατὰ πρῶτον ὁ τόπος ἐμφανίζεται ὑπὸ τὸ σλαβικὸν ὄνομα Γλαβνίτσα ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἀγίου Κλήμεντος (Vita Sancti Clementis 96, σελ. 24, ἄρα κατὰ τὸν ια' αἰῶνα) «καὶ κατ' Ἀχρίδα καὶ Γλαβνίτσαν ἀναπαύσεως τόπους αὐτῷ ἐχαρίσατο» (πρβ.λ. σελ. 29). Ἐπειτα ἐγένετο ἀφανὴς

13. Οἱ ἀριθμοὶ ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ ἔργου τοῦ H. Gelzer, Das Patriarchat von Achrída, 1902, σελ. 4. (Τὸ κείμενον ἐν Byz. Zeitschrift, II, 1893, σελ. 4). Ὁ Κυριακίδης εἶχεν ἤδη ἐν τῇ πραγματείᾳ αὐτοῦ «Περὶ τῶν βορείων συνόρων τοῦ Ἑλληνισμοῦ» παρατηρήσει, ὅτι «ἡ βραχεῖα κυριαρχία τοῦ Σαμουήλ ἐν ταῖς δυτικαῖς περιοχαῖς τοῦ Βυζαντίου εἶχε συντελέσει εἰς τὴν ὀνομασίαν «Βουλγαρία» τῆς δυτικῆς καὶ βορείου Μακεδονίας ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν. Καὶ κατὰ τὸν ιδ' αἰῶνα ὀνομάζονται ὑπὸ τῶν βυζαντινῶν Βούλγαροι, ὅσοι ἦλθον ἐκ Βουλγαρίας, ἂν καὶ ἦσαν Ἕλληνες. Ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες εἰχομεν μετενέγκει τὸ ὄνομα «Βούλγαροι» εἰς τοὺς Σλάβους καὶ ἄλλους λαούς». Ὁ Κ. Ἀμαντος (Ἱστορία τοῦ Βυζ. Κράτους, Β' 1947, σελ. 173-5), λέγει, ὅτι ἐφ' ὅσον ὁ Σαμουήλ εἶχε τὴν πρωτεύουσάν ἐν Μακεδονίᾳ ἦτο κατανοητὸν νὰ ὀνομασθῇ αὕτη Βουλγαρία, καθὼς συμβαίνει παρὰ Κεδρηνῶ. Πρβλ. Νικ. Γρηγορᾶν, 127. «Τὸ δὲ ὄνομα καθάπερ ἄλλο τι μνημεῖον ἐκείνων ἐναπολέλειπται τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ».

καὶ ἐμφανίζεται πάλιν ἐν Notitiis 3, 614, ὡς 4ῃ ἐπισκοπῇ (παρὰ Parthey⁴ σελ. 125) ὑπὸ τὸν Δυρραχίου, ἀλλ' ὑπὸ τὸ διπλοῦν ὄνομα ὁ Γλαβινίτσας, ἦτοι Ἀκροκεραυνίας. Ὡσαύτως ἐν Notitia 10, 636. (Διὰ τὰς περαιτέρω εἰδήσεις ἰδὲ Gelzer, ἐν Byz. Zeitschrift, τόμος Β', σελ. 39).

2ον. β') (α' διάταγμα). 12ος ὁ Βελεγράδων — ὁ Πολυχεροπόλεως δηλ. ὡς ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως Δυρραχίου ἐν Notitiis 3, 619. Πρόκειται περὶ τῆς πόλεως τοῦ Βερατίου. (Πρβλ. Sufflay, Städte und Burgen Albaniens, σελ. 32, καὶ Γερ. Ἰ. Κονιδάρη, ἐν Πρακτικοῖς τοῦ Θ' Διεθνοῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν, τόμος Β', σελ. 197, σημ. 4).

3ον. γ') (β' διάταγμα). 22ος ὁ Τζερνίκου. Κατὰ πρῶτον ἐμφανίζεται ἡ ἐπισκοπὴ αὕτη ὡς ἐπισκοπὴ τῆς Μητροπόλεως ταύτης ἐν Notitiis 3, 618.

Β'. Ἐκ τῆς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης.

4ον. α') (α' διάταγμα). 17ος ὁ Σερβίων (ἐν Notitiis τοῦ Λέοντος ΣΤ', εἰς Nova Tactica καὶ Τσιμισκῇ). Ὁ τῶν Σερβίων ὡς 4ος ἐπίσκοπος. Ἐν Notitiis 3 ὡς τέταρτος ἐπίσης ὁ Σερβίων.

5ον. β') (β' διάταγμα). 29ος ὁ Πέτρου συναντᾶται κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Notitias 3, 204 (Parthey, σελ. 109), ὡς ἐπίσκοπος «ὁ Πέτρας».

6ον. γ') (γ' διάταγμα). 31ος ὁ Βερροίας, ὡς ἐπίσκοπος ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Λέοντος ΣΤ', ἐν Nova Tactica καὶ παρὰ Τσιμισκῇ.

Ἄλλ' ἐν Notitiis 3, 452 ἡ Βέρροια ἐμφανίζεται ὡς μητρόπολις, χωρὶς ἀριθμόν, μετὰ τὰς μητροπόλεις Μωκισσοῦ, Κρήτης (29-30) καὶ Σελευκείας τῆς Ἰσαυρίας, ἀλλ' ἄνευ ἐπισκοπῶν (σελ. 119 παρὰ Parthey, ὅπου ἀναγινώσκομεν: «Τῷ Βερροίας θρόνος ὑποκείμενος οὐκ ἔστιν». Ἰδὲ Καμενιάτην, ἐν Theoph. Contin., 476).

Γ'. Ἐκ τῆς Μητροπόλεως Ναυπάκτου - Νικοπόλεως (τῆς ἀρχαίας Ἡπείρου, εἴτα θέματος Νικοπόλεως).

7ον. α') (β' διάταγμα). 23ος ὁ Χιμαίρας (Χιμάρας, ὄνομα ὡς σήμερον) συναντᾶται ὡς ὑποκείμενος Ἐπίσκοπος τὸ πρῶτον εἰς τὰς Not. 3, 532.

Τῶν ἐπομένων ἐπισκοπῶν ἐγένετο μνεῖα ἤδη εἰς τὰ ἐκ τῶν μέσων τοῦ 1^{ου} αἰῶνος προσελθόντα Nova Tactica.

8ον. β') (β' διάταγμα). 24ος ὁ Ἀδριανουπόλεως. Ἀρχαία ἐπισκοπὴ (ἰδὲ παρὰ Γ. Ἰ. Κονιδάρη, ἐνθ' ἀνωτέρω σελ. 160) ὡς δεκάτῃ ἐπισκοπῇ ἐν Notitiis 3, 530. (Πρβλ. Hieroclis καὶ ἀρ. 7 παρὰ Gelzer, Ungedruckte Texte, παρὰ Notitiis τῶν Εἰκονοκλαστῶν ἐν de Boor σελ. 526, Λέοντος ΣΤ' καὶ Nova Tactica, ὡς καὶ Τσιμισκῇ). Λεῖπει μόνον ἐν Notitiis 6, 8, 9 καὶ τοῦ Βασιλείου Ἰαλιμβάνων. Τὸ αὐτὸ ἰσχύει καὶ διὰ τὰς ἀκολουθοῦσας ἐπισκοπάς.

9ον. γ') (β' διάταγμα). 25ος ὁ Φωτικῆς. Τὸ ὄνομα ἐλλείπει, ἀλλ' ὁ Gelzer (Byz. Zeitschrift, II, σελ. 56) ἔχει δίκαιον ἰσχυρίζομενος, ὅτι θὰ πρέπει

ἀσφαλῶς νὰ συμπληρωθῇ «ὁ Βελλᾶς», ἐνῶ ἐν τοῖς Νέοις Τακτικοῖς τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ τοῦ Τσιμισκῆ προστίθεται «ἦτοι Βελλᾶς» (Gelzer: σ. 557 καὶ 78). Ὁ Βελλᾶς Notitia 10, 622 ὁ Βελλᾶς, ἀλλ' ὁ Δημήτριος ὁ Χωματηνός (13ος αἰών) ὀνομάζει ἀμφοτέρας τὰς ἐπισκοπὰς παραλλήλως 162: «τῶν ἱερωτάτων ἐπισκόπων τοῦ τε «Βελλᾶς καὶ τοῦ Δρυϊνουπόλεως» (ὅπως ὀνομάζεται σήμερον ἡ «Μητρόπολις»). Εἰς τὰς Notitias 3, 529 μνημονεύεται μόνον ὑπὸ τὸ παλαιὸν ὄνομα.

10ον. δ') (β' διάταγμα) 26ος ὁ Βοθρώτου. Ἡ παλαιὰ αὕτη ἐπισκοπὴ ἐμφανίζεται ὡς 5η ἐπισκοπὴ ἐν Notitiis 3, 531 (πρβλ. Γ. Ἰ. Κονιδάρη, ἐν Πρακτικοῖς τοῦ Θ' Διεθνoῦς Συνεδρίου Βυζαντινῶν Σπουδῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ, σελ. 160, μετὰ τὴν γραφὴν Βοθρωτοῦ ἀλλὰ γράφεται καὶ Βουθρωτοῦ).

11ον. ε') (β' διάταγμα) 27ος ὁ Ἰωαννίνων. Πρώτῃ ἐμφάνισις ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Συνόδου τοῦ Φωτίου (879) καὶ ὡς ἐπισκοπὴ ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Λέοντος ΣΤ', τοῖς Νέοις Τακτικοῖς τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ τοῦ Τσιμισκῆ (κωδ. ξ' Ἀθηνῶν 1372 καὶ ἐν Notitiis 3, 528).

Δ'. Ἐκ Θεσσαλίας (Λαρίσης).

12ον. α') (γ' διάταγμα) 30ὸς ὁ Σταγῶν. Πρώτῃ ἐμφάνισις ἐν τοῖς Τακτικοῖς τοῦ Λέοντος ΣΤ', ἐπίσης ἐν Νέοις Τακτικοῖς καὶ παρὰ Τσιμισκῆ καὶ εἰς τὰς Notitias 3, 502.

Ἐκ τῆς ἀπαριθμήσεως προκύπτει, ὅτι πλείονες τοῦ ἐνὸς τρίτου (12 ἐκ τῶν 31) τῶν ἐπισκοπῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος ἀνῆκον εἰς τὴν περιοχὴν τῶν βορείων ἐλληνικῶν μητροπόλεων, δηλ. ἦσαν ὑποτεταγμέναι εἰς αὐτὰς πρὸ τοῦ 1020. Ἐὰν θὰ εἶχαμεν συναριθμήσει καὶ τὰς ἐπισκοπὰς (1) Καστορίας, (5) Πελαγονίας, (19) Βοδίνης, καὶ (28) Κοζίλης, αἱ ὁποῖαι ἀναμφισβητήτως ἀνῆκον ἐπίσης εἰς βόρειον ἐλληνικὴν περιοχὴν, θὰ προέκυπτεν, ὅτι ὑπὲρ τὸ ἥμισυ τῆς περιοχῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος ἦτο ἐλληνικόν. Καὶ ὅμως καὶ παρὰ ταῦτα ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος καὶ μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῶν Ἀρχιεπισκοπῶν τοῦ Τυρνόβου (1185) καὶ Πεκίου (1219) ἐκαλεῖτο Βουλγαρικὴ Ἀρχιεπισκοπὴ ἢ Ἀρχιεπισκοπὴ Βουλγαρίας. (Πρβλ. Gelzer, Das Patriarchat von Achrida, 1902, σελ. 93 ἐξ.) Τὸ γεγονός τοῦτο ἐξηγεῖται κατὰ τὴν γνώμην μου μόνον ἐκ τῆς μεταθέσεως τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς κυρίως Βουλγαρίας, περὶ ἧς ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Τσιμισκῆ ὁ λόγος (παρὰ Gelzer, Ungedruckte Texte, σελ. 569 καὶ Der Patriarchat von Achrida, σελ. 3), ἀπὸ τῆς Δρίστρας, ἥτις τῷ 971 πάλιν ἐγένετο βυζαντινὴ. Εἰς Τριαδίτσαν (Σόφιαν) καὶ ἔπειτα εἰς Βοδενά (ἕως 1002;), Μόγλενα καὶ τέλος εἰς Ἀχρίδα. Διὰ τὸ ζήτημα τοῦτο μεγίστης σημασίας εἶναι οὐχὶ μόνον τὸ γεγονός τῆς ἔστω βραχείας ἐπὶ τῆς περιοχῆς ταύτης κυριαρχίας τῶν Βουλγάρων, ἀλλὰ καὶ τὸ γεγονός ὅτι ὁ Πατριάρχης (ἔπειτα Ἀρχιεπίσκοπος) Βουλγαρίας μετὰ τὰ ἔτη 1002-1010 (;) ἐγένετο Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρίδος (ὁ Βουλγαρίας ἐγένεν

Ἀχρίδων). Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰσῆχθη τὸ ἐθνικὸν καὶ γεωγραφικὸν ὄνομα Βουλγαρία διὰ τὴν περιοχὴν τῆς βορείου Μακεδονίας καὶ δι' ἐν μέρος τῶν θεμάτων τοῦ Δυρραχίου καὶ τῆς Νικοπόλεως κατὰ τοὺς χρόνους μεταξύ 976-1010 καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐκρατήθη. Πρόβλημα εἶναι διατὶ ἐκρατήθη τὸ ὄνομα¹⁴ εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην.

Ἡ ἀπόκρισις εἶναι εὐκολος· διὰ τῶν τριῶν διαταγμάτων τοῦ Βασιλείου Β' (1014-1020) καθιερώθη τὸ ὄνομα εἰς τὴν συνοριακὴν περιοχὴν ταύτην. Εἰς τὸ Α' διάταγμα λέγεται «Ἰωάννην Ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας ἐκυρώσαμεν εἶναι καὶ τὰ τῇ ἀρχιεπισκοπῇ προσήκοντα ἰθύνεσθαι... «Δεδώκαμεν» αὐτῷ τὸ παρὸν σιγίλλιον τῆς Βασιλείας ἡμῶν. Δι' οὗ παρακελευόμεθα αὐτὸν μὲν τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν εἰς τὰ κάστρα τῆς ἐνορίας αὐτοῦ ἡγουν εἰς τὴν Ἀχρίδα, τὴν Πρέσπαν, τὸν Μόκρον καὶ τὴν Κίτζαβιν...».

Εἰς τὸ Β' διάταγμα λέγεται· «ἔπει ὁ ἁγιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας ἡτήσατο... μετὰ τὸ ἐκθέσθαι.. σιγίλλιον διαλαμβάνον περὶ πάσης ἐπισκοπῆς Βουλγαρικῆς, ὁπόσῃν τὴν ἐνορίαν ἔχει, ποιῆσαι καὶ ἕτερον σιγίλλιον περὶ τῶν λοιπῶν ἐπισκοπειῶν, τῶν μὴ συναριθμηθέντων (sic) ἐν τῷ προτέρῳ σιγίλλῳ τῶν κατ' αὐτῶν λοιπῶν ἐπισκοπειῶν διὰ τὸ τοὺς γειτνιάζοντας μητροπολίτας καθαρπάσαι ταύτας, ἐκ τῆς Βουλγαρικῆς ἐνορίας καὶ πρὸς αὐτοὺς οἰκειῶσαι... θεσπίζομεν» κ.ο.κ. Εἰς τὸ διάταγμα τοῦτο γίνεται πολλάκις λόγος περὶ «Βουλγαρικῆς ἐνορίας».

Κατὰ τὸν 12ον αἰῶνα εἶναι ἱκανῶς σαφές παρὰ τῷ Νείλῳ Δοξαπατρῇ, ὅτι ὅλη ἡ περιοχὴ τῆς ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνεξαρτήτου Ἀρχιεπισκοπῆς Βουλγαρίας πρότερον δὲν ἦτο Βουλγαρία, ἀμὴ οὐσα ἐξ ἀρχῆς Βουλγαρία, ὕστερον δὲ διὰ τὸ αὐτὴν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων κυριευθῆναι λέγεται Βουλγαρία, ἔμεινε οὖν καὶ αὕτῃ αὐτοκέφαλος διὰ τὸ ὑπὸ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας ἀποσπασθῆναι τῆς χειρὸς τῶν Βουλγάρων, ἦτοι τοῦ βασιλέως Κυροῦ Βασιλείου τοῦ Πορφυρογεννήτου» δηλ. τοῦ Βασιλείου Β' Βουλγαροκτόνου (ἰδὲ κείμενον παρὰ Parthey, σελ. 285-6).— Καὶ μετὰ τὴν ἱδρυσιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς τοῦ Τυρνόβου καὶ Πεκίου (1219), αἵτινες εἶχον ἀφαιρέσει τὸν

14. Καὶ ὁ συντηρητικὸς χαρακτὴρ τῆς Ἐκκλησίας εἶχε συντελέσει εἰς αὐτό. Ὁ Ἀμμαντος ἔχει τὴν γνώμην, ὅτι ὁ τίτλος «Ἀρχιεπίσκοπος Βουλγαρίας» ἐκρατεῖτο καὶ μετὰ τὴν διάλυσιν τοῦ κράτους τοῦ Σαμουήλ, ἐπειδὴ ἡ περιοχὴ αὕτη διὰ τοῦ Σαμουήλ ἦτο εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Βουλγάρων. Ὁ Ἀμμαντος στηρίζεται ἐπὶ τοῦ χρονογράφου λέγοντος· «Τῆς προσηγορίας τοῦ Ἐθνους ἐκέῖσε διαδοθείσης Βουλγαρίας ὁ χώρος μετωνομάσθη καὶ Μητροπολις Βουλγαρίας, ἡ πρώτη Ἰουστινιανή». Αἱ κυρίως βουλγαρικαὶ Μητροπόλεις Δρίστρας καὶ Βιδίνης δὲν εἶχον πάντοτε αὐτὸ τὸ ὄνομα εἰς τοὺς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους.

Ἐπὶ Τουρκοκρατίας τὸ ὄνομα «πάσης Βουλγαρίας» ἐγένετο καὶ τίτλος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Τυρνόβου, ἐνῷ ὁ «πρωτόθρονος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, ἦτοι ὁ Καστορίας ὀνομάσθη «Ἐξάρχος πάσης Βουλγαρίας» (!). Ἰδὲ Β. Στεφανίδου, Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, 1959, σελ. 723.

σλαβικὸν καὶ βουλγαρικὸν χαρακτῆρα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, τὸ ὄνομα «Ἀρχιεπισκοπὴ Βουλγαρίας» παρέμεινε. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι πάντοτε συντηρητικὴ διὰ τοῦτο δὲν ἐπέρχονται εὐκόλως μεταβολαὶ εἰς τοὺς τίτλους.

Ἄς στραφῶμεν ἐπὶ τέλους πρὸς τὰ ὑπόλοιπα ζητήματα τῆς μικρᾶς ἡμῶν ἐρεῦνης περὶ τῆς γενέσεως ἑνὸς μέρους τῶν ἐπισκοπῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος καὶ πάσης Βουλγαρίας.

Πότε ιδρύθησαν αἱ νέαι ἑλληνικαὶ ἐπισκοπαὶ τοῦ Ἀχριδῶν; Τί σημαίνει ἡ βεβαίωσις τοῦ διατάγματος τοῦ Βασιλείου, ὅτι οἱ γείτονες μητροπολιταὶ «καθῆρπασαν»; Εἶναι ἄρα γε ἀληθὲς ὅ,τι γράφεται εἰς τὸ διάταγμα τοῦτο, δηλ. ὅτι αἱ ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαι ἑλληνικαὶ ἐπισκοπαὶ ἦσαν ὑποτεταγμέναι εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον (Πατριάρχην) Βουλγαρίας ἤδη κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Πέτρου καὶ τοῦ Σαμουήλ (927-968 καὶ 976-1014);

1ον. Διὰ τῶν ἀνωτέρω εἰδήσεων τῶν βυζαντινῶν πηγῶν εἶναι εὐκολονόητοι εἰς ἡμᾶς αἱ διαμαρτυρίαι τῶν γειτόνων μητροπολιτῶν ἐναντίον τοῦ Ἀχριδῶν, πλὴν ἐκείνης τοῦ Δυρραχίου. Ἐνῶ αἱ μητροπόλεις Θεσσαλονίκης, Ναυπάκτου καὶ Λαρίσης ἀπώλεσαν 9 ἐπισκοπὰς, φαίνονται αἱ ἐπισκοπαὶ ἐν τῇ νοτίῳ περιοχῇ τοῦ θέματος Δυρραχίου ἐκ πρώτης ὄψεως ὡς νέαι ιδρύσεις. Πᾶσαι (αἱ τρεῖς) δὲν ἀναφαίνονται ἐν τοῖς καταλόγοις τοῦ Λέοντος, ἐν τοῖς Νέοις Τακτικοῖς τοῦ Κ. Πορφυρογεννήτου καὶ Τσιμισκῆ. Τότε ὅμως ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου εἶχεν μόνον τέσσαρας ἐπισκοπὰς (906-972), ὅλας ἐν βορείῳ Ἀλβανίᾳ, βορείως τοῦ Σκούμπη ἢ Γενούσου ποταμοῦ. Αἰφνιδίως ἐμφανίζεται εἰς τὰς Notitias 3 ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου μετὰ 15 ἐπισκοπῶν. Πότε ιδρύθησαν καὶ πότε ἀφῆρέθησαν αἱ τρεῖς ἐκ τῶν 15 καὶ ἐδόθησαν εἰς τὸν (Πατριάρχην;) Ἀχριδῶν; Εἶναι ὀρθὸν ὅτι αἱ ἑλληνικαὶ ἐπισκοπαὶ ἦσαν ὑπὸ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Σαμουήλ; Κατανοοῦμεν ἄρα, διατὶ ἐγένετο ρητὴ ἀντίδρασις τῶν τριῶν ἐν λόγῳ Μητροπολιτῶν καὶ διήρκει αὕτη πολλὰ ἔτη, μέχρι τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν οἱ μητροπολιταὶ Θεσσαλονίκης, Ναυπάκτου καὶ Λαρίσης ἔλαβον πάλιν τὰς ἐπισκοπὰς αὐτῶν (ἐπὶ Κομνηνῶν). Λὲν κατανοοῦμεν ὅμως διατὶ ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου διεμαρτυρήθη τόσον ἐντόνως. Διὰ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι μεγάλης σημασίας ἡ γνῶσις περὶ τῆς γενέσεως τῶν ἀνωτέρω ρηθισῶν τριῶν ἐπισκοπῶν τοῦ Ἀχριδῶν. Διὰ τοῦτο αὐξάνεται ἡ σημασία τῶν Notitiar. 3, διότι εἶναι ὁ ἐνωτικὸς κρῖκος μεταξὺ τοῦ ἐπισκοπικοῦ καταλόγου τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ Τσιμισκῆ καὶ τῆς διατυπώσεως λεγομένης *vulgata* τοῦ «Λέοντος» Notitia 2 παρὰ Parthey, σελ. 94), ἡ ὁποία ἀνήκει εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν Κομνηνῶν (Gelzer, *Ungedruckte Texte*, σελ. 568-586).

2ον. Διὰ τὴν ἀκριβεστέραν χρονολόγησιν τῶν ἡμετέρων Notitiar., δηλ. τελευταίων τεσσάρων ἐτῶν τῆς βασιλείας τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Τσιμισκῆ (972-976) μετὰ τὴν συγγραφὴν τῆς Notitiae τοῦ Κώδικος 1372 τῆς

Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν, πρέπει νὰ ληφθῶσιν ὑπ' ὄψιν τὰ ἐξῆς σημεῖα:

1ον. Ὅτι 4 τῶν 12 ἐπισκοπῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς βορείου Ἑλλάδος προέρχονται ἐκ τῆς ἐποχῆς ταύτης. Τοῦτο εἶναι μεγίστης σημασίας διὰ τὴν ἐν πολλοῖς σημείοις ἀποδεικτέαν συγγένειαν τοῦ τακτικοῦ ὑπ' ἀριθ 3 πρὸς ἐκεῖνο τοῦ Τσιμισκῆ, παρὰ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ 17ου αἰῶνος δὲν ἠδυνήθη νὰ ἀναγνώσῃ καλῶς τὸ κείμενον, ὅπερ ἀντέγραψε. Πρόκειται περὶ παραγνώσεων.

2ον. Ἡ τριακοστὴ Μητρόπολις Κρήτης. Ἡ παλαιὰ αὕτη Μητρόπολις, ἡ ὁποία διὰ δευτέραν φορὰν ἐμφανίζεται ἐν τοῖς Τακτικοῖς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, εἰς τὰ ἡμέτερα Notitia 3 (διὰ πρώτην φορὰν συναντᾶται ἐν Notitiis τοῦ Λέοντος Γ' καὶ Κωνσταντίνου Ε', 741-75), ἀνῆκει εἰς τὴν Μεγαλόνησον, ἣν τινα ἀπληθύνωσε καὶ ἐκέρδησε διὰ τὸ Βυζάντιον ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς τῷ 961 ἐκ τῆς κατοχῆς τῶν Ἀράβων. Διὰ τοῦτο ἔπρεπε τὸ βραδύτερον ἐπὶ Τσιμισκῇ νὰ ὀργανωθῇ ἐκκλησιαστικῶς ἐκ νέου καὶ νὰ ἐνσωματωθῇ εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως.

3ον. Ἡ προαγωγή τῆς παλαιᾶς ἐξ ἀποστολικῆς ἐποχῆς γνωστῆς πόλεως καὶ μεταγενεστέρως ἐπισκοπῆς, τ.ἐ. τῆς Βερροίας, ἐν Κεντρικῇ Μακεδονίᾳ, ἡ ὁποία ἀνῆκε προηγουμένως εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης, δύναται νὰ εἶχε γίνῃ ὡσάυτως ἐν εἰρηνικοῖς καιροῖς. Ὁ ἰσχυρισμὸς οὗτος ἀρμόζει διὰ τοὺς χρόνους τοῦ Τσιμισκῆ (972-76). Ὁ ἔπαινος τοῦ Κεκαυμένου (1' αἰών) διὰ τὴν πόλιν τῆς Βερροίας εἶναι χαρακτηριστικὸς διὰ τὴν σημασίαν αὐτῆς. Ἡ πόλις κατελήφθη μόλις τῷ 989 ὑπὸ τοῦ Τσάρου τῶν Βουλγάρων Σαμουήλ (πρβλ. Δ. Ξαναλάτου, Τὰ ὅρια τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν Βαλκανικὴν μετὰ χαρτῶν καὶ σημειώσεων. Ἀθήναι 1945, σελ. 29, ἐνθα αἱ πηγαι καὶ ἡ βιβλιογραφία). Ἐπίσης αἱ νέαι ἐπισκοπαὶ τῆς Θεσσαλονίκης, Καμπανίας, Πέτρας, Ἐρκουλίων ἤτοι Ἀρδαμέρεως, Λίτης, Ρεντίνης, Βαρδαριωτῶν Τούρκων (λέγω τοῦ β' διατάγματος τοῦ Βασιλείου συναριθμοῦνται, πρβλ. Byz. Zeitschrift, II, 46· πρβλ. Γ. Κονιδάρη¹⁵) δεικνύουσι τὸ ἔργον ὡς γενόμενον κατὰ τὴν εἰρηνικὴν ἐποχὴν τῶν 4 τελευταίων ἐτῶν τοῦ Τσιμισκῆ. Ἐπ' εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ιδρύθη, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης ἡ ἐπισκοπὴ Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὅρους (Notitia 3, 206 παρὰ Parthey), διότι ἐν τῷ ἀνεκδότῳ μέρει τοῦ κώδ. 1372 τῶν Ἀθηνῶν δὲν γίνεται μνεία ταύτης. Ὁ αὐτοκράτωρ Τσιμισκῆς εἶναι ὅμως ἐκεῖνος ὁ βυζαντινὸς μονάρχης, ὁ ὁποῖος μετὰ τὸ 991, ἄρα μετὰ τὴν συγγραφὴν τοῦ πρωτοτύπου τοῦ Κώδικος 1372 τῶν Ἀθηνῶν, ἔδωκεν ἐν ἔτει 972 εἰς τὸν μοναχισμὸν τοῦ Ἀθῶ (Ἀθανάσιον τὸν Ἀθωνίτην) τρόπον τινὰ τὸν καταστατικὸν χάρτην αὐτοῦ (Magna Charta). Ὁ τρόπος τῆς ὀνομασίας ταύτης, ἣτοι «Ἀγίου Ὁρους» ὁδηγεῖ εἰς τὸ συμπέρασμα, ὅτι δὲν ἀνεγνωρίσθη δικαίωμα ἐποπτείας (ἀκριβέστερον δικαιοδοσία, ἣτοι

15. Ἐν «Θεολογία», ΚΖ' (1952), σ. 87 ἐξ.

Jurisdiction' ανεγνωρίσθη ἄρα γε ψιλὴ ἢ ἐποπτεία;) εἰς τὸν Ἐπίσκοπον Ἱερισσοῦ¹⁶. Ἡ ἐξουσία ἐπὶ τῶν μοναστηρίων τοῦ Ἁγίου Ὁρους μετεβιβάσθη (βραδύτερον;) εἰς χεῖρας «τοῦ Πρώτου» καὶ εἰς τὴν Σύναξιν τῶν Ἡγουμένων.

Ἐκ τῶν ἐρευνῶν μου προκύπτει, ὅτι ἡ βεβαίωσις τῶν διαταγμάτων τοῦ Βασιλείου, καθ' ἣν δὲν εἰσῆγγον τὰ εἰρημένα μολυβδόβουλλα τοῦ Βασιλείου καινοτομίας, δὲν ἦτο ἀληθής. Διότι κατὰ τοὺς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους, οἵτινες παραδίδουσι τὰς πραγματικὰς καταστάσεις τῶν περιοχῶν τοῦ 1' αἰῶνος, ἐπὶ Λέοντος ΣΤ' (907), Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου (Nova Tactica) (ἔως τοῦ 959) καὶ ἐπὶ Τσιμισκῇ (μέχρι τοῦ ἔτους 976), ἄρα κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Βασιλέων τῶν Βουλγάρων Πέτρου (927-969) καὶ Βόριδος Β' (969-971), αἱ ἐπισκοπαὶ Σερβίων καὶ Βερροίας ἀνῆκον εἰς τὴν Μητρόπολιν Θεσσαλονίκης, αἱ δὲ ἐπισκοπαὶ Ἀδριανουπόλεως, Φωτικῆς, Ἰωαννίνων καὶ Βοθρωτοῦ εἰς τὴν Μητρόπολιν «Ναυπάκτου τῆς Νικοπόλεως» καὶ ἐν τέλει ἡ ἐπισκοπὴ Σταγῶν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μητροπολίτου Λαρίσης, ἐν Θεσσαλίᾳ. Τὰ θέματα Δυρραχίου καὶ Νικοπόλεως (πρωτεύουσα Ναύπακτος) ἀνῆκον ἄρα εἰς τὸ Βυζάντιον. Μόλις κατὰ τὸ ἔτος 989 ὁ Σαμουὴλ κατέκτησε τὴν Ἑδεσσαν καὶ τὴν Βέρροιν καὶ ἡ κατάληψις τῆς Ρασκίας καὶ τῆς Διοκλείας συμπιπτουσι πιθανῶς μετὰ τὸ 997 (Ostrogorsky, 247). Κατὰ τὰ ἔτη 972-6 αἱ περιοχαὶ αὗται ἀνῆκον ἄρα εἰς τὴν Βυζαντινὴν Αὐτοκρατορίαν. Ἄν καὶ δὲν πρέπει νὰ δοθῇ οὐδεμία σημασία εἰς τὴν ὅλως μεμονωμένην πληροφορίαν τοῦ μεταγενεστέρου ἱερέως τῆς Διοκλείας, καθ' ἣν ὁ Τσιμισκῆς δῆθεν κατέλαβε τὴν Σερβίαν καὶ ἐπομένως καὶ τὴν Μακεδονίαν (κατὰ τὸν Ostrogorsky, 244, σελ. 1) εἴμεθα τῆς ἀπόψεως:

β') ὅτι, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκθέσεώς μου, τὰ Notitia 3 παρὰ Parthey εἶναι ἀποφασιστικῆς σημασίας διὰ τὴν γνῶσιν τῆς δράσεως τοῦ Τσιμισκῆ (καὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Βυζαντίου) ἐν Μακεδονίᾳ, Θεσσαλίᾳ καὶ ἐν τοῖς θέμασι Δυρραχίου καὶ Νικοπόλεως ἀμέσως μετὰ τὴν νίκην αὐτοῦ τῷ 971. Αἱ ἐπισκοπαὶ τῶν περιοχῶν τούτων, αἵτινες ἐμφανίζονται εἰς τὰ διατάγματα τοῦ Βασιλείου εἶναι ἡ παλαιότεραι τῶν χρόνων τοῦ Τσιμισκῆ ἢ ἰδρύθησαν ὑπὸ τούτου (972-976). Ὅτε ὁ Σαμουὴλ κατέκτησε τὰς περιοχὰς ταύτας, κατὰ τὰ τέλη τοῦ αἰῶνος, ὑπέταξεν αὐτάς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας (ἢ ἔδρα αὐτοῦ ἦτο περὶ τὸ 1010 ἐν Ἀχρίδι;) Διὰ τοῦτο αἱ ἔντοναι διαμαρ-

16. Πρβλ. Κτενᾶ, ἐν Ἐπ. Ἐτ. Βυζ. Σπ., ΣΤ' (1929), σελ. 273· νῦν Γ. Κονιδάρη, Τὸ Ἀγιώνυμον Ὅρος καὶ αἱ κύριοι παράγοντες ἀναδείξεως καὶ ἀκτινοβολίας αὐτοῦ ἐπὶ χλίαια ἔτη. Ἐν Ἀθήναις 1963, σελ. 27 ὑποσημειώσεις. Ἡ ἐποχὴ εἶναι σκοτεινὴ. Ἀναμφιβόλως ἐξ ἐπόψεως καὶ δικαίου καὶ γεωγραφικῶς ἡ περιοχὴ τοῦ Ἀγ. Ὁρους δὲν ἤδύνατο παρὰ νὰ ὑπάγεται εἰς τὴν νέαν ἐπισκοπὴν Ἱερισσοῦ. Ἐκδοθέντος τοῦ Α' τυπικοῦ τοῦ Ἀγ. Ὁρους ὑπὸ τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Ἀθωνίτου, ἐγχειρόμενος ὑπὸ τοῦ Τσιμισκῆ (972), προφανῶς πρὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς ἐπισκοπῆς τῆς Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὁρους, οὐδὲν ἐσημειώθη ἐν τῷ κειμένῳ. Ὅταν μετὰ τὸ 972 καὶ πρὸ τοῦ 976 ἰδρύθη ἡ ἐν λόγῳ ἐπισκοπὴ προστεθῇ ἡ φράσις καὶ Ἀγ. Ὁρους. Εἶχε δικαιοδοσίαν ἢ ἔσκει ἐποπτεῖαν τινά; (προσθήκη 1965).

τυρίαι τοῦ Μητροπολίτου Δυρραχίου ἦσαν δедικαιολογημέναι, διότι αἱ ἐπισκοπαί: Γλαβινίτσας, Βελεγράδων καὶ Τζερνίκου ἦσαν ὑποτεταγμέναι ἐπὶ μακρὸν (972-6-997) εἰς τὸ Δυρράχιον. Τὸ Τακτικὸν τοῦτο εἶναι ἄρα σπουδαιοτάτη πηγὴ διὰ τὴν ἔρευναν τῆς προΐστορίας τοῦ ἑλληνικοῦ τμήματος τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν.

γ') Ἐπὶ τῇ βάσει τῶν Notitiar. τούτων ἐγένοντο προβληματικαὶ οὐ μόνον αἱ βεβαιώσεις τοῦ β' καὶ γ' διατάγματος τοῦ Βασιλείου (ἀνωτέρω 506), ἀλλὰ καὶ οἱ βουλγαρικοὶ χάρται, καὶ οἱ χάρται τοῦ πρώτου βουλγαρικοῦ Κράτους, οὓς ἐσχεδίασεν ὁ Ostrogorsky (σελ. 211) ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Zlatarski, Geschichte der Bulgaren καὶ τοῦ Runciman, Bulgarian Empire.

δ') Ἡ ἔναντι τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας μεγάλῳ φρονιμότητι τοῦ Τσιμισκῆ (ἰδὲ τὴν ἀνωτέρω μνημονευθεῖσαν ἀνακοίνωσίν μου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν τὸ 1943) ὠθήθη ὑπὸ τοῦ Βασιλείου Β' τόσον, ὥστε νὰ δεχθῇ ἄνευ ἀντιρρήσεων(;) τὰς πληροφορίας τοῦ Βουλγάρου Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Ἀχρίδος καὶ πάσης Βουλγαρίας, καθ' ἃς τάχα αἱ ἐπισκοπαί, ἃς ὁ Σαμουὴλ εἶχεν ἀποσπάσει ἀπὸ τῶν μητροπολιτῶν Δυρραχίου, Ναυπάκτου καὶ Θεσσαλονίκης καὶ ὑποτάξει εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀχρίδος, εἶχον δῆθεν εὐρεθῇ ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Πέτρου Βουλγαρίας ὑπὸ βουλγαρικὴν κυριαρχίαν.

ε') Ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐπεξεργασίας μου εἶμαι ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως, ὅτι ἡ ἔρευνα τῶν Notitiar. 4 τοῦ Παρισινοῦ κώδικος 880 περὶ τῶν Ἀρχιεπισκόπων Ἀχρίδος ἐν σχέσει πρὸς τὸν βίον τοῦ Κλήμεντος ἐπισκόπου Βελίκας εἶναι ἀπαραίτητος.

στ') Διὰ τὴν περικιτῶν μελέτην τῶν λεπτομερειῶν τῶν Notitiar. 3, δηλ. τόσον τῶν σπουδαίων¹⁷ προσθηκῶν καὶ ἐλλείψεων ἐπισκοπῶν, ὅσον καὶ τῆς «τάξεως», ἥτοι τῆς σειρᾶς τῶν θρόνων ἐν τοῖς ἐπισκοπικοῖς καταλόγοις καὶ πρὸ

17. Ἐν τῷ παραρτήματι βλέπομεν, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Δυρραχίου ἐν Notitiis No 3 εἶχεν (972-6) ὑφ' ἑαυτὸν 11 ἐπισκοπὰς. Αὗται δὲ μνημονεύονται ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Κώδικος τῶν Ἀθηνῶν 1372, ὁ ὁποῖος ἀνήκει εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Τσιμισκῆ (971-2). Ὅτι ἰδρῆθησαν κατ' ἀρχὰς τῆς βασιλείας τοῦ Βασιλείου Β' εἶναι ἀπίθανον. Κατὰ τὸν Ostrogorsky (σελ. 242, σημ. 1) «προκύπτει ἱκανῶς σαφῶς ἐκ τῶν πηγῶν ὅτι ὁ Τσιμισκῆς—καθὼς καὶ ὁ Σβιατοσλάβος—δὲν εἶχεν οὐδέποτε εἰσελθεῖν εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἡ κατάληψις τῆς πρωτεύουσας καὶ ἡ καθαιρέσεις τῆς κεφαλῆς τοῦ κράτους ἀπετέλεσεν ὑποταγὴν τούτου χωρὶς νὰ ἦτο ἀνάγκη νὰ κατακτηθῇ ἡ χώρα βαθμιαίως. Βεβαίως ἡ κυριαρχία, ἡ περιορισμένη εἰς τὴν ὑποταγὴν τοῦ κέντρου, ἡδυνήθη, ἀλλαγείσης τῆς γενικῆς καταστάσεως, εὐκόλως νὰ ἀποτραπῇ. Καὶ τοῦτο ἀκριβῶς συνέβη μετὰ τὴν θάνατον Ἰωάννου τοῦ Τσιμισκῆ». Αἱ ἐπισκοπαὶ τοῦ Δυρραχίου, αἱ ὁποῖαι ἐμφανίζονται κατὰ πρῶτον εἰς τὰς Notitias 3 ἀνῆκον α') εἰς τὴν περιοχὴν τῆς Δαλματίας καὶ β') εἰς τὰ νότια τμήματα τοῦ Θέματος Δυρραχίου, ὅπου οἱ Βούλγαροι εἶχον κατακτήσει ἐνωρίτερον (μεταξὺ Δυρραχίου καὶ Βουθρωτοῦ). Αὐτὸ τὸ τμήμα φαίνεται, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Τσιμισκῆ δὲν εἶχεν ἐπισκοπὰς. Τὸ Δυρράχιον ἔπασεν εἰς χεῖρας τοῦ Σαμουὴλ μόλις τῷ 998. Καὶ οὕτως αἱ πληροφορίαι περὶ τῶν Μητροπόλεων Θεσσαλονίκης, Θεσσαλίας, Ναυπάκτου—Νικοπόλεως καὶ Δυρραχίου πρέπει νὰ θεωρῶνται ἀκριβεῖς.

πάντων τῆς ἰδρύσεως τῶν νέων ἐπισκοπῶν ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐν Μακεδονίᾳ ἐν τῷ θέματι Δυρραχίου καὶ ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, θὰ φέρῃ — ὅπως θὰ ἤθελον νὰ πιστεύω — νέα τεκμήρια, διὰ τὴν χρονολόγησιν τοῦ καταλόγου τούτου (972-976). Καὶ ἡ ἀπουσία ἐπισκοπῶν, αἵτινες ἐμφανίζονται ἐν τῷ κώδικι 1372, θὰ εἶχε σημασίαν ἐν τῇ ἐρεύνῃ ταύτῃ. Ἐὰν θὰ ἔχωσι ἀποσπασθῇ ὅλα αὐτὰ τὰ προπαρασκευαστικὰ (ἢ εἰσαγωγικά;) ζητήματα, θὰ ἔλθῃ ἴσως ἐν ἄλλῃ ἀνακοινώσει τὸ ζήτημα τῆς γενέσεως τῆς ὅλης τάξεως τῶν θρόνων τῆς διοικήσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τῆς ἀρμοδιότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀρχίδος καὶ πάσης Βουλγαρίας εἰς νέον φῶς. Διὰ τοῦτο φαίνεται μοι ὅτι μία νέα ἔρευνα εἶναι ἀναγκαία. Περισσότεραι λεπτομέρειαι θὰ παρασχεθοῦν ἐν τῷ διεξοδικῷ νέῳ ἐλληνικῷ κειμένῳ.

Π ρ ο σ θ ή κ η (1965). Εἶναι, λοιπόν, οὐσιῶδες τὸ συμπέρασμα, ὅτι ἡ ἐν τῷ δευτέρῳ μολυβδοβούλλῳ τοῦ Βασιλείου ἀναφερομένη εἰσήγησις τοῦ Ἀρχ/που Βουλγαρίας (σελ. 44 τοῦ Byz. Zeit., τόμ. Β') ὅτι ἔπρεπε νὰ λάβῃ καὶ τὰς ἐπὶ Πέτρου τοῦ Βασιλέως καὶ Σαμουήλ (927-969 καὶ 976;—1014) ἀνηκούσας αὐτῷ ἐπισκοπὰς Βοδίνης, Ράσου, Ὠραίας, Τζερνίκου καὶ Χιμάρας, Ἀδριανουπόλεως, ... Βουθροτοῦ, Ἰωαννίνων, Κοζίλης, Πέτρου ἦτο ψευδής. Ὡσαύτως ψευδής ἦτο ἡ εἰσήγησις ἡ μνημονευομένη (σελ. 46) εἰς τὸ μολυβδόβουλλον περὶ Σερβίων, Σταγῶν καὶ Πιερίας. Τὰ ἐγνώριζεν ὁ Βασίλειος, ὅτε ἀκριβῶς ἐγένετο ἡ εἰσήγησις (ἐν Ἀχρίδι;); Ἄγνωστον. Βεβαίως, ὅτε οἱ ἀδικηθέντες μητροπολῖται διεμαρτυρήθησαν, ἦτο πιθανῶς ἀργὰ διὰ ν' ἀλλάξῃ ἡ γενναιόφρων πολιτικὴ, ἣν ἠθελήμενος καὶ σκοπίμως ἐχάραξεν ὁ Βασίλειος ὁ Β' ἐναντι τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἡ ὁποία ἐξετείνετο τότε καὶ εἰς τὴν κυρίως Βουλγαρίαν (Ἰούλιος 1965).

Βιβλιογραφικὴ προσθήκη:

Πραγματεία περὶ τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ Θρόνου ἐπὶ τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ὑπὸ Γρηγορίου Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Ἱερᾶς Συνόδου. Ἐν Κωνσταντινουπόλει τῷ 1860.

II ΕΙΔΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ

Τῶν Ἐπισκοπῶν τῶν Μητροπόλεων: Θεσσαλονίκης, Λαρίσης, Ναυπάκτου (Νικοπόλεως) καὶ Δυρραχίου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸν κατάλογον τῶν ἐπισκοπῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, ἐκ τῶν ἐπισκοπικῶν καταλόγων τοῦ ι' καὶ ια' αἰῶνος.

NOTITIAE EPISCORATUM — ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

901-906*

περί το 940**

971)2 ***

972-976

*Αρχιεπισκοπή

Τακτικόν

Τάξις τῶν ὑποκειμένων μητροπόλεων τῶν ἀποστολικῶν καὶ Πατριαρχικῶν τῶν τῆς Βασιλείδος θρόνου, Βασιλείδος Κωνσταντινουπόλεως. Αὕτη ἡ τάξις ἐκ συνοδικῆς διατάξεως τοῦ ἀκριβοῦς ἐλήφθη, καθὼς σημεῖον ἐν τῷ περὶ Χαρτοφυλακείου ἀναγγέλλεται.

Τάξις τῶν ὑποκειμένων μητροπόλεων τῶν ἀποστολικῶν καὶ πατριαρχικῶν θρόνων τῆς θεοφυλάκτου καὶ Βασιλείδος Κωνσταντινουπόλεως

Eine besondere Taxis zwischen den Metropolitien. ***

*Ο Βουλγαρίας
*Ο Κύπρου

*Αλεξίου Κομνηνοῦ 1084. Not. 2 παρὰ Parthey σελ. 100-101.

*Ἡ γεγονυῖα διατάξις παρὰ Λέοντος τοῦ Σοφοῦ ὅπως ἔχουσιν τάξεις οἱ θρόνοι τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ Πατριαρχεῖ Κωνσταντινουπόλεως.

† Τῇ Θεσσαλονικῇ Θεσσαλίας ΙΣΤ.

ΙΣΤ. Τῇ Θεσσαλονικῇ τῆς Θεσσαλίας.

*Ἐπαρχίας
Θεττίας Ιστ'
Θεσσαλονικῆς.

Aus der unedirten Teil der Notitiae des kodex 1372 im Athen. Siche unten S. 44 (κατωτέρω σ. 44).

Θρόνος ἐκαστάκτος τῶν Θεσσαλονικῆς πόσις Θεττίας.

α' ὁ Κίτρου
β' ὁ Βεροῖας
γ' ὁ Δουρουβιτίου
δ' ὁ τῶν Σερβίων
ε' ὁ Κασσανδρείας

α' ὁ τοῦ Κίτρου
β' ὁ Βεροῖας
γ' ὁ Δουρουβιτίου
δ' ὁ τῶν Σερβίων
ε' ὁ Κασσανδρείας

α' ὁ Κίτρου
β' ὁ Βεροῖας
γ' ὁ Δουρουβιτίου
δ' ὁ τῶν Σερβίων
ε' ὁ Κασσανδρείας

α' ὁ Κίτρου
β' ὁ Βεροῖας*
γ' ὁ Δουρουβιτίου
δ' ὁ Σερβίων
ε', ὁ Κασσανδρείας στ', ὁ Καμπανίας ἦτοι Καστρίου
ζ', ὁ Πέτρας
η', ὁ Ἐρκαυλίων ἦτοι Ἀρδαμείας
θ', ὁ Ἰερισσοῦ ἦτοι Ἁγίου ὄρους
ι', ὁ Λίττης καὶ Ρεντίνης
ια', ὁ Βαρδαριωτῶν ἦτοι Τούρκων.

(λα') ὁ Βεροῖας*
(ιζ') ὁ Σερβίων
(κθ') ὁ Πέτρου

α'. ὁ Κίτρου
β'. ὁ Βεροῖας
γ'. ὁ Δουρουβιτίου
δ'. ὁ Σερβίων
ε'. ὁ Κασσανδρείας στ'. ὁ Καμπανίων ἦτοι Καστρίου
ζ'. ὁ Πέτρας
η'. ὁ Ἐρκαυλίων ἦτοι Ἀρδαμείας
θ'. ὁ Ἰερισσοῦ ἦτοι Ἁγίου ὄρους
ι'. ὁ Λίττης
ια'. ὁ Βαρδαριωτῶν ἦτοι Τυρίων

* H. Gelzer, ἐνθ' αὐτῶν. σ. 554.

** Georgii Cyprii, von Gelzer, S. 67.

*** H. Gelzer, ἐνθ' αὐτῶν, σ. 569.

**** Μία ἰδιαιτέρα τάξις μετὰ τῶν μητροπολιτῶν καὶ τοῦ πατριάρχου.

* Ἐμφανίζεται κατωτέρω πρὸ τοῦ 31ου ὡς μητροπολίτης ἀνευ ἐπισκοπῶν

* Τηροῦμεν τὴν ἀρίστην II. Gelzer, συναριθμοῦντες καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀχρίδων.

† Τῇ Λαρίσση
τῆς Ἑλλάδος ΛΔ.

ἄ ὁ Δημητριάδος
β ὁ Φαρσάλου
γ ὁ Θαιμιακοῦ
δ ὁ Ζητουνίου
ε ὁ Ἐξερῶ
στ ὁ Λοιδορικίου
ζ ὁ Τρίκης
η ὁ Ἐχίνου
θ ὁ Κολυδρου

ΛΔ' Τῇ Λαρίσση
τῆς Ἑλλάδος.

ἄ ὁ Δημητριάδος
β ὁ Φαρσάλου
γ ὁ Θαιμιακοῦ
δ ὁ Ζητουνίου
ε ὁ Ἐξερῶ
στ ὁ Λοιδορικίου
ζ ὁ Τρίκης
η ὁ Ἐχίνου
θ ὁ Κολυδρου

Ἑπαρχίας Ἑλλάδος λδ
δ Λαρίσσης.

ἄ ὁ Δημητριάδος
β ὁ Φαρσάλων
γ ὁ Θαιμιακοῦ
δ ὁ Ζητουνίου
ε ὁ Ἐξερῶ
στ ὁ Λοιδορικίου
ζ ὁ Τρίκης
η ὁ Ἐχίνου
θ ὁ Κολυδρου

Θράνος τριακοστός
τέταρτος. δευτέ-
ρος Θηττάλιος
καὶ πέντης Ἑλλάδος.

β'. ὁ Δημητριάδος
α'. ὁ Φαρσάλου
γ'. ὁ Ζητουνίου
δ'. ὁ Ἐξερῶ
ε' ὁ Λοιδορικίου
στ' ὁ Τρίκης
ζ' ὁ Ἐχίνου
η' ὁ Κολυδρου

Μέρος ταύτων ὑπὸ τὴν
Ἀρχιδὸν (2ον Διάταγ.
Βασίλειου).

NOTITIAE EPISCOPATUM – ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

901-906	περί το 940	971	972-976	Αρχιεπισκοπή 8ος (Διαταγ. Βασιλείου Β')
ι δ Σταγών	ι δ Σταγών	ι δ Σταγών	θ' δ Σταγών ι' δ Δομενίκου ια' δ Κατρίας ιβ' δ Γαδικίου ιγ' δ Ετέρας Γαδικίας ιδ' δ Έχινου ιε' δ Περίστερας ιστ' δ Ραδοβισδίου ιζ' δ Πατζουνάς ιθ' δ Βεσίνης ικ' δ Σκατέλου κα' δ Καλλιουδού κβ' δ Μαριαριτζίου κγ' δ Λυτζάς κδ' δ Χαμέντων κε' δ Βουνέντης κατ' δ Άλμυραυ κζ' δ Όξυμοκόβου κη' δ Βισίνης	κα] δ Σταγών*
				(διπλογραφία ζ')
				(διπλογραφία; η')
				» ;
† Τη Ναυπάκτω Νικοπόλεως ΛΕ	ΛΕ. Τη Ναυπάκτω Νικοπόλεως	*Επαρχία Νικοπόλεως λε Ναυπάκτου	Θρόνος τριακοστός πέμπτος τῷ Ναυπάκτου, Αϊτωλίας	
α. δ Βουνδιτζής	α. δ Μουνδιτζής	α. δ Βορβυτζής	α'. δ Βουνδιτζής	
β. δ Άετοῦ	β. δ Άετοῦ	β. δ Άηετοῦ	β'. δ Άετοῦ	
γ. δ Άγγελώφου	γ. δ Άγγελώφου	γ. δ Άγγελώφου	γ'. δ Άγγελώφου	

* Γον Διάταγμα Βασι-
λείου

NOTITIAE EPISCOPATUM — ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

901-906	περί τὸ 940	971	972-976	Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος (Διάταγ. Βασιλείου Β')
δ. ὁ Ρογῶν ε. ὁ Ἰωαννίνων στ. ὁ Φωτικῆς	δ. ὁ Ρογῶν ε. ὁ Ἰωαννίνων στ. ὁ Φωτικῆς ἦτοι Βε- λᾶς	δ. ὁ Ρογῶν ε. ὁ Ἰωαννίνων στ. ὁ Φωτικῆς ἦτοι Βε- λᾶς	δ' ὁ Ρηγῶν ε', ὁ Ἰωαννίνων στ', ὁ Φωτικῆς ζ': ὁ Ἀδριανουπόλεως η'. ὁ Βουβρωτοῦ θ'. ὁ Χιμάρας	⟨κζ'⟩ ὁ Ἰωαννίνων ⟨κε ὁ Φωτικῆς⟩** ⟨κδ'⟩ Ἀδριανουπόλεως ⟨κστ'⟩ ὁ Βουβρωτοῦ ⟨κγ'⟩ ὁ Χιμάρας
ζ. ὁ Ἀδριανουπόλεως η. ὁ Βουβρωτοῦ	ζ. ὁ Ἀδριανουπόλεως η. ὁ Βουβρωτοῦ	ζ. ὁ Ἀδριανουπόλεως η. ὁ Βουβρωτοῦ	Θρόνος τεσσαρακοστὸς	
† Τῷ Δυρραχίῳ MB	MB Τῷ Δυρραχίῳ	Ἐπαρχίας MB ὁ Δυρ- ραχίου	Θρόνος τεσσαρακοστὸς δεύτερος τῷ Δυρραχίῳ	
α. ὁ τῶν Στεφανιάκων β. ὁ Χουναβίας γ. ὁ Κροῶν δ. ὁ Ἐλισσοῦ	α. ὁ τῶν Στεφανιάκων β. ὁ Χουναβίας γ. ὁ Κροῶν δ. ὁ Ἐλισσοῦ	α ὁ τῶν Στεφανιάκων β ὁ Χουναβίας γ ὁ Κροῶν δ ὁ Ἐλισσοῦ	α', ὁ τῶν Στεφανιάκων β': ὁ Χουναβίας γ., ὁ Κροῶν δ': ὁ Ἐλισσοῦ ε', ὁ Διοκλείας στ', ὁ Σκοδριῶν ζ', ὁ Δριβέστου η'. ὁ Πολέων θ': ὁ Γλαβινιτζῆς ἦτοι Ἀκροερωνείας ι'. ὁ Αὐλωνείας ια'. ὁ Λυκινίδων ιβ'. ὁ Ἀντιβάρεως ιγ'. ὁ Τζερνίκου ιδ'. ὁ Πολυχεροπόλεως ιε'. ὁ Γραδιτζίου	(β') Γλαβινιτζῆς (ιβ') Τζερνίκου (β') Βελεγράδων **Συμπλήρωσις τοῦ H. Gelzer: Patr. von A- chrida σ. 4.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

τοῦ Α' Μέρους

Παράλληλοι πίνακες τῶν τακτικῶν: α) Λέοντος τοῦ Σοφοῦ (περὶ τὸ 906) καὶ Νικολάου τοῦ Μυστικοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, β) Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου (914-959) Νέα τακτικά (Nova Tactica), γ) τοῦ Τσιμισκῆ: ἤτοι πλήρης ἔκδοσις τοῦ Not. Episc. τοῦ ἐν μέρει ἀνεκδότου κώδ. 1372 τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης Ἀθηνῶν, δ) τῶν Not. 3 παρὰ Parthey, ε) τῶν ἱδρυτικῶν συγγιλιῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν (1020), ἥτοι τῶν 3 διαταγμάτων (Μολυβδοβούλλων) τοῦ Βασιλείου Β' καὶ στ) τῶν Not. 2 (παρὰ Parthey).

901-906*
(Λέοντος Σοφοῦ)

περί τὸ 940*

971-2*
Τάξιν τῶν Πατριαρχῶν...

Τάξις τῶν ὑποκειμένων μητροπόλεων τῶ ἀποστολικῷ καὶ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος Κωνσταντινουπόλεως. Αὕτη ἡ τάξις ἐκ συνοδικῆς διασκέψεως τὸ ἀκριβὲς εἰλήφει, καθὼς σήμερον ἐν τῷ ἱερῷ χαρτοφυλακείῳ ἀναγράφεται.

Τάξις τῶν μητροπόλεων τῶν ὑποκειμένων τῷ τῆς Βασιλίδος θρόνῳ (Νέα Τακτικά— Nova Tactica)

Τάξις τῶν ὑποκειμένων μητροπόλεων τῶ ἀποστολικῷ καὶ πατριαρχικῷ θρόνῳ τῆς θεοφυλάκτου καὶ βασιλίδος, Κωνσταντινουπόλεως.

Πρὸ δὲ τούτου κείνται αἱ δύο ἀρχιεπισκοπαί:
Ὁ Βουλγαρίας.
Ὁ Κύπρου

Αἱ Μητροπόλεις

α' ἡ Καισάρεια
β' ἡ Ἐφεσος
γ' ἡ Ἡράκλεια
δ' ἡ Ἄγκυρα
ε' ἡ Κύζικος
στ' αἱ Σάρδεις
ζ' ἡ Νικομήδεια
η' ἡ Νίκαια
θ' ἡ Καλχηδών
ι' ἡ Σίδη
ια' ἡ Σεβάστεια
ιβ' ἡ Ἀμάσεια
ιγ' ἡ Σικελία
ιδ' τὰ Τύανα
ιε' ἡ Γάγγρα
ιστ' ἡ Θεσσαλονίκη
ιζ' ἡ Κλαυδιούπολις
ιη' ἡ Νεοκαισάρεια
ιθ' ἡ Πισσινούς
κ' τὰ Μύρα
κα' ἡ Σταυρούπολις ἦτοι Καρία
κβ' ἡ Λαοδίκεια
κγ' τὰ Σύναδα
κδ' τὸ Ἰκόνιον
κε' ἡ Ἀντιόχεια
κατ' ἡ Πέργη ἦτοι Σύλαιον
κζ' ἡ Κόρινθος
κη' αἱ Ἀθῆναι
κθ' ἡ Μωκησός
λ' ἡ Σελεύκεια
λα' ἡ Καλαβρία
λβ' αἱ Πάτραι
λγ' ἡ Τραπεζοῦς
λδ' ἡ Λάρισσα
λε' ἡ Ναύπακτος

α'. ἡ Καισάρεια.
β'. ἡ Ἐφεσος.
γ'. ἡ Ἡράκλεια.
δ'. ἡ Ἄγκυρα.
ε'. ἡ Κύζικος.
στ'. αἱ Σάρδεις.
ζ'. ἡ Νικομήδεια.
η'. ἡ Νίκαια.
θ'. ἡ Καλχηδών.
ι'. ἡ Σίδη.
ια'. ἡ Σεβάστεια.
ιβ'. ἡ Ἀμάσεια.
ιγ'. ἡ Μελιτινή.
ιδ'. τὰ Τύανα.
ιε'. ἡ Γάγγρα.
ιστ'. ἡ Θεσσαλονίκη.
ιζ'. ἡ Κλαυδιούπολις.
ιη'. ἡ Νεοκαισάρεια.
ιθ'. ἡ Πισσινούς.
κ'. τὰ Μύρα.
κα'. ἡ Σταυρούπολις ἦτοι Καρία.
κβ'. ἡ Λαοδίκεια.
κγ'. τὰ Σύναδα.
κδ'. τὸ Ἰκόνιον.
κε'. ἡ Ἀντιόχεια.
κατ'. ἡ Πέργη ἦτοι Σύλλεον.
κζ'. ἡ Κόρινθος.
κη'. αἱ Ἀθῆναι.
κθ'. ἡ Μωκησός.
λ'. ἡ Σελεύκεια.
λα'. ἡ Καλαβρία.
λβ'. αἱ Πάτραι.
λγ'. ἡ Τραπεζοῦς.
λδ'. ἡ Λάρισσα.
λε'. ἡ Ναύπακτος.

Αἱ Μητροπόλεις

Ἐπαρχίας Καππαδοκίας α' ὁ Καισα-
σαρείας
Ἐπαρχίας Ἀσίας β' ὁ Ἐφέσου
Ἐπαρχίας Εὐρώπης γ' ὁ Ἡρακλείας
Ἐπαρχίας Γαλατίας δ' ὁ Ἄγκυρας
Ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου ε' ὁ Κύζι-
κου
Ἐπαρχίας Λυδίας στ' ὁ Σαρδέων
Ἐπαρχίας Βιθυνίας ζ' ὁ Νικομηδείας
Ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς η' ὁ Νικαίας
Ἐπαρχίας τῆς αὐτῆς θ' ὁ Χαλκηδόνος
Ἐπαρχίας Παμφυλίας ι' ὁ Σίδης
Ἐπαρχίας Ἀρμενίας ια' ὁ Σεβαστείας
Ἐπαρχίας Ἑλενοπόντου ιβ' ὁ Ἀμα-
σείας.
Ἐπαρχίας Ἀρμενίας ιγ' ὁ Μελιτηνῆς
Ἐπαρχίας Καππαδοκίας ιδ' ὁ Τυά-
νων
Ἐπαρχίας Παφλαγονίας ιε' ὁ Γαγ-
γρῶν
Ἐπαρχίας Θετταλίας ιστ' ὁ Θεσσα-
λονίκης
Ἐπαρχίας Ὀνωριάδος ιζ' Κλαυδι-
ουπόλεως.
Ἐπαρχίας Πόντου Πολεμωνικοῦ ιη'
ὁ Νεοκαισαρείας
Ἐπαρχίας Γαλατίας ιθ' ὁ Πισσινούν-
των
Ἐπαρχίας Λυκίας κ' ὁ Μύρων
Ἐπαρχίας Καρίας κα' ὁ Σταυρουπό-
λεως ἦτοι Καρίας
Ἐπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς κβ'
ὁ Λαεδικείας
Ἐπαρχίας Φρυγίας Σαλουταρίας κγ'
ὁ Συνάδων
Ἐπαρχίας Λυκαονίας κδ' ὁ τοῦ Ἰκο-
νίου
Ἐπαρχίας Πισσιδίας κε' ὁ Ἀντιοχείας
Ἐπαρχίας Παμφυλίας κατ' ὁ Πέργης
ἦτοι Συλαίου
Ἐπαρχίας Πελοποννήσου κζ' ὁ
Κορίνθου
Ἐπαρχίας Ἑλλάδος κη' ὁ Ἀθηνῶν
Ἐπαρχίας Καππαδοκίας κθ' ὁ Μωκι-
σοῦ
Ἐπαρχίας Σελευκίας λ' ὁ Σμύρνης
ἦτοι Σελευκίας
Ἐπαρχίας Καλαβρίας2 λα' ὁ τοῦ
Ρηγίου
Ἐπαρχίας Πελοποννήσου λβ' ὁ Πα-
τρῶν
Ἐπαρχίας Λαζικῆς λγ' ὁ Τραπεζοῦν-
τος
Ἐπαρχίας Ἑλλάδος λδ' ὁ Λαρίσσης
Ἐπαρχίας Νικοπόλεως λε' ὁ Ναυπά-
κτου

* Heinrich Gelzer, Ungedr.
Texte der Notitiae Episcopatum,
München 1901, σελ. 550-559.

* Henricus Gelzer, Georgii Cy-
prii, descriptio orpis Romani.
Lipsiae, MDCCCXC (1890), σελ.
57-83.

* Heinrich Gelzer, Ungedr-
uckte Texte κλπ., σελ. 569-572, κατὰ
τὸν κώδικα 1372 Βιβλ. Ἀθηνῶν.
1. Ἐν τῷ κώδικι: Σεβαστείας τῆς
Ἀρμενίας πρβλ. καὶ H. Gelzer, Un-
gedruckte σ. 569, σημ. 1.
2. Ἐν τῷ κώδ: Ἐπαρχίας Καλα-
βρίας τοῦ Ρηγίου λα' ὁ Καλαβρίας.

972-976
Not. 3 παρὰ Parthey

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος
(Διατάγματα τοῦ Βασιλείου Β').

Τακτικὸν Ἀλεξίου Α' Κομνηνοῦ
Not. 2 παρὰ Parthey 1081 ἐξ.*

Ἡ γεγυνία διατύπωσις παρὰ τοῦ βασιλέως Λέοντος τοῦ Σοφοῦ, ὅπως ἔχουσι τάξεως οἱ θρόνοι τῶν ἐκκλησιῶν τῶν ὑποκειμένων τῷ πατρι-
άρχῃ Κωνσταντινουπόλεως.

Αἱ μητροπόλεις

α'. Ἡ Καισάρεια

β'. ἡ Ἐφεσος

γ'. ἡ Ἡράκλεια

δ'. ἡ Ἀγκυρα

ε'. ἡ Κυζίκος

στ'. αἱ Σάρδεις

ζ'. ἡ Νικομήδεια

η'. ἡ Νίκαια

θ'. ἡ Χαλκηδών

ι'. ἡ Σίδη

ια'. ἡ Σεβάστεια

ιβ'. ἡ Ἀμάσεια

ιγ'. ἡ Μελιττήνη

ιδ'. τὰ Τύανα

ιε'. ἡ Γάγγρα

ιστ'. ἡ Θεσσαλονίκη

ιζ'. ἡ Κλαυδιούπολις

ιη'. ἡ Νεοκαισάρεια

ιθ'. ἡ Πισινούς

κ'. τὰ Μύρα

κα'. ἡ Καρία

κβ'. ἡ Λαοδίκεια

κγ'. τὰ Σύνναδα

κδ'. τὸ Ἰκόνιον

κε'. ἡ Ἀντιόχεια

κστ'. τὸ Σύλαπον

κζ'. ἡ Κόρινθος

κη'. αἱ Ἀθήναι

κθ'. ἡ Μωκισσός

λ'. ἡ Σελεύκεια

λα'. ἡ Καλαβρία

λβ'. αἱ Πάτραι

λγ'. ἡ Τραπεζοῦς

λδ'. ἡ Λάρισσα

λε'. ἡ Ναύπακτος

* Gustavi Parthey, Hieroclis
Synecdemus et Notitiae Graecae
Episcopatum. Berolini, 1866 (No-
tit. 2, σελ. 95-101).

* G. Parthey, Hieroclis κ.λ.π.
Not. 3, σελ. 101-131.

901-906

πρὸ 940

λοτ' ἡ Φιλίππου πόλις

λζ' ἡ Τραϊανούπολις

λη' ἡ Ρόδος

λθ' ἡ Φιλίππου
μ' ἡ Ἀδριανούπολις

μα' ἡ Ἱεράπολις

μβ' τὸ Δυρράχιον

μγ' ἡ Σμύρνα

μδ' ἡ Κατάνη

με' τὸ Ἀμώριον

μστ' ἡ Κάμαχος
μζ' τὸ Κοτυαίσιον
μη' ἡ Ἁγία Σευηρίνη

μθ' ἡ Μιτυλήνη

ν' αἱ Νέαι Πάτραι

να' τὰ Εὐχάϊτα

λοτ' ἡ Φιλίππου πόλις.

λζ' ἡ Τραϊανούπολις.

λη' ἡ Ρόδος.

λθ' ἡ Φιλίππου.
μ' ἡ Ἀδριανούπολις.

μα' ἡ Ἱεράπολις.

μβ' τὸ Δυρράχιον.

μγ' ἡ Σμύρνα.

μδ' ἡ Κατάνη.

με' τὸ Ἀμώριον.

μστ' ἡ Κάμαχος.
μζ' τὸ Κοτυαίσιον.
μη' ἡ Ἁγία Σευηρίνη.

μθ' ἡ Μιτυλήνη.

ν' αἱ Νέαι Πάτραι.

να' τὰ Εὐχάϊτα.

νβ' ἡ Ἀμαστρίς.

νγ' αἱ Χῶναι.

971-2

Ἐπαρχίας Θράκης λοτ' ὁ Φιλίππου-
πόλεωςἘπαρχίας Ῥοδόπης λζ' ὁ Τραϊανουπό-
λεωςἘπαρχίας νήσων Κυκλάδων λη' ὁ
Ῥόδου

Ἐπαρχίας Ῥοδόπης λθ' ὁ Φιλίππου

Ἐπαρχίας Αἰμιμόντου μ' ὁ Ἀδρια-
νουπόλεωςἘπαρχίας Φρυγίας Πακατιανῆς μα'
ὁ Ἱεραπόλεως

Ἐπαρχίας μβ' ὁ Δυρραχίου

Ἐπαρχίας Σικελίας μγ' ὁ Κατάνης

Ἐπαρχίας Γαλατίας μδ' ὁ τοῦ Ἀμο-
ρίου

Ἐπαρχίας Ἀρμενίας με' ὁ Καμάχου

Ἐπαρχίας Φρυγίας μστ' ὁ Κοτυαίου

Ἐπαρχίας Καλαβρίας μζ' ὁ τῆς Ἀγίας
ΣεβηρίναςἘπαρχίας Λέσβου τῆς νήσου μη'
ὁ ΜιτυλήνηςἘπαρχίας Ἑλλάδος μθ' ὁ Νέων Πα-
τρῶν

Ἐπαρχίας ν' ὁ Εὐχαιτών

Ἐπαρχίας να' ὁ Ἀμαστρίδος

Ἐπαρχίας νβ' ὁ Ἀσμουσάτου

Ἐπαρχίας νγ' ὁ Χωνῶν

Ἐπαρχίας νδ' ὁ Ὑδροῦς

Ἐπαρχίας νε' ὁ Κελτζήνου ἤτοι Κορ-
τζενών

Ἐπαρχίας νστ' ὁ τοῦ Ταρῶν

1. Ἐν τῷ κώδ.: Ὑδροῦς.
2. Ἐν τῷ κώδ.: Κορτζενόν.
3. Ἐν τῷ κώδ.: Ταρόν.

Αὐτοκέφαλοι

Τάξις τῶν ἀρχιεπισκοπῶν αἱ τῷ τῆς
βασιλίδος θρόνῳ ὑπέκεινται.α' ἡ Βιζύη
β' ἡ Πομπηίουπόλις

γ' ἡ Λεοντόπολις

δ' ἡ Μαρώνεια

ε' ἡ Ἀπάμεια

στ' τὰ Γέρμια

Τάξις καὶ τῶν ἀρχιεπισκοπῶν, αἱ
τῷ αὐτῷ τῆς βασιλίδος ὑπέκεινται
θρόνῳ.α' ἡ Βιζύη.
β' ἡ Πομπηίουπόλις.

γ' ἡ Λεοντόπολις.

δ' ἡ Μαρώνεια.

ε' ἡ Ἀπάμεια.

στ' τὰ Γέρμια.

Τάξις τῶν ἀρχιεπισκοπῶν αἱ τῷ
αὐτῷ τῆς βασιλίδος ὑπέκεινται
θρόνῳ.

Ἐπαρχίας Εὐρώπης α' ὁ Βιζύης

Ἐπαρχίας Παφλαγονίας β' ὁ Πομπηί-
ουπόλεωςἘπαρχίας Ἰσουλίας γ' ὁ Λεοντοπό-
λεως

Ἐπαρχίας Ῥοδόπης δ' ὁ Μαρώνειας

Ἐπαρχίας Βιθυνίας ε' ὁ Ἀπαμείας

Ἐπαρχίας Ῥοδόπης στ' ὁ Μασίμια-
νουπόλεως

Ἐπαρχίας Γαλατίας ζ' ὁ τῶν Γερμίων

1. Ἐν τῷ κώδ.: Πομποίουπόλεως.

972-976

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος. (Διατάγματα Βασιλείου Β').

λστ.' ἡ Φιλιππούπολις

λζ'. ἡ Τραϊανούπολις

λη'. ἡ Ρόδος

λθ'. ἡ Φιλίππου
μ.' ἡ Ἀδριανούπολις

μα'. ἡ Ἱεράπολις

μβ'. τὸ Δυρράχιον
μγ'. ἡ Σμύρνη
μδ'. ἡ Κατάνη
με'. τὸ Ἀμόριον

μστ.' ἡ Κάμαχος
μζ'. τὸ Κοτυαίσιον
μη'. ἡ Ἁγία Σεβηριανή

μθ'. ἡ Μιτυλήνη

ν'. αἱ Νέαι Πάτραι

να'. τὰ Εὐχάιτα
νβ'. ἡ Ἀμαστρίς

νγ'. αἱ Χῶναι
νδ'. ἡ Ὑδροσὺς
νε'. ἡ Κελτζήνη

νστ'. ἡ Κολώνεια
νζ'. αἱ Θῆβαι
νη'. αἱ Σέρραι
νθ'. ἡ Πομπηιούπολις
ς'. ἡ Ρωσία
σα'. ἡ Ἀλανάς
σβ'. ἡ Αἶνος
συ'. ἡ Τιβερίουπολις
σδ'. ἡ Εὐχάνια
σε'. ἡ Κερασσοῦς
ςστ'. ἡ Νακώλεια
ςζ'. ἡ Γερμανία
ση'. τὰ Μάδυτα
σθ'. ἡ Ἀπάμεια
ο.'. τὸ Βασίλειον
οα'. ἡ Δρίστρα
οβ'. ἡ Ναζιανζός
ογ'. τὰ Κέρκυρα
οδ'. ἡ Ἀβυδος
οε'. ἡ Μέθυμνα
οστ'. ἡ Χριστιανούπολις
οζ'. τὸ Ρούσιον
οη'. ἡ Λακεδαιμῶν
οθ'. ἡ Ναξία
οι'. ἡ Ἀττάλεια.

(ιη'.) ὁ Δρίστρας
ὡς ἐπίσκοπος

Ἀρχιεπισκοπαὶ

(Δὲν ἀναγράφεται τὸ Α' μέρος).

Αἱ ἀρχιεπισκοπαὶ

α'. ἡ Βιζύη

β'. ἡ Λεοντόπολις

γ'. ἡ Μαρώμεια

δ'. Τὰ Γέρμια

901-906

πρὸ 940

971-2

ζ' ἡ Ἀρκαδιούπολις

η' τὸ Πάριον

θ' ἡ Μίλητος
ι' ἡ Προκόνησος
ια' ἡ Σηλυμβρία
ιβ' ἡ Μήθυμναιγ' τὸ Ρούσιον
ιδ' τὰ Κύψαλαιε' ἡ Ὑδροῦς
ιστ' ἡ Νίκη
ιζ' ἡ Νεάπολις
ιη' ἡ Σέληνη
ιθ' ἡ Χερσών
κ' ἡ Μεσίνη
κα' ἡ Γαρέλλα
κβ' ἡ Βρύσις
κγ' ἡ Δέρκος
κδ' αἱ Σέρραι
κε' ἡ Καραβιζύη
κστ' ἡ Ἀμαστρίς
κζ' ἡ Λήμνος
κη' ἡ Λευκάς
κθ' ἡ Νακώλεια
λ' ἡ Μίσθαια
λα' ἡ Κολώνεια
λβ' αἱ Χώναι
λγ' αἱ Θήβαι
λδ' ἡ Σωτηριούπολις
λε' ἡ Πηδαχθή
λστ' ἡ Γέρμη
λζ' ἡ Βόσπορος
λη' ἡ Κοτραδίαλθ' ὁ Ῥοῖνον
μ' ἡ Κάρπαθοςμα' ἡ Αἶνος
μβ' ἡ Μεσημβρίαμγ' τὸ Ρύζαιον
μδ' ἡ Γοτθία
με' ἡ Σουγδία
μστ' αἱ Φούλλοι
μζ' ἡ Σεβαστόπολις
μη' ἡ Αἰγίνα
μθ' ἡ Κέρκυρα

ζ' ἡ Ἀρκαδιούπολις.

η' τὸ Πάριον.

θ' ἡ Μίλητος.
ι' ἡ Προκόνησος.
ια' ἡ Σηλυμβρία.
ιβ' ἡ Μήθυμνα.
ιγ' ἡ Κίος.
ιδ' ἡ Ἄπρος.ιε' τὸ Ῥούσιον.
ιστ' τὰ Κύψαλα.ιζ' ἡ Ὑδροῦς.
ιη' ἡ Νίκη.
ιθ' ἡ Νεάπολις.
κ' ἡ Σέληνη.
κα' ἡ Χερσών.
κβ' ἡ Μεσίνη.
κγ' ἡ Γαρέλλα.
κδ' ἡ Βρύσις.
κε' ἡ Δέρκος.
κστ' αἱ Σέρραι.
κζ' ἡ Καραβιζύη.
κη' ἡ Ἀμαστρίς.
κθ' ἡ Λήμνος.
λ' ἡ Λευκάς.
λα' ἡ Νακώλεια.
λβ' ἡ Μίσθαια.
λγ' ἡ Κολώνεια.
λδ' αἱ Χώναι.
λε' αἱ Θήβαι.
λστ' ἡ Σωτηριούπολις.
λζ' ἡ Πηδαχθή.
λη' ἡ Γέρμη.
λθ' ἡ Βόσπορος.
μ' ἡ Κοτραδία.
μα' αἱ Κόδραι.

μβ' ἡ Κάρπαθος.

μγ' ἡ Αἶνος.
μδ' ἡ Μεσημβρία.με' τὸ Ρύζαιον.
μστ' ἡ Γοτθία
μζ' ἡ Σουγδία.
μη' αἱ Φούλλοι.μθ' ἡ Αἰγίνα.
ν' ἡ Κέρκυρα.

*Ὅσοι ἐκάστη μητροπόλει ὑπόκεινται θρόνοι.

Εἰσι δὲ καὶ ὅσοι ἐκάστη μητροπόλει ὑπόκεινται θρόνοι.

Ἐπαρχίας Εὐρώπης η' ὁ Ἀρκαδιούπολις
Ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου θ' ὁ τοῦ Παρ(ε)ίου
Ἐπαρχίας Κάριας ι' ὁ Μίλητου
Ἐπαρχίας Νήσου ια' ὁ Προκοννήσου
Ἐπαρχίας Εὐρώπης ιβ' ὁ Σηλυμβρίας
Ἐπαρχίας νήσου Λέσβου ιγ' ὁ Μεθύμνης
Ἐπαρχίας Βιθυνίας ιδ' ὁ Κίου
Ἐπαρχίας Εὐρώπης ιε' ὁ Ἄπρων
Ἐπαρχίας... ιστ' ὁ τοῦ Ῥουσίου
Ἐπαρχίας Ῥοδόπης ιζ' ὁ Κιμψάλων
Ἐπαρχίας... ιη' ὁ Ὑδροῦς
Ἐπαρχίας... ιθ' ὁ Νίκης
Ἐπαρχίας... κ' ὁ Νεαπόλεως
Ἐπαρχίας... κα' ὁ Σέληνης
Ἐπαρχίας Ζικχίας κβ' ὁ Χερσώνος
Ἐπαρχίας Εὐρώπης κγ' ὁ Μεσίνης
Ἐπαρχίας... κδ' ὁ Γαριέλλων.
Ἐπαρχίας... κε' ὁ Βρύσσης
Ἐπαρχίας... κστ' ὁ Δέρκου
Ἐπαρχίας... κζ' ὁ Σερρών
Ἐπαρχίας... κη' ὁ ΚαραβιζύηςἘπαρχίας... κθ' ὁ Λήμνου
Ἐπαρχίας... λ' ὁ ΛευκάδοςἘπαρχίας Λυκαονίας λβ' ὁ Μισθίου
Ἐπαρχίας... λγ' ὁ ΚολώνειαςἘπαρχίας... λα' ὁ Θηβῶν
Ἐπαρχίας... λστ' ὁ Σωτηριούπολεως
Ἐπαρχίας Ἀρμενίας λδ' ὁ Πηδαχθῆς
Ἐπαρχίας... λη' ὁ Γέρμης
Ἐπαρχίας Ζικχίας λθ' ὁ Βοσπόρων
Ἐπαρχίας... λζ' ὁ Κοτραδίας
Ἐπαρχίας... λς' ὁ Κόδρων
Ἐπαρχίας... μα' ὁ Ῥοῖνου
Ἐπαρχίας νήσων Κυκλάδων μβ' ὁ ΚερπάθουἘπαρχίας Ῥοδόπης μ' ὁ Αἶνον
Ἐπαρχίας Αἰμιμόντου μδ' ὁ ΜεσημβρίαςἘπαρχίας... με' ὁ Γοτθίας
Ἐπαρχίας... μγ' ὁ Σουγδίας
Ἐπαρχίας... μστ' ὁ ΦούλλωνἘπαρχίας... μζ' ὁ Αἰγίνων
Ἐπαρχίας... μη' ὁ Κερκύρων
Ἐπαρχίας... μθ' ὁ Φαρσάλων
Ἐπαρχίας... ν' ὁ Ματράχων ἦτοι Ζικχίας
Ἐπαρχίας... να' ὁ Τζιμενοῦ ἦτοι Κορτζινῆς καὶ Κελτζινῆς

Ἀνέκδοτον τιμῆα τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 1372 κώδικος τῆς Ἐθν. Βιβλ. τῆς Ἑλλάδος, φ. 483 ὁπισθεν καὶ ἐξ.

† Τῇ Καισαρείᾳ Καππαδοκίας Α'

α' ὁ Νύσης
β' ὁ τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν
γ' ὁ Δασμένδρου
δ' ὁ Καμουλιανῶν
ε' ὁ Κισκισίης
στ' ὁ Θεοδοσιουπόλεως Ἀρμενίας
ζ' ὁ Εὐαίστης
η' ὁ Σευηριάδος
θ' ὁ Ἀραραθείας ἦτοι Κάσσης
ι' ὁ Αἰπολίων
ια' ὁ Ἀραγῶνης ἦτοι Μάνδων
ιβ' ὁ Σοβέσου

Α' Τῇ Καισαρείᾳ Καππαδοκίας

α'. ὁ Νύσης.
β'. ὁ τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν.γ'. ὁ Καμουλιανῶν.
δ'. ὁ Κισκισοῦ.ε'. ὁ Εὐαίστων.
στ'. ὁ Σευηριάδος.
ζ'. ὁ Ἀραθείας.
η'. ὁ τῶν Αἰπολίων.Ἐπαρχίας Καππαδοκίας Α' ὁ Καισαρείας.
β' ὁ Νύσης.
α' ὁ τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν.γ' ὁ Καμουλιανῶν.
δ' ὁ Κισκισοῦ.ε' ὁ Εὐαίστων.
στ' Σευηριάδος.

ζ' ὁ τῶν Ἀπολίων.

972-976
(Not. 3 παρὰ Parthey)

980-989

1084-1115

ε.΄ ἡ Ἀρκαδιούπολις

στ.΄ τὸ Πάριον

ζ.΄ ἡ Μίλητος

η.΄ ἡ Προικόνησος

θ.΄ ἡ Σηλυμβρία

ι.΄ ἡ Κίος

ια.΄ ἡ Ἄπρωας

ιβ.΄ τὰ Κύπελλα

ιγ.΄ ἡ Νίκη

ιδ.΄ ἡ Νεάπολις

ιε.΄ ἡ Σέληνη

ιστ.΄ ἡ Χερσών

ιζ.΄ ἡ Μεσήνη

ιη.΄ ἡ Γαρέλλα

ιθ.΄ ἡ Βρύσις

κ.΄ ἡ Δέρκος

κα.΄ ἡ Καραβιζύη

κβ.΄ ἡ Ἀθήμιος

κγ.΄ ἡ Λευκὰς

κδ.΄ ἡ Μίσθεια

κε.΄ αἱ Κούδραι

κατ.΄ ἡ Σωρηριούπολις

κζ.΄ ἡ Πηδοχθών

κη.΄ ἡ Γέρμη

κθ.΄ ἡ Βόσπορος

λ.΄ ἡ Κόττραδης

λα.΄ ἡ Ἐρωίνη

λβ.΄ ἡ Κάρπαθος

λγ.΄ ἡ Μεσημβρία

λδ.΄ ἡ Γοτθία

λε.΄ ἡ Σουγδια

λστ.΄ αἱ Φούλλαι

λζ.΄ ἡ Αἰγίνα

λη.΄ τὰ Φάρσαλα

λθ.΄ τὰ Μέτραχα.

Τάξις προκαθεδρίας τῶν ὑπὸ τὸν ἀποστολικὸν θρόνον Κωνσταντινουπόλεως τελούντων μητροπολιτῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἐπισκόπων.

Θρόνος πρῶτος.

Τῷ Καίσαρειας, Καππαδοκίας

α.΄ ὁ Νύσης

γ.΄ ὁ τῶν Βασιλικῶν Θερμῶν

β.΄ ὁ Καμουλιανῶν

δ.΄ ὁ Κικισσοῦ

ε.΄ ὁ Εὐαισσῶν

στ.΄ ὁ Σεριάδος

ζ.΄ ὁ Ἀραθίας

η.΄ ὁ τῶν Αἰπωλίων.

θ.΄ ὁ Κωνσταντινουπόλεως

901-906

πρὸ 940

971-2

ιγ' ὁ τοῦ Ἁγίου Προκοπίου
ιδ' ὁ Τζαμάνδων
ιε' ὁ Σιριχά

† Τῇ Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας Β'
α' ὁ Ὑπέπων.
β' ὁ Τράλλων.
γ' ὁ Μαγνησίας
δ' ὁ Ἐλαίας.
ε' ὁ Ἀτραμντίου.
στ' ὁ Ἀσσοῦ.
ζ' ὁ Γαργάρων.
η' ὁ Μασταύρων.
θ' ὁ Καλῆς.
ι' ὁ Βριοῦλων.
ια' ὁ Πιττάμνης.
ιβ' ὁ Μυρίνης.

ιγ' ὁ Αὐρηλιουπόλεως
ιδ' ὁ Νύσσης.
ιε' ὁ Μασχακώμης.
ιστ' ὁ Μητροπόλεως
ιζ' ὁ Βαρέτων.

ιη' ὁ Ἀνινάτων.
ιθ' ὁ Περγάμου.
κ' ὁ Ἀναίων.
κα' ὁ Προΐνης.
κβ' ὁ Ἀρκαδιουπόλεως
κγ' ὁ Νέας αὐλῆς.
κδ' ὁ Διὸς Ἱεροῦ.
κε' ὁ Αὐγάζων.
κστ' ὁ Σιών.
κζ' ὁ Κολοφώνης.
κη' ὁ Τέου.
κθ' ὁ Λεβέδου.
λα' ὁ Ἐρυθρᾶς.
λαβ' ὁ Ἀττάνδρου.

λαβ' ὁ Θεοδοσιουπόλεως ἦτοι Περ-
πρίνης.
λαγ' ὁ Κύμης.
λαδ' ὁ Παλαιουπόλεως.

† Τῇ Ἡρακλείᾳ Εὐρώπης Γ'
α' ὁ Θεοδορουπόλεως.
β' ὁ Ραιδεστοῦ.
γ' ὁ Πανίου.

δ' ὁ Χερσονήσου.
ε' ὁ Καλλιπόλεως.
στ' ὁ Χαριουπόλεως.

ζ' ὁ Χαλκίδος.

η' ὁ Δαινίου.
θ' ὁ Μαδύτου.
ι' ὁ Παμφύλου.
ια' ὁ Μηδείας.
ιβ' ὁ Λιζίκου.
ιγ' ὁ Σεργέντζης.
ιδ' ὁ Μέτρων.
ιε' ὁ Τζουρουλλοῦ.

† Τῇ Ἀγκύρᾳ τῆς Γαλατίας Δ'
α' ὁ Ταβίας.
β' ὁ Ἡλιουπόλεως ἦτοι Βασιλέως.
γ' ὁ Ἀσπώνης.
δ' ὁ Σταυροῦ.
ε' ὁ Μελζοῦ.
στ' ὁ Κίνης.
ζ' ὁ Ἀναστασιουπόλεως.
η' ὁ Καλούμνης.

Β'. Τῇ Ἐφέσῳ τῆς Ἀσίας.
α' ὁ Ὑπέπων.
β' ὁ Τράλλων.
γ' ὁ Μαγνησίας πρὸς Μαϊάνδρον.
δ' ὁ Ἐλαίας.
ε' ὁ Ἀτραμντίου.
στ' ὁ Ἀσσοῦ.
ζ' ὁ Γαργάρων.
η' ὁ Μασταύρων.
θ' ὁ Καλῆς.
ι' ὁ Βριοῦλων.
ια' ὁ Πιττάμνης.
ιβ' ὁ Μυρίνης.

ιγ' ὁ Αὐρη.
ιδ' ὁ Νύσσης.
ιε' ὁ Χοσμακάμης.
ιστ' ὁ Μητροπόλεως.
ιη' ὁ Βαρέτων.

ιζ' ὁ Ἀνινάτων.
ιθ' ὁ Περγάμου.
κ' ὁ Ἀναίων.
κα' ὁ Προΐνης.
κβ' ὁ Ἀρκαδιουπόλεως.
κγ' ὁ Νέας αὐλῆς.
κδ' ὁ Διὸς Ἱεροῦ.
κε' ὁ Αὐγάζων.
κστ' ὁ Σιών.
κζ' ὁ Κολοφώνος.
κη' ὁ Τέου.
κθ' ὁ Λαυέδου.
λα' ὁ Ἐρυθρᾶς.
λαβ' ὁ Τανδρου.

λαβ' ὁ Θεοδοσιουπόλεως ἦτοι Πιπε-
ρίνης.
λαγ' ὁ Κύμης.
λαδ' ὁ Παλαιουπόλεως.

Γ'. Τῇ Ἡρακλείᾳ τῆς Εὐρώπης
α' ὁ Θεοδορουπόλεως.
β' ὁ Ραιδεστοῦ.
γ' ὁ Πανίου.

δ' ὁ Χερσονήσου.
ε' ὁ Καλλιπόλεως.
στ' ὁ Χαριουπόλεως.

ζ' ὁ Χαλκιδόνος.
η' ὁ Πανίου.

θ' ὁ Μαδύτου.
ια' ὁ Παμφύλου.
ιαβ' ὁ Μηδείας.
ιαγ' ὁ Λιζίκου.
ιαδ' ὁ Σεργέντζης.
ιαε' ὁ Μέτρων.
ιας' ὁ Τουρουλλοῦ.

Δ'. Τῇ Ἀγκύρᾳ τῆς Γαλατίας.
α' ὁ Ταβίας.
β' ὁ Ἡλιουπόλεως ἦτοι Βασιλαίου.
γ' ὁ Ἀσπώνης.
δ' ὁ Κριουπόλεως ἦτοι Σταυροῦ.
ε' ὁ Μελζοῦ.
στ' ὁ Κίνης.
ζ' ὁ Ἀναστασιουπόλεως.
η' ὁ Καλούμνης.

Ἐπαρχίας Ἀσίας Β' ὁ Ἐφέσου.
α' ὁ Ὑπέπων.
β' ὁ Τράλλων.
γ' ὁ Μαγνησίας πρὸς Μαϊάνδρον.
δ' ὁ Ἐλαίας.
ε' ὁ Ἀτραμντίου.
στ' ὁ Ἀσσοῦ.
ζ' ὁ Γαργάρων.
η' ὁ Μασταύρων.
θ' ὁ Καλῆς.
ι' ὁ Βριοῦλων.
ια' ὁ Πιττάμνης.
ιβ' ὁ Μυρίνης.
ιγ' ὁ Φωκείας.
ιδ' ὁ Αὐριουπόλεως.
ιε' ὁ Νύσσης.

ιστ' ὁ Μασχακώμης.
ιζ' ὁ Μητροπόλεως.
ιη' ὁ Βαρέτων.
ιθ' ὁ Μαγνησίας τοῦ Ἀνήλου.
κ' ὁ Ἀνινάτων.
κα' ὁ Περγάμου.
κβ' ὁ Ἀναίων.
κγ' ὁ Προΐνης.
κδ' ὁ Ἀρκαδιουπόλεως.
κε' ὁ Νέας αὐλῆς.
κεστ' ὁ Διὸς Ἱεροῦ.
κεγ' ὁ Αὐγάζων.

κη' ὁ Σιών.
κθ' ὁ Κολοφώνος.
λα' ὁ Τέου.
λαβ' ὁ Λεβέδου.
λαγ' ὁ Ἐρυθρᾶς.
λαδ' ὁ Κλαζομενῶν.
λαε' ὁ Ἀττάνδρων.
λας' ὁ Θεοδοσιουπόλεως ἦτοι ὁ Περ-
πρίνης.

λαστ' ὁ Κύμης.
λαζ' ὁ Παλαιουπόλεως.

Ἐπαρχίας Εὐρώπης Γ' ὁ Ἡρακλείας.
α' ὁ Θεοδορουπόλεως.
β' ὁ Ραιδεστοῦ.
γ' ὁ Πανίου.

δ' ὁ Χερσονήσου.
ε' ὁ Καλλιπόλεως.

ζ' ὁ Χαλκίδος.

η' ὁ Δαινίου.
θ' ὁ Μαδύτου.
ια' ὁ Παμφύλου.
ιαβ' ὁ Μηδείας.
ιαγ' ὁ Λιζίκου.
ιαδ' ὁ Σεργέντζης.
ιαε' ὁ Μέτρων.
ιας' ὁ Τζουρουλλοῦ.

Ἐπαρχίας Γαλατίας Δ' ὁ Ἀγκύρας.
α' ὁ Ταβίας.
β' ὁ Ἡλιουπόλεως.
γ' ὁ Ἀσπώνης.
δ' ὁ Βηριουπόλεως.
ε' ὁ Μελζοῦ.
στ' ὁ Κίνης.
ζ' ὁ Ἀναστασιουπόλεως.
η' ὁ Καλούμνης.

972-976

977-981

1084-1114

Θρόνος δεύτερος.

Τῷ Ἐφέσου, Ἀσίας

α'. ὁ Ὑπαίπων

β'. ὁ Τράλλειον

γ'. ὁ Μαγνησίας πρὸς Μαϊάνδρον

δ'. ὁ Ἐλαίας

ε'. ὁ Ἀτραμυτίου

στ'. ὁ Ἀσσοῦ

ζ'. ὁ Γαργάρων

η'. ὁ Μασσαύρων

θ'. ὁ Καλός

ι'. ὁ Βυριούλλων

ια'. ὁ Πιττάμνης

ιβ'. ὁ Μυρίνης

ιγ'. ὁ Αὔρηλιουπόλεως

ιδ'. ὁ Νύσσης τῆς ἑτέρας

ιε'. ὁ Μητροπόλεως

ιζ'. ὁ Βερέτων

ιη'. ὁ Ἀνινάτων

ιθ'. ὁ Περγάμων

κ'. ὁ Ἄνεον

κα'. ὁ Πρίηνης

κβ'. ὁ Ἀρκαδιουπόλεως

κγ'. ὁ Νέας αὐλῆς

κδ'. ὁ Διὸς ἱεροῦ

κε'. ὁ Αὐγάζων

κστ'. ὁ Σιών

κζ'. ὁ Κολοφῶνος

κθ'. ὁ Τέου

κη'. ὁ Λεβέδου

λ'. ὁ Ἐρυθρᾶς

λα'. ὁ Ἀττάνδρου

λβ'. ὁ Θεοδιουπόλεως ἦτοι Πεπε-

ρίνης

λγ'. ὁ Κύμης

λδ'. ὁ Παλαιουπόλεως

λε'. ὁ Θυραίων

λστ'. ὁ Χλυαρῶν.

Θρόνος τρίτος.

Τῷ Ἡρακλείας, Θράκης καὶ Μακεδονίας

α'. ὁ Θεοδορουπόλεως

β'. ὁ Ραιδεστοῦ

γ'. ὁ Πανίου

δ'. ὁ Ἐξαμιλίου

ε'. ὁ Καλλιουπόλεως

ζ'. ὁ Χαρίουπόλεως

στ'. ὁ Πέριστάσεως

η'. ὁ Χαλκίδος

θ'. ὁ Δωνίου

ι'. ὁ Μασδύτων

ια'. ὁ Παμφύλου

ιβ'. ὁ Μηδείας

ιγ'. ὁ Λιζίκου

ιδ'. ὁ Σεργάντζης

ιε'. ὁ Μετρῶν

ις'. ὁ Τζουρούλης

ιζ'. ὁ Ἀθύρων.

Θρόνος τέταρτος.

Τῷ Ἀγκύρας, Γαλατίας.

α'. ὁ Ἀταρίας

β'. ὁ Ἠλιουπόλεως

γ'. ὁ Ἀσπόνης

δ'. ὁ Βηριουπόλεως ἦτοι Σταυροῦ

ε'. ὁ Μείζου

στ'. ὁ Κίνης

ζ'. ὁ Ἀναστασιουπόλεως

η'. ὁ Καλουμένης.

† Τῇ Κυζίκῃ τῆς Ἑλλησπόντου Ε' Ε'. Τῇ Κυζίκῃ τῆς Ἑλλησπόντου. Ἐπαρχίας Ἑλλησπόντου Ε' ὁ Κυ-
ζίκου

α' ὁ Ποιμανινοῦ
β' ὁ Ὡκης.
γ' ὁ Βάρεως
δ' ὁ Ἀδριανοῦ Θηρών

α'. ὁ Ποιμανινοῦ.
β'. ὁ Ὡκης.
γ'. ὁ Βάρεως.
δ'. ὁ Ἀδριανοῦ Θηρών.

α' ὁ Γέρμης
β' ὁ Ποιμανικοῦ
γ' ὁ Ὡκης
δ' ὁ Βάρεως
ε' ὁ Ἀδριανοῦ Θηρών

ε' ὁ Λαμψάκου
στ' ὁ Ἀβύδου
ζ' ὁ Δαρδάνου
η' ὁ Ἰλίου
θ' ὁ Τρωάδος
ι' ὁ Πιονίας
ια' ὁ Μελιτουπόλεως
ιβ' ὁ τοῦ Ἁγίου Κορνηλίου

ε'. ὁ Λαμψάκου.
στ'. ὁ Ἀβύδου.
ζ'. ὁ Δαρδάνου.
η'. ὁ Ἰλίου.
θ'. ὁ Τρωάδος.
ι'. ὁ Πιονίας.
ια'. ὁ Μελιτουπόλεως.
ιβ'. ὁ τοῦ Ἁγίου Κορνηλίου.

στ' ὁ Λαμψάκου
ζ' ὁ Ἀβύδου
η' ὁ Δαρδάνου
θ' ὁ Ἰλίου
ι' ὁ Τρωάδος
ια' ὁ Πιονίας
ιβ' ὁ Μελιτουπόλεως

ιγ' ὁ Σκουμάνδρου

† Τῇ Σάρδεων τῆς Λυδίας ΣΤ'
α' ὁ Φιλαδεφείας
β' ὁ Τριπόλεως
γ' ὁ Θυστείρων
δ' ὁ Σετῶν
ε' ὁ Αὔριουπόλεως
στ' ὁ Γόρδου
ζ' ὁ Τράλλων
η' ὁ Σάλων
θ' ὁ Σιλανδοῦ
ι' ὁ Μαιονίας
ια' ὁ Ἀπόλλωνος ἱεροῦ
ιβ' ὁ Οὔρκανιδος
ιγ' ὁ Μουστίνης
ιδ' ὁ Ἀκαρασοῦ
ιε' ὁ Ἀπολλωνιάδος
ιστ' ὁ Ἀτταλείας
ιζ' ὁ Βάης
ιη' ὁ Βλάνδεων
ιθ' ὁ Σατάλων
κ' ὁ Γαβάλων
κα' ὁ Ἑρμοκαπηλείας

ΣΤ'. Τῇ Σάρδεων τῆς Λυδίας.
α'. ὁ Φιλαδεφείας.
β'. ὁ Τριπόλεως.
γ'. ὁ Θυστείρων.
δ'. ὁ Σετῶν.
ε'. ὁ Αὔριουπόλεως.
στ'. ὁ Γόρδου.
ζ'. ὁ Τράλλων.
η'. ὁ Σάλων.
θ'. ὁ Σιλανδοῦ.
ι'. ὁ Μαιονίας.
ια'. ὁ Ἀπόλλωνος ἱεροῦ.
ιβ'. ὁ Ὑρκανίδος.
ιγ'. ὁ Μουστίνης.
ιδ'. ὁ Ἀκαρασοῦ.
ιε'. ὁ Ἀπολλωνιάδος.
ιστ'. ὁ Ἀτταλείας.
ιζ'. ὁ Βάης.
ιη'. ὁ Βλάνδεων.
ιθ'. ὁ Σατάλων.
κ'. ὁ Γαβάλων.
κα'. ὁ Ἑρμοκαπηλείας.

Ἐπαρχίας Λυδίας ΣΤ' ὁ Σάρδεων.

α' ὁ Φιλαδεφείας
β' ὁ Τριπόλεως
γ' ὁ Θυστείρων
δ' ὁ Σετῶν
ε' ὁ Αὔριουπόλεως
στ' ὁ Γόρδου
ζ' ὁ Τράλλων
η' ὁ Σάλων
θ' ὁ Σιλανδοῦ
ι' ὁ Μαιονίας
ια' ὁ Ἀπόλλωνος ἱεροῦ
ιβ' ὁ Ὑρκανίδος
ιγ' ὁ Μουστίνης
ιδ' ὁ Καρασσοῦ
ιε' ὁ Ἀπολλωνιάδος
ιστ' ὁ Ἀσιλίας
ιζ' ὁ Βάγης
ιη' ὁ Βλάνδεων
κδ' ὁ Σατάλων
κε' ὁ Γαμάλων
κστ' ὁ Γερμοκαπήλου
ιθ' ὁ Μεσοτυμβόλου
κ' ἱεροκαισαρείας
κα' ὁ Δάλδεων
κβ' ὁ Στρατονικείας
κγ' ὁ Κερασέων

ιθ'. ὁ Ἱεροκαισαρείας.
κ'. ὁ Δάλδεων.
κα'. ὁ Στρατονικείας.
κβ'. ὁ Κερασέων.

† Τῇ Νικομηδείᾳ τῆς Βιθυνίας Ζ'
α' ὁ Προύσης ἡτοῦ Θεουπόλεως
β' ὁ Πραίνετου
γ' ὁ Ἐλενοπόλεως
δ' ὁ Βασίλινουπόλεως
ε' ὁ Δασκυλίου
στ' ὁ Ἀπολλωνιάδος
ζ' ὁ Νεοκαισαρείας
η' ὁ Γάλλου ἡτοῦ Λόφων
θ' ὁ Δαφνουσίας
ι' ὁ Ἀρίστης

Ζ'. Τῇ Νικομηδείᾳ τῆς Βιθυνίας.
α'. ὁ Προύσης ἡτοῦ Θεουπόλεως.
β'. ὁ Πραίνετου.
γ'. ὁ Ἐλενοπόλεως.
δ'. ὁ Βασίλινουπόλεως.
ε'. ὁ Δασκυλίου.
στ'. ὁ Ἀπολλωνιάδος.
ζ'. ὁ Νεοκαισαρείας.
η'. ὁ Γάλλου ἡτοῦ Λόφων.
ι'. ὁ Δαφνουσίας.
ια'. ὁ Ἀρίστης.
ιβ'. ὁ Ἀδριανῶν.
ιγ'. ὁ Καίσαρς.

Ἐπαρχίας Βιθυνίας Ζ' ὁ Νικομηδείας
α' ὁ Προύσης ἡτοῦ Θεουπόλεως
β' ὁ Πραίνετου
γ' ὁ Ἐλενοπόλεως
δ' ὁ Βασίλινουπόλεως
ε' ὁ Δασκυλίου
στ' ὁ Ἀπολλωνιάδος
ζ' ὁ Νεοκαισαρείας
η' ὁ Γάλλου ἡτοῦ Λόφων
ι' ὁ Δαφνουσίας
ια' ὁ Ἐριστῆς
ιη' ὁ Ἀδριανῶν
ιβ' ὁ Καίσαρς

† Τῇ Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας Η'
α' ὁ Μοδρινῆς ἡτοῦ Μελῆς
β' ὁ Λινόης
γ' ὁ Γορδοσέρβων
δ' ὁ Νουμπερκῶν
ε' ὁ Ταφίου
στ' ὁ Μαξιμιανῶν

Η' Τῇ Νικαίᾳ τῆς Βιθυνίας.
α'. ὁ Μοδρινῆς ἡτοῦ Μελῆς.
β'. ὁ Λινόης.
γ'. ὁ Γορδοσέρβων.
δ'. ὁ Νουμπερκῶν.
ε'. ὁ Ταφίου.
στ'. ὁ Μαξιμιανῶν.

Ἐπαρχίας Βιθυνίας Η' ὁ Νικαίας
α' Μοδρινῆς ἡτοῦ Μελῆς
β' ὁ Λινόης
γ' ὁ Γορδοσέρβων
δ' ὁ Νουμπερκῶν

† Τῇ Χαλκηδόνι τῆς Βιθυνίας Θ'
θρόνος ὁ συμπαρεκείμενος οὐκ ἔστιν

Θ'. Τῇ Χαλκηδόνι τῆς Βιθυνίας
θρόνος ὑποκείμενος οὐκ ἔστιν.

Ἐπαρχίας Βιθυνίας Θ' ὁ Χαλκηδῶν

† Τῇ Σίδῃ Παμφυλίας Ι'
α' ὁ Ἀσπένδου

Ι'. Τῇ Σίδῃ τῆς Παμφυλίας.
α'. ὁ Ἀσπένδου.

Ἐπαρχίας Παμφυλίας Ι' ὁ Σίδης
α' ὁ Ἀσπένδου

972-976

1081-1114

Θρόνος πέμπτος.

Τῷ Κυζίκου, Ἑλλησπόντου.

α'. ὁ Γέρμης

β'. ὁ Ποιμανηροῦ

γ'. ὁ Ὠκῆς

δ'. ὁ Βάρεως

στ'. ὁ Ἀδριανοῦ Θηρῶν

ζ'. ὁ Δαφνουσίας

η'. ὁ Λαμψάκου

θ'. ὁ Ἀβύδου

ι'. ὁ Δαρδάνου

ια'. ὁ Τρωάδος

ιβ'. ὁ Πιονίας

ιγ'. ὁ Μελιτουπόλεως.

Θρόνος ἕκτος.

Τῷ Σάρδεων, Λυδίας

α'. ὁ Φιλαδελφείας

β'. ὁ Τριπόλεως

γ'. ὁ Θυατείρων

δ'. ὁ Σετών

ε'. ὁ Αὐρηλιουπόλεως

στ'. ὁ Γόρδου

ζ'. ὁ Τράλλων

η'. ὁ Σάλων

θ'. ὁ Σιλάνδου

ι'. ὁ Μαιονίας

ια'. ὁ Ἀπόλλωνος ἱεροῦ

ιβ'. ὁ Ὑγκανίδος

ιγ'. ὁ Μουστίνης

ιδ'. ὁ Ἀκαρασού

ιε'. ὁ Ἀπολλωνιάδος

ιστ'. ὁ Ἀτταλείας

ιζ'. ὁ Βάγης

ιη'. ὁ Βλάδεων

κδ'. ὁ Σατάλων

κε'. ὁ Γαβάλων

κστ'. ὁ Ἐρμοκαπηλείας

ιθ'. ὁ Μεσοτυμόλου

κ'. ὁ Ἱεροκασαρείας

κα'. ὁ Δάλδεων

κβ'. ὁ Στρατονικείας

κγ'. ὁ Κερασέων

Θρόνος ἑβδόμος.

Τῷ Νικομηδείας, Βιθυνίας

α'. ὁ Προύσης ἦτοι Θεουπόλεως

β'. ὁ Πραίνετου

γ'. ὁ Ἐλενοπόλεως

δ'. ὁ Βασιλινουπόλεως

ε'. ὁ Δασκυλίου

στ'. ὁ Ἀπολλωνιάδος

ζ'. ὁ Νεοκασαρείας

η'. ὁ Γάλλου ἦτοι Λόφων

ια'. ὁ Δαφνουσίας

ιβ'. ὁ Ἀρίστης

ιγ'. ὁ Ἀδρανούς

ιδ'. ὁ Καισαρείας

Θρόνος ὄγδος.

Τῷ Νικαίας, Βιθυνίας

α'. ὁ Μοδρηνῆς ἦτοι Μελέης

β'. ὁ Ληνός

γ'. ὁ Γορδοσέρβων

δ'. ὁ Νουμεικῶν

ε'. ὁ Τασίου

στ'. ὁ Μαξιμιανῶν.

Θρόνος ἑννατος.

Τῷ Χαλκηδόνος, Βιθυνίας, θρόνος
ὑποκείμενος οὐκ ἔστι.

Θρόνος δέκατος.

Τῷ Σίδης, Παμφυλίας

α'. ὁ Ἀσπένδου

901-906

πρὸ 940

971-2

β' ὁ Κοταίνης
 γ' ὁ Ἐταίνου
 δ' ὁ Ὀρύμνης
 ε' ὁ Κάσων
 στ' ὁ Σεμένων
 ζ' ὁ Καραλλίων
 η' ὁ Καρακισίου
 θ' ὁ Συνέδρων
 ι' ὁ Μυλώνης ἦτοι Ἰουστινιανουπό-
 λεως
 ια' ὁ Οὐμάνδων
 ιβ' ὁ Δαλισάνδου
 ιγ' ὁ Λύρβης
 ιδ' ὁ Ἰσβων
 ιε' ὁ Καλυβρασσοῦ
 ιστ' ὁ Μνάσων

† Τῇ Σεβαστείᾳ τῆς Ἀρμενίας ΙΑ'

α' ὁ Σεβαστουπόλεως
 β' ὁ Νικοπόλεως
 γ' ὁ Σατάλων
 δ' ὁ Βηρίσης

† Τῇ Ἀμασεῖᾳ Ἐλενοπόντου ΙΒ'

α' ὁ Ἀμισοῦ
 β' ὁ Σινώπης
 γ' ὁ Ἰβόρων ἦτοι Πιμολίσσης
 δ' ὁ Ἀνδράπων
 ε' ὁ Ζαλίχου ἦτοι Λεοντοπόλεως.

† Τῇ Συρακούσῃ τῆς Σικελίας ΙΓ'

α' ὁ Ταυρομενίου
 β' ὁ Μεσίνης
 γ' ὁ Ἀκράγαντος
 δ' ὁ Κρονίου
 ε' ὁ Λιλυβαίου
 στ' ὁ τοῦ Δρεπάνου
 ζ' ὁ τῆς Πανόρμου
 η' ὁ τῶν Θερμῶν
 θ' ὁ τοῦ Κεφαλουδίου
 ι' ὁ Ἀλέσης
 ια' ὁ Τυνδαρίου
 ιβ' ὁ Μελετῆς
 ιγ' ὁ Λιπάρας

β'. ὁ Κοταίνης.
 γ'. ὁ Ἐταίνου.
 δ'. ὁ Ὀρύμνης.
 ε'. ὁ Κάσων.
 στ'. ὁ Σεμένων.
 ζ'. ὁ Καραλλίων.
 η'. ὁ Καρακισίου.
 θ'. ὁ Συνέδρων.
 ι'. ὁ Μυλώνης ἦτοι Ἰουστινιανου-
 πόλεως.
 ια'. ὁ Οὐμάνδων.
 ιβ'. ὁ (Δ)αλισανδοῦ.
 ιδ'. ὁ Λύρβης.
 ιγ'. ὁ Ἰσβων.
 ιε'. ὁ Καλυβρασσοῦ.
 ιστ'. ὁ Μανάσων.

ΙΑ'. Τῇ Σεβαστείᾳ Ἀρμενίας.

α'. ὁ Σεβαστουπόλεως.
 β'. ὁ Νικοπόλεως.
 γ'. ὁ Σατάλων.
 δ'. ὁ Βηρίσης.

ΙΒ'. Τῇ Ἀμασεῖᾳ Ἐλενοπόντου.

α'. ὁ Ἀμισοῦ.
 β'. ὁ Σινώπης.
 γ'. ὁ Ἰβόρων.
 δ'. ὁ Ἀνδράπων.
 ε'. ὁ Ζαλίου ἦτοι Πομπηίουπόλεως.

β' ὁ Κοταίνης
 γ' ὁ Ἐταίνου
 δ' ὁ Ὀρύμνης
 ε' ὁ Κάσων
 στ' ὁ Σεμένων
 ζ' ὁ Καραλλίων
 η' ὁ Καρακισίου
 θ' ὁ Συνέδρων
 ι' ὁ Μυλώνης
 ἦτοι Ἰουστινιανουπόλεως.
 ια' ὁ Οὐμάνδων
 ιβ' ὁ Δαλισανδοῦ
 (ιδ') ὁ Λύρβης
 (ιγ') ὁ Ἰσβων
 (ιε') ὁ Καλυβρασσοῦ
 (ιστ') ὁ Μανάσων

Ἐπαρχίας Ἀρμενίας (ΙΑ')

(δ) Σεβαστείας
 (α') ὁ Σεβαστουπόλεως
 (β') ὁ Νικοπόλεως
 (γ') ὁ Σατάλων
 (ε') ὁ Βηρίσης
 (δ) ὁ Κολωνείας

Ἐπαρχίας Ἐλενοπόντου
ΙΒ' ὁ Ἀμασεῖας

α' ὁ Ἀμισοῦ
 β' ὁ Σινώπης
 γ' ὁ Ἰβόρων ἦτοι Μελίσσης
 δ' ὁ Ἀνδράπων
 ε' ὁ Ζαλίων ἦτοι Λεοντοπόλεως
 στ' ὁ Ζήλων

ΙΓ'. Τῇ Μελιτηνῇ τῆς Ἀρμενίας

α'. ὁ Ἀρκης.
 β'. ὁ Κουκουσοῦ.
 γ'. ὁ Ἀραβισοῦ.
 (δ) καὶ Λυτῶν.

Ἐπαρχίας Ἀρμενίας ΙΓ' ὁ Μελιτινῆς

α' ὁ Ἀρκης
 β' ὁ Κουκουσοῦ
 γ' ὁ Ἀραμισσοῦ

δ' ὁ Ἀριαράθων
 ε' ὁ Κρομανῶν

† Τῇ Τυάνων Καππαδοκίας ΙΔ'

α' ὁ Κυβίστρων
 β' ὁ Φαυστινουπόλεως
 γ' ὁ Σασίμων

ΙΔ'. Τῇ Τυάνῃ Καππαδοκίας.

α'. ὁ Κυδίστρω (ν).
 β'. ὁ Φαυστινουπόλεως.
 γ'. ὁ Σασίμων.

Ἐπαρχίας Καππαδοκίας ΙΔ'

ὁ Τυάνων ἦτοι Χριστουπόλεως
 α' ὁ Κυβίβρων
 β' ὁ Φαυστινουπόλεως
 γ' ὁ Σασίμων

† Τῇ Γάγγρᾳ τῆς Παφλαγονίας ΙΕ'

α' ὁ Ἰωνουπόλεως
 β' ὁ Δαδύβρων
 γ' ὁ Σωρῶν

ΙΕ'. Τῇ Γάγγρᾳ τῆς Παφλαγονίας

α'. ὁ Ἰωνουπόλεως.
 β'. ὁ Δαδύβρων.
 γ'. ὁ Σωρῶν.

Ἐπαρχία Παφλαγονίας ΙΕ' ὁ Γαγγρῶν

α' ὁ Ἰωνουπόλεως
 β' ὁ Δαδύβρων
 γ' ὁ Σωρῶν

972-976

Ἀρχιεπισκοπή Ἀχρίδος
(Διάταγ. Βασιλείου Β')

1084-1114

β'. ὁ Τένης.
γ'. ὁ Ἐταίνου.
δ'. ὁ Ῥύμνης.
ε'. ὁ Κασσών.
στ'. ὁ Σεμνέων.
ζ'. ὁ Καραλλίων.
η'. ὁ Κορακίστου.
θ'. ὁ Συνέδρων.
ι'. ὁ Μυλώνης ἦτοι Ἰουστινιανουπό-
λεως

ια'. ὁ Οὐμάνδων.
ιβ'. ὁ Δαλσιανδοῦ
ιδ'. ὁ Λύρβης.
ιγ'. ὁ Ἰσβών.
ιε'. ὁ Κολυβρασσοῦ.
ιστ'. ὁ Μανασσών.

Θρόνος ἐνδέκατος.
Τῷ Σεβαστείᾳ, Ἀρμενίας

α'. ὁ Σεβαστουπόλεως
β'. ὁ Νικοπόλεως
γ'. ὁ Σατάλων
δ'. ὁ Βηρίσσης
ε'. ὁ Κολωνίας

Θρόνος δωδέκατος.

Τῷ Ἀμασεΐᾳ, Ἐλενουπόντου

α'. ὁ Ἀμινσοῦ
β'. ὁ Σινώπης
γ'. ὁ Ἰβόρων ἦτοι Πιμολίας
δ'. ὁ Ἀνδράπων
ε'. ὁ Ζαλιχίου ἦτοι Λεοντοπόλεως
στ'. ὁ Ζηλῶν

Εἰς τὸ τέλος περίπου προστίθεται

ἄνευ ἀριθμοῦ

Τῷ Συρακουσῇ, Σικελίας

α'. ὁ Ταυρομενίου
β'. ὁ Μεσσηνίας
γ'. ὁ Ἀκράγαντος
δ'. ὁ Κρονίου
ε'. ὁ Λιλυβαίου
στ'. ὁ τοῦ Δρεπάνου
ζ'. ὁ τῆς Πανόρμου
η'. ὁ τῶν Θερμῶν
θ'. ὁ Κεφαλουδίου
ι'. ὁ Ἀλέσης
ια'. ὁ Τυνδαρίου
ιβ'. ὁ Μελίτης
ιγ'. ὁ Λιπάρας

Θρόνος τρισκαίδεκατος.

Τῷ Μελητηνῇ, δευτέρᾳ Ἀρμενίας

α'. ὁ Ἀρκης
β'. ὁ Κουκουσοῦ
γ'. ὁ Ἀραβισοῦ

δ'. ὁ Ἀριαράθης
ε'. ὁ Κεομαῶν

Θρόνος τεσσαρεσκαίδεκατος.

Τῷ Τυάνων, δευτέρᾳ Καππαδοκίας

α'. ὁ Κυβίστρων
β'. ὁ Φαυστινουπόλεως
γ'. ὁ Σασίμων

Θρόνος πεντεκαίδεκατος.

Τῷ Γάγγρων, πάσης Παφλαγονίας

α'. ὁ Ἰνουπόλεως
β'. ὁ Δαδύβρων
γ'. ὁ Σαῶν

901-906

πρό 940

971-2

† Τῇ Θεσσαλονίκη Θεσσαλίας ΙΣΤ'

α' ὁ Κίτρου
β' ὁ Βεροίας
γ' ὁ Δουργουβιτίας
δ' ὁ τῶν Σερβίων
ε' ὁ Κασσανδρείας

ΙΣΤ'. Τῇ Θεσσαλονίκη τῆς Θεσσαλίας.

α'. ὁ τοῦ Κίτρου
β'. ὁ Βεροίας
γ'. ὁ Δουργουβιτίου
δ'. ὁ τῶν Σερβίων
ε'. ὁ Κασσανδρείας. Θεσσαλίας Ιστ'

'Επαρχίας Θεσσαλίας ΙΣΤ' ὁ Θεσσαλονίκης

α' ὁ τοῦ Κίτρου
β' ὁ Βεροίας
γ' ὁ Δουργουβιτίας.
δ' ὁ τῶν Σερβίων
ε' ὁ Κασσανδρείας

† Τῇ Κλαυδιουπόλει 'Ονωριάδος ΙΖ'

α' ὁ 'Ηρακλείας Πόντου
β' ὁ Προυσιάνδος
γ' ὁ Τίου
δ' ὁ Κρατίας
ε' ὁ 'Αδριανουπόλεως

ΙΖ' Τῇ Κλαυδιουπόλει 'Ονωριάδος.

α'. ὁ 'Ηρακλείας Πόντου.
β'. ὁ Προυσιάνδος.
γ'. ὁ Τίου.
δ'. ὁ Κρατίας.
ε'. ὁ 'Αδριανουπόλεως.

'Επαρχίας 'Ονωριάδος ΙΖ' ὁ Κλαυδιουπόλεως

α' ὁ Ποντοπρακλείας
β' ὁ Προυσιάνδος
γ' ὁ Τίου
δ' ὁ Κρατίας
ε' ὁ 'Αδριανουπόλεως

† Τῇ Νεοκαισαρείᾳ Πόντου Πολεμω-
νικοῦ ΙΗ'

α' ὁ Κερασούντων
β' ὁ τοῦ Πολεμωνίου
γ' ὁ Κομάνων

ΙΗ'. (Νεο)καισαρεία Πόντου Πολε-
μωνικοῦ.

α'. ὁ Κερασούντων.
β'. ὁ τοῦ Πολεμωνίου.
γ'. ὁ Κομάνων.

'Επαρχίας Πόντου Πολεμω-
νικοῦ

α' ὁ Νεοκαισαρείας
β' ὁ Κερασούντων
γ' ὁ τοῦ Πολεμωνίου
δ' ὁ Κομάνων

† Τῇ Πινισούντι τῆς Γαλατίας ΙΘ'

α' ὁ Γερμοκολωνείας
β' ὁ Πιτανισσοῦ

ΙΘ'. Τῇ Πισινούντων τῆς Γαλατίας

α'. (ὁ) Γερμοκολωνείας.
β'. ὁ Πιτανισσοῦ.

'Επαρχίας Γαλατίας ΙΘ' ὁ Πισινούν-
των

α' ὁ 'Ερμολωνείας
β' ὁ Πιτανισσοῦ

972-976

α. Ἀρχιεπισκοπή Ἀχρίδος
(Διάταγ. Βασιλείου Β')

1084-1114

(β') ὁ Καστορίας
(δ') ὁ Μογλαίνων
(ε') ὁ Βουτέλεως
(στ') ὁ Στρουμίτζης
(ζ') ὁ Μοροβχίσδου
(η') ὁ Βελεβουσίδου
(θ') ὁ Τριαδίτζης
(ι') ὁ Νίσου
(ια') ὁ Βρανίτζης

(ιγ') ὁ Οράμου
(ιδ') ὁ Σκοπίων
(ιε') ὁ Πριζδριάνων
(ιστ') ὁ Λιπαινίου

Βον Διάταγμα

(ιθ') ὁ Βοδίνης
(κ') ὁ Ράσου
(κα') ὁ Ὠραίας

(κη') ὁ Κοζίλης*

Θρόνος ἑκακαίδεκατος.
Τῷ Θεσσαλονίκης πάσης Θετταλίας

α'. ὁ Κίτρος
β'. ὁ Βερροίας*
γ'. ὁ Δρουγουβιτίων
δ'. ὁ Σερβίων
ε'. ὁ Κασσανδρείας
στ'. ὁ Καμπανίας ἤτοι Καστρίου
ζ'. ὁ Πέτρας
η'. ὁ Ἐρκουλίων ἤτοι Ἀρδαμερέως
θ'. ὁ Ἰερισσοῦ ἤτοι Ἀγίου Ὄρους
ι'. ὁ Λίτης καὶ Ρεντίνης
ια'. ὁ Βαρδαριωτῶν ἤτοι Τούρκων

Θρόνος ἑπτακαίδεκατος.
Τῷ Κλαυδιουπόλεως, Ὀνωριάδος

α'. ὁ Ἡρακλείας Πόντου
β'. ὁ Προυσιάδος
γ'. ὁ Τίου
δ'. ὁ Κρατίας
ε'. ὁ Ἀδριανουπόλεως.

Θρόνος οἰκτωκαίδεκατος.
Τῷ Νεοκαισαρείας, Πόντου Πολεμω-
νιακοῦ

α'. ὁ Κερασούντος
β'. ὁ τοῦ Πολεμωνείου
γ'. ὁ Κομάνων
δ'. ὁ Ἀλύας
ε'. ὁ Ριζαίου
στ'. ὁ Κόκκου
ζ'. ὁ Εὐνίκου
η'. ὁ Ἀραδάσης
θ'. ὁ Μαρτυροπόλεως
ι'. ὁ Ὑψηλός.

Θρόνος ἑνεακαίδεκατος.
Τῷ Πισινούντος, δευτέρως Γαλατίας

α'. ὁ Γερμοκολωνείας
β'. ὁ Πιτανισσοῦ

* Ἐμφανίζεται κατωτέρω πρὸ τοῦ
31ου ὡς μητροπολίτης ἀνὲν ἐπισκο-
πῶν.

(λα') ὁ Βερροίας**
(ιζ') ὁ Σερβίων
(κθ') ὁ Πέτρον
Μέρος ταύτης ὑπὸ τὸν Ἀχρίδων

Αἱ ὑπὸ τὴν Θεσσαλονίκης ἐπισκοπίαί

α'. ὁ Κίτρος
β'. ὁ Βερροίας*
γ'. ὁ Δρουγουβιτίων
δ'. ὁ Σερβίων
ε'. ὁ Κασσανδρείας
στ'. ὁ Καμπανείων ἤτοι Καστρίου
ζ'. ὁ Πέτρας
η'. ὁ Ἐρκούλεον ἤτοι Ἀδραμερέως
θ'. ὁ Ἰερισσοῦ ἤτοι Ἀγίου ὄρους
ι'. ὁ Λίτης
ια'. ὁ Βαρδαριωτῶν ἤτοι Τούρκων.

* Ἀριθμοῦνται ἐν ὅλῳ 30 ἐπισκοπαὶ
ὑπὸ τὸν ἀρχιεπίσκοπον τοῦτον.
** Γον Διάταγμα τοῦ Βασιλείου.

901-906

πρὸ 940

971-2

γ' ὁ Συνοδίων
δ' ὁ τοῦ Ἁγίου Ἀγαπητοῦ
ε' ὁ Λωτίνου
στ' ὁ Ὀρκιστοῦ
ζ' ὁ Σπαλείας

γ' ὁ Συνοδίων.
δ' ὁ τοῦ Ἁγίου Ἀγαπητοῦ.
ε' ὁ Λωτίνου.
στ' ὁ Ὀρκιστοῦ.
ζ' ὁ Σπαλείας

γ' ὁ Συνοδίων
δ' ὁ τοῦ Ἁγίου Ἀγαπητοῦ
ε' ὁ Λωτίνου
στ' ὁ Ὀρκιστοῦ
ζ' ὁ Σπαλείας
η' ὁ Τρωκάνδου
θ' ὁ Μυριαγγέλων

Τῇ Μύρων τῆς Λυκίας Κ'
α' ὁ Μασταύρων
β' ὁ Ἀράξης
γ' ὁ Ποδαλείας
δ' ὁ Ὀρुकандου
ε' ὁ Συδίων
στ' ὁ Σκάμων ἡτοι τῆς Ἀγίας.
ζ' ὁ Ἀγαρασσοῦ
η' ὁ Ἀγιοδούλων
θ' ὁ Ξάνθου
ι' ὁ Κανέων
ια' ὁ Μαρκιανῆς
ιβ' ὁ Τλῶν
ιγ' ὁ Κανδύβων
ιδ' ὁ Οἰνιάδων
ιε' ὁ Μάκρης
ιστ' ὁ Φιλίτων
ιζ' ὁ Φοινίκων
ιη' ὁ Προίνης
ιθ' ὁ Βαρβύλων
κ' ὁ Πατάρων
κα' ὁ Κόμβων
κβ' ὁ Χώματος
κγ' ὁ Φελλοῦ
κδ' ὁ Κορυδάλλων
κε' ὁ Λορνέας
κστ' ὁ Πινάρων
κζ' ὁ Τεργάσου
κη' ὁ Εὐδοκιάδους
κθ' ὁ Νήσου
λ' ὁ Παλιωτῶν
λα' ὁ Ἰμνηλῶτων
לב' ὁ Ἀκάνδων
לג' ὁ Λεβίσσου

Κ'. Τῇ τῶν Μύρων τῆς Λυκίας
α'. ὁ Μασταύρων
β'. ὁ Ἀράξης
γ'. ὁ Ποδαλείας
δ'. ὁ Ὀρुकандου
ε'. ὁ Συδίων
στ'. ὁ Σκάμων ἡτοι τῆς Ἀγίας
θ'. ὁ Ἀγαρασσοῦ
ι'. ὁ Ἀγιοδούλων
ζ'. ὁ Ξάνθου
η'. ὁ Κανέων
ια'. ὁ Μαρκιανῆς
ιβ'. ὁ Τλῶν
ιγ'. ὁ Κανδύβων
ιδ'. ὁ Οἰνιάδων
ιε'. ὁ Μάκρης
ιστ'. ὁ Φιλίτων
ιζ'. ὁ Φοινίκων
ιη'. ὁ Προίνης
ιθ'. ὁ Βαρβύλων
κ'. ὁ Πατάρων
κα'. ὁ Κόμβων
κβ'. ὁ Χώματος
κγ'. ὁ Φελλοῦ
κδ'. ὁ Κορυδάλλων
κε'. ὁ Λορνέας
κστ'. ὁ Πινάρων
κζ'. ὁ Τεργάσου.
κη'. ὁ Εὐδοκιάδους.
κθ'. ὁ Νήσου.
λ'. ὁ Παλιωτῶν.
λα'. ὁ Μνηλῶτων.
לב'. ὁ Ἀκάνδων.
לג'. ὁ Ἐλεβύσσου.

Ἐπαρχίας Λυκίας Κ' ὁ Μύρων
α' ὁ Μασταύρων
β' ὁ Ἀράξης
γ' ὁ Ποδαλείας
δ' ὁ Ὀρुकандου
ε' ὁ Συδίων
στ' ὁ Σκάμων ἡτοι τῆς Ἀγίας
θ' ὁ Ἀγαρασσοῦ
ι' ὁ Ἀγιοδούλων
ζ' ὁ Ξάνθου
η' ὁ Κανέων
ια' ὁ Μαρκιανῆς
ιβ' ὁ Τλῶν
ιγ' ὁ Κανδύβων
ιδ' ὁ Οἰνιάδων
ιε' ὁ Μάκρης
ιστ' ὁ Φιλίτων
ιζ' ὁ Φοινίκων
ιη' ὁ Προίνης
ιθ' ὁ Βαρβύλων
κ' ὁ Πατάρων
κα' ὁ Κόμβων
κβ' ὁ Χώματος
κγ' ὁ Φελλοῦ
κδ' ὁ Κορυδάλλων
κε' ὁ Λορνέας
κστ' ὁ Πινάρων
κζ' ὁ Τεργάσου
κη' ὁ Εὐδοκιάδους
κθ' ὁ Νήσου
λ' ὁ Παλιώτων
λα' ὁ Μιλώτων
לב' ὁ Ἀκάνδων
לג' ὁ Λεβίσσου

† Τῇ μητροπόλει Καρίας ΚΑ'
α' ὁ Κιβύρας
β' ὁ Ἡρακλείας Σαλβάκου
γ' ὁ Ἀπολλωνιάδους
δ' ὁ Ἡρακλείας Λακύνων
ε' ὁ Ταβῶν
στ' ὁ Λάρβων
ζ' ὁ Ἀντιοχείας τῆς Μαιάνδρου
η' ὁ Ταπάσων
θ' ὁ Ἀρπάσων
ι' ὁ Νεαπόλεως
ια' ὁ Ὀρθοσιάδους
ιβ' ὁ Ἀνατετάρτης
ιγ' ὁ Ἀλαβάνδων
ιδ' ὁ Στρατονικείας
ιε' ὁ Ἀλινδῶν
ιστ' ὁ Μελάσων

ΚΑ'. Τῇ Σταυροπόλει Καρίας.
α'. ὁ Κιβύρας.
β'. ὁ Ἡρακλείας Ἀλβάκας.
γ'. ὁ Ἀπολλωνιάδους.
δ'. ὁ Ἡρακλείας Λακύνων.
ε'. ὁ Ταβῶν.
στ'. ὁ Λαράβων.
ζ'. ὁ Ἀντιοχείας τῆς Μαιάνδρου
η'. ὁ Ταπάσων.
θ'. ὁ Ἀρπάσων.
ι'. ὁ Νεαπόλεως.
ια'. ὁ Ὀρθοσιάδους.
ιβ'. ὁ Ἀνατετάρτης.
ιγ'. ὁ Ἀλαβάνδων.
ιδ'. ὁ Στρατονικείας.
ιε'. ὁ Ἀλινδῶν.
ιστ'. ὁ Μελάσων.

Ἐπαρχίας Καρίας ΚΑ' ὁ Καρίας.
α' ὁ Κυβύρας
β' ὁ Ἡρακλείας Σαλβάκου
γ' ὁ Ἀπολλωνιάδους
δ' ὁ Ἡρακλείας Λακύνων
ε' ὁ Ταμῶν
στ' ὁ Λάρβων
ζ' ὁ Ἀντιοχείας τῆς Μαιάνδρου*
η' ὁ Ταμάσων
θ' ὁ Ἀρπάσων
ι' ὁ Νεαπόλεως
ια' ὁ Ὀρθοσιάδους
ιβ' ὁ Ἀνατετάρτης
ιγ' ὁ Λαβάνδων
ιδ' ὁ Στρατονικείας
ιε' ὁ Ἀλινδῶν
ιστ' ὁ Μελάσων

* Ἐν τῷ κώδ.: Μάνδρου.

972-976

γ'. ὁ Συνοδέων
δ'. ὁ τοῦ Ἁγίου Ἀγαπητοῦ
ε'. ὁ Λωτίνου
στ'. ὁ Ὀρκισθοῦ
ζ'. ὁ Σπαλείας.

Θρόνος εἰκοστός.
Τῷ Μύρων, πάσης Λυκίας
α'. ὁ Μασταύρων
δ'. ὁ Ἀράξης
στ'. ὁ Ποδαλείας
ζ'. ὁ Ὀρυκάνδων
ι'. ὁ Σιδύμων

ιστ'. ὁ Ἀκρασοῦ

ιζ'. ὁ Ξάνθου

ιθ'. ὁ Μαρκιανῆς

ιγ'. ὁ Ὅτλων

λα'. ὁ Πατάρων

λβ'. ὁ Κόμβων

κα'. ὁ Χώματος

κγ'. ὁ Φελλοῦ

ιδ'. ὁ Κορυδαλῶν

λ'. ὁ Εὐδοκιάδος

λγ'. ὁ Νήσων

κθ'. ὁ Παλλιωτῶν

λε'. ὁ Μηλοῖτων

κη'. ὁ Ἀκάνδων

β'. ὁ Τελμινσοῦ

γ'. ὁ Λιμύρων

ε'. ὁ Ἀπρίλλων

η'. ὁ Τάτλων

θ'. ὁ Ἀρνέων

ια'. ὁ Ζηγωνουπόλεως

ιβ'. ὁ Ὀλύμπου

ιδ'. ὁ Κάννου

ιη'. ὁ Βώβου ἤτοι Σοφιανουπόλεως

κ'. ὁ Ονούρων

κβ'. ὁ Κανδάνων

κδ'. ὁ Ἀντιφέλλου

κε'. ὁ Φασηλίδος

κστ'. ὁ Ροδιαπόλεως

κζ'. ὁ Ἀκαμισοῦ

λδ'. ὁ Βαρβούρων

λστ'. ὁ Κυνεῶν.

Θρόνος εἰκοστός πρῶτος.

Τῷ Σταυρουπόλεως, Καρίας

α'. ὁ Κιβύρας

β'. ὁ Ἡρακλείας Σαλβάκου

γ'. ὁ Ἀπολλωνιάδος

δ'. ὁ Ἡρακλείας Λακύνων

ε'. ὁ Ταβῶν

στ'. ὁ Λάρβων

ζ'. ὁ Ἀντιοχείας Μαϊάνδρου

η'. ὁ Ταπρασῶν

θ'. ὁ Ἀρπασῶν

ι'. ὁ Νεαπόλεως

ια'. ὁ Ὀρθωσιάδος

ιβ'. ὁ Ἀνατετάρτης

ιγ'. ὁ Ἀλαβάνδων

ιδ'. ὁ Στρατονικείας

ιε'. ὁ Ἀλίνδων

ιστ'. ὁ Μυλάνσων

1084-1114

901-906
Λέοντος Σαφού

ιζ' ὁ Μήζου ἦτοι Ἀμαζώνος

ιη' ὁ Ἰάσσου
ιθ' ὁ Βαρβυλίου
κ' ὁ Ἀλικαρνασοῦ
κα' ὁ Λαρύμιων
κβ' ὁ Κνίδου
κγ' ὁ Μώδου
κδ' ὁ τοῦ Ἱεροῦ
κε' ὁ Κινδράμιων
κστ' ὁ Κεράμιων

† Τῇ Λαοδικεῖα Φρυγίας Καππα-
τιανῆς ΚΒ'.

α'. ὁ Τραπεζουπόλεως
β' ὁ Ἀκιωνείας
γ' ὁ Σεβαστείας
δ' ὁ Χαιροτόπων
ε' ὁ Ἀπίας
στ' ὁ Πελτών
ζ' ὁ Εὐμενείας
η' ὁ Σουλβαίου
θ' ὁ Πημανουθηρών
ι' ὁ Τρανουπόλεως
ια' ὁ Ἀττανασοῦ
ιβ' ὁ Λουνδῶν
ιγ' ὁ Κηδισοῦ
ιδ' ὁ Ὁράκων
ιε' ὁ Ὠρίνων
ιστ' ὁ Ἐλουζῆς
ιζ' ὁ Συναίου
ιη' ὁ Θαμισιουπόλεως
ιθ' ὁ Διοκλείας
κ' ὁ Ἀριστείας
κα' ὁ Οἰνωκώμης
κβ' ὁ Ἰουστινιανουπόλεως

† Τῇ τῶν Συνάδων Φρυγίας Σαλου-
ταρίας ΚΓ'.

α' ὁ Δορυλαίου
β' ὁ Μηδαίου
γ' ὁ Ὑψοῦ
δ' ὁ Ἀκροῖνου
ε' ὁ Προμησοῦ
στ' ὁ Μηροῦ
ζ' ὁ Σιβινδοῦ
η' ὁ Φυτείας
θ' ὁ Ἱεραπόλεως
ι' ὁ Εὐκαρπίας
ια' ὁ Λυσιάδος
ιβ' ὁ Αὐγουστοπόλεως
ιγ' ὁ Βρυζοῦ
ιδ' ὁ Ἰτροῦ
ιε' ὁ Λυκάονος
ιστ' ὁ Στεκτορίου
ιζ' ὁ Γορδορυνίας
ιη' ὁ Καβορκίου
ιθ' ὁ Δαφνουδίου
κ' ὁ Κλήρων

† Τῷ Ἰκονίῳ Λυκαονίας ΚΔ'

α' ὁ Λύστρων
β' ὁ Βασάδων
γ' ὁ Ἀμβλάδων
δ' ὁ Μαννάδων
ε' ὁ Ψιβήλων
στ' ὁ Σανάτρων
ζ' ὁ Κάνης
η' ὁ Εὐδοκιάδος
θ' ὁ Πύργων
ι' ὁ Λαράνδων

πρὸ 940
Νέα Τακτικά

ιζ' ὁ Μίζου ἦτοι Ἀμίζων.

ιη' ὁ Ἰάσσου.
ιθ' ὁ Βαρβυλίου.
κ. ὁ Ἀλικαρνασοῦ.
κα'. ὁ Λαρύμιων.
κβ'. ὁ Κνίδου.
κγ'. ὁ Μύνδου.
κδ'. ὁ τοῦ Ἱεροῦ.
κε'. ὁ Κινδράμιων.
κστ'. ὁ Κεράμιων.

ΚΒ'. Τῇ Λαοδικεῖα Φρυγίας Καππα-
τιανῆς.

α'. ὁ Τραπεζουπόλεως.
β'. ὁ Ἀκιωνείας.
ιστ'. ὁ Σεβαστῆς.
γ'. ὁ Χαιροτόπων.
δ'. ὁ Ἀσπίας.
ε'. ὁ Πελτών.
στ'. ὁ Εὐμενείας.
η'. ὁ Σουλβαίου.
θ'. ὁ Πημανουθηρών.
ι'. ὁ Τρανουπόλεως.
ια'. ὁ Ἀττανασοῦ.
ιβ'. ὁ Λουνδῶν.
ιγ'. ὁ Κηδισοῦ.
ιδ'. ὁ Ὁράκων.
ιε'. ὁ Ὠρίνων.
ιστ'. ὁ Ἐλουζῆς.
ιζ'. ὁ Συναίου.
ιη'. ὁ Θαμισιουπόλεως.
ιθ'. ὁ Διοκλείας.
κ'. ὁ Ἀριστείας.
κα'. ὁ Οἰνωκώμης ἦτοι Ἰουστινι-
[κβ'.] νουπόλεως.

ΚΓ'. Τῇ τῶν Συνάδων Φρυγίας Σα-
λουταρίας.

α'. ὁ Δορυλαίου.
β'. ὁ Μηδαίου.
γ'. ὁ Ὑψοῦ.
δ'. ὁ Ἀκροῖνου.
ε'. ὁ Προμησοῦ.
στ'. ὁ Μηροῦ.
ζ'. ὁ Σιβινδοῦ.
η'. ὁ Φυτείας.
θ'. ὁ Ἱεραπόλεως.
ι'. ὁ Εὐκαρπίας.
ια'. ὁ ὁ Λυσιάδος.
ιβ'. ὁ Αὐγουστοπόλεως.
ιγ'. ὁ Βρυζοῦ.
κδ'. ὁ Ἰτροῦ.
ιε'. ὁ Λυκάονος.
ιστ'. ὁ Στεκτορίου.
ιζ'. ὁ Γορδορυνίας.
ιη'. ὁ Καβορκίου.
ιθ'. ὁ Δαφνουδίου.
κ'. ὁ Κλήρων.

ΚΔ'. Τῷ Ἰκονίῳ Λυκαονίας.

α'. ὁ Λύστρων.
β'. ὁ Βασάδων.
γ'. ὁ Ἀμβλάδων.
δ'. ὁ Μαννάδων.
ε'. ὁ Ψιβήλων.
στ'. ὁ Σανάτρων.
ζ'. ὁ Κάνης.
η'. ὁ Εὐδοκιάδος.
θ'. ὁ Πύργων.
ι'. ὁ Λαράνδων.

971-2
ΚΩδ. 1372 Βιβλ. Ἀθηνῶν

ιζ' ὁ Μίζου ἦτοι Ἀμυζώνος

ιη' ὁ Ἰάσσου
ιθ' ὁ Βαρβυλίου
κ' ὁ Ἀλικαρνασοῦ
κα' ὁ Λαρύμιων
κβ' ὁ Κνίδου
κγ' ὁ Μύνδου
κδ' ὁ τοῦ Ἱεροῦ
κε' ὁ Κινδράμιων
κστ' ὁ Κεράμιων

Ἐπαρχίας Φρυγίας Πακκατιανῆς ΚΒ'
ὁ Λαοδικεῖας

α' ὁ Τραπεζουπόλεως
β' ὁ Ἀκιωνείας
γ' ὁ Σεβαστείας
δ' ὁ Χαιροτόπου
ε' ὁ Ἀπίας
στ' ὁ Πελτών
ζ' ὁ Εὐμενείας
η' ὁ Σουλβαίου
θ' ὁ Σημαίνου Θηρών
ι' ὁ Τρανουπόλεως
ια' ὁ Ἀττανασοῦ
ιβ' ὁ Λουνδῶν
ιγ' ὁ Κηδισοῦ
ιδ' ὁ Ὁράκων
ιε' ὁ Ὠρίνων
ιστ' ὁ Ἐλουζῆς
ιζ' ὁ Συναίου
ιη' ὁ Θαμισιουπόλεως
ιθ' ὁ Διοκλείας
κ' ὁ Ἀριστείας
κα' ὁ Οἰνωκώμου
ἦτοι Ἰουστινιανουπόλεως

Ἐπαρχία Φρυγίας Σαλουταρίας
ΚΓ' ὁ Συναίων

α' ὁ Δοδυλαίου
β' ὁ Μηδαίου
γ' ὁ Ὑψοῦ
δ' ὁ Ἀκροῖνου
ε' ὁ Προμησοῦ
στ' ὁ Μηροῦ
ζ' ὁ Σιβινδοῦ
η' ὁ Φυτείας
θ' ὁ Ἱεραπόλεως
ι' ὁ Εὐκαρπίας
ια' ὁ Αὐγουστοπόλεως
ιβ' ὁ Βρυζοῦ
ιγ' ὁ Ἰτροῦ
ιδ' ὁ Λυκάονος
ιε' ὁ Στεκτορίου
ιθ' ὁ Γορδορυνίας
ιστ' ὁ Καμορκίου
κα' ὁ Δαφνουδίου
ιη' ὁ Κλήρων

Ἐπαρχίας Λυκαονίας ΚΔ' ὁ Ἰκονίου.

α' ὁ Λύστρων
β' ὁ Βασάδων
γ' ὁ Ἀμβλάδων
δ' ὁ Μαννάδων
ε' ὁ Ὑψηβήλων
στ' ὁ Σαμάτρων
ζ' ὁ Κάνης
η' ὁ Εὐδοκιάδος
θ' ὁ Πύργων
ι' ὁ Λαράνδων

972-976

Not. 3 παρά Parthey

102/103
102/103

1084-1114

1084-1114

ιζ'. ὁ Μήζου ἦτοι Ἀμῆζωνος
ιη'. ὁ Σιζών
ιθ'. ὁ Ἰασσοῦ
κ'. ὁ Βαρβυλίου
κα'. ὁ Ἀλικαρνασσοῦ
κβ'. ὁ Λαρύμων
κγ'. ὁ Κινίδου
κδ'. ὁ Μένδου
κε'. ὁ τοῦ Ἱεροῦ
κστ'. ὁ Κινδράμων
κζ'. ὁ Κεράμων.

Θρόνος εἰκοστός δεύτερος.

Τῷ Λαοδικείας Φρυγίας Καππατιανῆς

α'. ὁ Τραπεζουπόλεως
β'. ὁ Ἀκμωνείας
γ'. ὁ Σεβαστείας
δ'. ὁ Χαιροτόπων
ε'. ὁ Ἀπείας
στ'. ὁ Πέλτων
ζ'. ὁ Εὐμενείας
η'. ὁ Σουβλαίου
θ'. ὁ Ποιμαίνου θυρῶν
ι'. ὁ Τρανουπόλεως
ια'. ὁ Ἀττανασσοῦ
ιβ'. ὁ Λούνδου
ιγ'. ὁ Κιθισσοῦ
ιδ'. ὁ Ὠρδάκων
ιε'. ὁ Ὠρίγων
ιστ'. ὁ Ἐλάξης
ιζ'. ὁ Συνασῶ
ιη'. ὁ Θαμψιουπόλεως
ιθ'. ὁ Διοκλείας
κ'. ὁ Ἀριστείας
κα'. ὁ Οἰκονόμου ἦτοι Ἰουστινια-
νουπόλεως

Θρόνος εἰκοστός τρίτος.

Τῷ Συνάδων, Φρυγίας Σαλουταρίας

α'. ὁ Δορυλαίου
β'. ὁ Μηδαίου
γ'. ὁ Ὑψοῦ
δ'. ὁ Ἀκροκονοῦ
ε'. ὁ Προμησῶ
στ'. ὁ Μήρου
ζ'. ὁ Σινβίνδου
η'. ὁ Φυτείας
θ'. ὁ Ἱεραπόλεως
ι'. ὁ Εὐκαρπίας
ια'. ὁ Λυσιάδος
ιβ'. ὁ Αὐγουστοπόλεως
ιγ'. ὁ Βρύζου
ιδ'. ὁ Ἴτρου
ιε'. ὁ Λυκάωνος
ιστ'. ὁ Στεκτωρίου
ιζ'. ὁ Γορδορινίας
ιη'. ὁ Καβαρκίου
ιθ'. ὁ Δαφνουδίου
κ'. ὁ Κληρών.

Θρόνος εἰκοστός τέταρτος.

Τῷ Ἰκονίου, Λυκαονίας.

α'. ὁ Λύστρων.
β'. ὁ Βασάδων
γ'. ὁ Ἀμβλάδων
δ'. ὁ Μανάδων
ε'. ὁ Ψιβήλων
στ'. ὁ Συνάτρων
ζ'. ὁ Κάνης
η'. ὁ Εὐδοκιάδος
θ'. ὁ Πύργων
ι'. ὁ Λαφανδων

1901-906
Λέντος Σοφοῦ

1α' ὁ Ἰλίστρων
1β' ὁ Ποσάλων
1γ' ὁ Τιβασσάδων
1δ' ὁ Βαράτων
1ε' ὁ Πέρτων

πρὸ 940
Νέα Τακτικά

1α' ὁ Ἰλίστρων.
1β' ὁ Ποσάλων.
1γ' ὁ Τιβασσάδων.
1δ' ὁ Βαράτων.
1ε' ὁ Πέλτων.

971-2
Κῶδ. 1372 Βιβλ. Ἀθηνῶν

1α' ὁ Ἰλίστρων
(1β') ὁ Ποσάλων
1γ' ὁ Τιβασσάδων
(1δ') ὁ Βαράτων
1ε' ὁ Πέρτων

† Τῇ Ἀντιοχείᾳ τῆς Πισιδίᾳ ΚΕ' ΚΕ'. Τῇ Ἀντιοχείᾳ τῆς Πισιδίᾳ. Ἐπαρχίας Πισιδίᾳ ΚΕ' ὁ Ἀντιοχείας

α' ὁ Σαγαλασοῦ
β' ὁ Σωζοπόλεως
γ' ὁ Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ
δ' ὁ Τυραίου
ε' ὁ Βάρεως
στ' ὁ Ἀδριανουπόλεως
ζ' ὁ Λιμένων
η' ὁ Λαοδικείας τῆς κεκαυμένης
θ' ὁ Σελευκείας τῆς σιδηρᾶς.

α' ὁ Σαγαλασοῦ.
β' ὁ Σωζοπόλεως.
γ' ὁ Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ.
δ' ὁ Τυραίου.
ε' ὁ Βάρεως.
στ' ὁ Ἀδριανουπόλεως.
ζ' ὁ Λιμένων.
η' ὁ Λαοδικείας τῆς κεκαυμένης.
(θ') ὁ Σελευκείας τῆς σιδηρᾶς ἤτοι Ἀγρών.

α' ὁ Γαλασοῦ
β' ὁ Σωβοπόλεως
γ' ὁ Ἀπαμείας τῆς Κιβωτοῦ
δ' ὁ Τυραίου
ε' ὁ Βάρεως
στ' ὁ Ἀδριανουπόλεως
ζ' ὁ Λιμένων
η' ὁ Λαοδικείας τῆς κεκαυμένης.
θ' ὁ Σελευκείας τῆς Σιδηρᾶς ἤτοι Ἀγρών:

1' ὁ Δάδων
1α' ὁ Ζαρζήλων
1β' ὁ Τιμαβριάδος
1γ' ὁ Τιμανδοῦ
1δ' ὁ Κωνάνης
1ε' ὁ Μαλού ἤτοι Δαδρίλιας
1στ' ὁ Σινιανδοῦ
1ζ' ὁ Τίτυασοῦ
1η' ὁ Μητροπόλεως
1θ' ὁ Πάππων
κ' ὁ Παρλαοῦ
κα' ὁ τοῦ Βινδαίου

(1.) ὁ Ἀδάδων.
(1α.) ὁ Ζαρζήλων.
(1β.) ὁ Τιμαβριάδος.
(1γ.) ὁ Τιμανδοῦ.
(1δ.) ὁ Κωνάνης.
(1ε.) ὁ Μαλού ἤτοι Δαδρίλιας.
(1στ.) ὁ Σινιανδοῦ.
(1ζ.) ὁ Τίτυασοῦ.
(1η.) ὁ Μητροπόλεως.
(1θ.) ὁ Πάππων.
(κ.) ὁ Παρλαοῦ.
(κα.) ὁ τοῦ Βινδαίου.

1' ὁ Δάδων
1α' ὁ Ζαρζήλων
1β' ὁ Τιμαβριάδος
1γ' ὁ Τιμανδοῦ
1δ' ὁ Κωνάνης
1ε' ὁ Μαλού ἤτοι Δαδρίλιας.
1στ' ὁ Σινιανδοῦ
1ζ' ὁ Τίτυασοῦ
1η' ὁ Μητροπόλεως
1θ' ὁ Πάππων
κ' ὁ Παρλεοῦ
κα' ὁ τοῦ Βινδαίου

† Τῇ Πέργῃ τῆς Παμφυλίας ΚΣΤ' ΚΣΤ'. Τῇ Πέργῃ τῆς Παμφυλίας. Ἐπαρχίας Παμφυλίας ΚΣΤ' ὁ Πέρ-

α' ὁ Ἀτταλείας
β' ὁ Μάνδων
γ' ὁ Εὐδοκιάδος
ζ' ὁ Τελμησοῦ
ε' ὁ Ἰσενδοῦ
στ' ὁ Μαξιμιανουπόλεως
ζ' ὁ Λαγίνων
η' ὁ Παλαιουπόλεως
θ' ὁ Κρημνῶν
1' ὁ Κορυδαλλῶν
1α' ὁ Πέλτινήσου
1β' ὁ Ἀδικηταναύρων
1γ' ὁ Ἀριασοῦ
1δ' ὁ Πουγλῶν
1ε' ὁ Ἀδριανῆς
1στ' ὁ Σανδίδου
1ζ' ὁ Βάρης
1η' ὁ Περβαίνων

α' ὁ Ἀτταλείας.
β' ὁ Μαγύδου.
γ' ὁ Εὐδοκιάδος.
δ' ὁ Τελμησοῦ.
ε' ὁ Ἰσινδοῦ.
στ' ὁ Μαξιμιανού.
ζ' ὁ Λαγίνων.
η' ὁ (Παλαίου) πόλεως ἤτοι Ἀλεοῦς.
θ' ὁ Κρημνῶν.
1' ὁ Κορυδαλλῶν.
1α' ὁ Πέλτινήσου.
1β' ὁ Ἀδικηταναύρων.
1γ' ὁ Ἀριασοῦ.
1δ' ὁ Πουγλῶν.
1ε' ὁ Ἀδριανῆς.
1στ' ὁ Σανδίδου.
1ζ' ὁ Βάρης.
1η' ὁ Περβαίνων.

γῆς ἤτοι Συλαίου.
α' ὁ Ἰταλίας
β' ὁ Μανδόου
γ' ὁ Τελμισοῦ
δ' ὁ Σινδοῦ
ε' ὁ Μαξιμιανουπόλεως

ζ' ὁ Λαγίνων
η' ὁ Παλαιουπόλεως ἤτοι Ἀλεβοῦ
θ' ὁ Κρημνῶν
1' ὁ Κορυδαλλῶν
1α' ὁ Πέλτινήσου
1β' ὁ Ἀδικηταναύρων
1γ' ὁ Ἀριασοῦ
1δ' ὁ Πουγλῶν
1ε' ὁ Ἀδριανῆς
1στ' ὁ Σανδίδου
1ζ' ὁ Βάρης
1ε' ὁ Περβαίνων

† Τῇ Κορίνθῳ τῆς Πελοποννήσου ΚΖ' ΚΖ'. Τῇ Κορίνθῳ τῆς Πελοποννήσου

α' ὁ τοῦ Δαμαλαῶ
β' ὁ Ἀργους
γ' ὁ Μονεμβασίας
δ' ὁ Κεφαλληνίας
ε' ὁ Ζακύνθου
στ' ὁ Ζημαινᾶς
ζ' ὁ Μαίνης

α' ὁ τοῦ Δαμαλαῶ.
β' ὁ Ἀργους.
γ' ὁ Μονεμβασίας.
δ' ὁ Κεφαλληνίας.
ε' ὁ Ζακύνθου.
στ' ὁ Ζημαινᾶς.
ζ' ὁ Μαίνης.

Ἐπαρχίας Πελοποννήσου ΚΖ' ὁ Κορίνθου
α' ὁ τοῦ Δαμαλαῶ
β' ὁ Ἀργους
γ' ὁ Μονεμβασίας
δ' ὁ Κεφαλληνίας
ε' ὁ Ζακύνθου
στ' ὁ Ζιμενᾶς
ζ' ὁ Μαίνης
η' ὁ Κυθήρων

† Ταῖς Ἀθήναις τῆς Ἑλλάδος ΛΗ' ΚΗ'. Τῇ Ἀθηνῶν τῆς Ἑλλάδος.

α' ὁ Εὐρίπτου
β' ὁ Διαυλείας
γ' ὁ Κορωνείας
δ' ὁ Ἀνδρου
ε' ὁ Ὠρείου
στ' ὁ Σκύρου
ζ' ὁ Καρύστου
η' ὁ Πορθμοῦ
θ' ὁ Αὐλῶνος
ι' ὁ Σύρας

α' ὁ Εὐρίπτου.
β' ὁ Διαυλείας.
γ' ὁ Κορωνείας.
δ' ὁ Ἀνδρου.
ε' ὁ Ὠρεοῦ.
στ' ὁ Σκύρου.
ζ' ὁ Καρύστου.
η' ὁ Πορθμοῦ.
θ' ὁ Αὐλῶνος.
ι' ὁ Σύρας.

Ἐπαρχίας Ἑλλάδος ΚΗ' ὁ Ἀθηνῶν
α' ὁ Εὐρίπτου
β' ὁ Διαυλείας
γ' ὁ Κορωνείας
δ' ὁ Ἀνδρου
ε' ὁ Ὠρεοῦ
στ' ὁ Σκύρου
ζ' ὁ Καρύστου
η' ὁ Πορθμοῦ
θ' ὁ Αὐλῶνος

972-976

Not. 3 παρὰ Parthey

1084-1114

- ια'. ὁ Ἰλίστρων
 ιβ'. ὁ Πασσάλων
 ιγ'. ὁ Τίβασσάδων
 ιδ'. ὁ Βαράτων
 ιε'. ὁ Πέρτων

Θρόνος εἰκοστὸς πέμπτος.
 Τῷ Ἀντιοχείας, Πισιδίας

- α'. ὁ Σαγαλασσοῦ
 β'. ὁ Σωζοπόλεως
 γ'. ὁ Ἀπαμείας
 δ'. ὁ Τυραίου
 ε'. ὁ Βάρεως
 στ'. ὁ Ἀδριανουπόλεως
 ζ'. ὁ Λιμένων
 η'. ὁ Λαοδικείας
 θ'. ὁ Σελευκείας

- ι'. ὁ Δάδων
 ια'. ὁ Ζαρζήλων
 ιβ'. ὁ Τιμομαριάδος
 ιγ'. ὁ Τυμάνδου
 ιδ'. ὁ Κονώνης
 ιε'. ὁ Μάλου
 ιστ'. ὁ Σιτριάνδου
 ιζ'. ὁ Τιτυασσοῦ
 ιη'. ὁ Μητροπόλεως
 ιθ'. ὁ Πάππων
 κ'. ὁ Παραλάου
 κα'. ὁ τοῦ Βινδαίου.

Θρόνος εἰκοστὸς ἕκτος.
 Τῷ Σιλαίου ἦτοι τῷ Πέργης, τῆς
 δευτέρας Παμφυλίας.

- α'. ὁ Ἀτταλείας
 β'. ὁ Μαρύδου
 γ'. ὁ Εὐδοκιάδος
 δ'. ὁ Τελμινσοῦ
 ε'. ὁ Ἰσίνδου
 στ'. ὁ Μαξιμιανουπόλεως
 ιζ'. ὁ Λαγίνων
 ιη'. ὁ Παλαιουπόλεως ἦτοι Ἀλιεροῦ
 ζ'. ὁ Κρημνῶν
 η'. ὁ Κορυδαλῶν
 ι'. ὁ Πελληνησοῦ
 ια'. ὁ Ἀδικηταναύρων
 θ'. ὁ Ἀριασσοῦ
 ιβ'. ὁ Πογγύλων
 ιγ'. ὁ Ἀδριανῆς
 ιδ'. ὁ Σανδίδου
 ιε'. ὁ Βάρρης
 ιστ'. ὁ Περβαίνων.

Θρόνος εἰκοστὸς ἑβδομος.
 Τῷ Κορίνθου, Πελοποννήσου

- α'. ὁ τοῦ Δαμαλᾶ
 β'. ὁ Ἀργους
 γ'. ὁ Μονεμβασίας
 δ'. ὁ Κεφαλληνίας
 ε'. ὁ Ζακύνθου
 στ'. ὁ Ζημέρνας
 ζ'. ὁ Μαΐνης.

Θρόνος εἰκοστὸς ὄγδοος.
 Τῶν Ἀθηνῶν, Ἑλλάδος

- α'. ὁ Εὐρίππου
 β'. ὁ Διουλείας
 γ'. ὁ Κορωνείας
 δ'. ὁ Ἀνδρου
 ε'. ὁ Ὀρεοῦ
 στ'. ὁ Σκύρου
 ζ'. ὁ Καρίστου
 η'. ὁ Πορθμοῦ
 θ'. ὁ Αἰλῶνος
 ι'. ὁ Σύρας.

901-906
Λέοντος Σοφοῦ

πρὸ 940
Νέα Τακτικά

971
ΚΩδ. 1372 Βιβλ. Ἀθηνῶν

† Τῷ Μωκιστῷ Καππαδοκίας ΚΘ' ΚΘ'. Τῇ Μωκιστῷ Καππαδοκίας. Ἐπαρχίας Καππαδοκίας ΚΘ' ὁ Μω-
κιστῷ
α' ὁ Νανζιανζοῦ α' ὁ Νανζιανζοῦ α' ὁ Νανζιανζοῦ
β' ὁ Κολωνείας β' ὁ Κολωνείας β' ὁ Κολωνείας
γ' ὁ Παρνασοῦ γ' ὁ Παρνασοῦ γ' ὁ Παρνασοῦ
δ' ὁ Δωάρων δ' ὁ Δωάρων δ' ὁ Δωάρων

† Τῇ Σελευκείᾳ τῆς Παμφυλίας Λ' Λ'. Τῇ Σελευκείᾳ τῆς Παμφυλίας Ἐπαρχίας Σελευκείας Λ' ὁ Σμόρνης(!)

α' ὁ Κελεντέρεως
β' ὁ Ἀνεμόνης
γ' ὁ Τίτυουπόλεως
δ' ὁ Λάμων
ε' ὁ Ἀντιοχείας
στ' ὁ Σελινούντος
ζ' ὁ Ἡλιουσεβαστῆς
η' ὁ Ζηνοπόλεως
θ' ὁ Δαλίσανδων
ι' ὁ Διοκασαρείας
ια' ὁ Ὀλβας
ιβ' ὁ Κλαυδιουπόλεως
ιγ' ὁ Νεαπόλεως
ιδ' ὁ Δαλίσανδου
ιε' ὁ Φιλαδελφείας
ιστ' ὁ Ἀδρασοῦ
ιζ' ὁ Μελώης
ιη' ὁ Εἰρηνουπόλεως
ιθ' ὁ Γερμανικουπόλεως
κ' ὁ Δομετιουπόλεως
κα' ὁ Συβήλων
κβ' ὁ Κοδάκων

α' ὁ Κελεντέρεως.
β' ὁ Ἀνεμόνης.
γ' ὁ Τίτυουπόλεως.
δ' ὁ Λάμων.
ε' ὁ Ἀντιοχείας.
στ' ὁ Σελινούντος.
ζ' ὁ Ἡλιουσεβαστῆς.
η' ὁ Ζηνοπόλεως.
θ' ὁ Λαυσάδων.
ι' ὁ Διοκασαρείας.
ια' ὁ Ὀλβας.
ιβ' ὁ Κλαυδιουπόλεως.
ιγ' ὁ Νεαπόλεως.
ιδ' ὁ Δαλίσανδου.
ιε' ὁ Φιλαδελφείας.
ιστ' ὁ Ἀδρασοῦ.
ιζ' ὁ Μελώης.
ιη' ὁ Εἰρηνουπόλεως.
ιθ' ὁ Γερμανικουπόλεως.
κ' ὁ Δομετιουπόλεως.
κα' ὁ Συβήλων.
κβ' ὁ Κοδάκων.
κγ' ὁ Σβηδών.

α' Μαγνησίας τῆς Ἀνθίου
β' ὁ Φωκείας
γ' ὁ τοῦ Ἀρχαγγέλου (πρβλ. μγ'
ἐνθά κενόν)

† Τῷ Ρηγίῳ Καλαβρίας ΛΑ'
α' ὁ Βιβώνης
β' ὁ Ταυριανῆς
γ' ὁ Λοκρίδος
δ' ὁ Ρουσιανοῦ
ε' ὁ Σκυλακίου
στ' ὁ Τροπαίου
ζ' ὁ Ἀμαντίας
η' ὁ Κροτάνης
θ' ὁ Κωνσταντίας
ι' ὁ Νικοτέρων
ια' ὁ Βισουινιάνων
ιβ' ὁ Νεοκάστρου

ΛΑ'. Τῷ Ρηγίῳ Καλαβρίας.
α' ὁ Βιβώνης.
β' ὁ Ταυριανῆς.
γ' ὁ Λοκρίδος.
δ' ὁ Ρουσιανοῦ.
ε' ὁ Σκυλακίου.
στ' ὁ Τροπαίου.
ζ' ὁ Ἀμαντίας.
η' ὁ Κροτάνης.
θ' ὁ Κωνσταντίας.
ι' ὁ Νικοτέρων.
ια' ὁ Βουσουινιάνων.
ιβ' ὁ Νεοκάστρου.

Ἐπαρχίας Καλαβρίας ΛΑ' τοῦ Ρηγίου
ὁ Βιβώνης.
α' ὁ Ταυριανῆς
β' ὁ Λοκρίδος
γ' ὁ Ρουσιάνου
δ' ὁ Σκυλακίου
ε' ὁ Τροπαίου
στ' ὁ Ἀμαντίας
ζ' ὁ Κροτάνης
η' ὁ Κωνσταντίας
θ' ὁ Νικοτέρων
ι' ὁ Βισουινιάνων
ια' ὁ Νεοκάστρου

972-976

Not. 3 παρὰ Parthey

1084-1114

Θρόνος εικοστός ἑννατός.

Τῷ Μωκισσοῦ, Κατπαδοκίας.

- α'. ὁ Ναζιανζοῦ
- β'. ὁ Κολωνείας
- γ'. ὁ Παρνασσοῦ
- δ'. ὁ Δοάρων
- ε'. ὁ Ματιανῆς.

Θρόνος τριακοστός.

Τῷ τῆς νήσου Κρήτης

- α'. ὁ Γορτύνης
- β'. ὁ Κνωσσοῦ
- γ'. ὁ Ἀρκαδίας
- δ'. ὁ Χερρονήσου
- ε'. ὁ Αὐλοποταμοῦ
- στ'. ὁ τοῦ Ἀγρίου
- ζ'. ὁ Λάμπης
- η'. ὁ Κυδωνίας
- θ'. ὁ Ἱερᾶς
- ι'. ὁ Πέτρας
- ια'. ὁ Σιτείας
- ιβ'. ὁ Κισσάμου.

Τῷ Σελευκείας θρόνος ὑποκείμενος οὐκ ἔστι. Εἰς τὸ τέλος ὁμοῦ τοῦ τακτικοῦ προστίθενται πρὸ τῆς Ρωσίας *

- α'. ὁ Κελεντέρεως
- β'. ὁ Ἀνεμόνης
- γ'. ὁ Τίτυουπόλεως
- δ'. ὁ Λάμων
- ε'. ὁ Ἀντιοχείας
- στ'. ὁ Σελιούοντος
- ζ'. ὁ Ἡλιουσεβαστῆς
- η'. ὁ Ζηνοπόλεως
- θ'. ὁ Λαυσάδων
- ι'. ὁ Διοκασαρείας
- ια'. ὁ Ὀλβας
- ιβ'. ὁ Κλαυδιουπόλεως
- ιγ'. ὁ Νεαπόλεως
- ιδ'. ὁ Δαλιανδοῦ
- ιε'. ὁ Φιλαδελφείας
- ιστ'. ὁ Ἀδρασσοῦ
- ιζ'. ὁ Μελόης
- ιη'. ὁ Εἰρηνουπόλεως
- ιθ'. ὁ Γερμανικουπόλεως
- κ'. ὁ Δομιτιουπόλεως
- κα'. ὁ Συβάλων
- κβ'. ὁ Κοδάκων
- κγ'. ὁ Συνήδων.

Τῷ Βερροίας θρόνος ὑποκείμενος οὐκ ἔστι.

(διπλογραφία; διότι ἐμφανίζεται ἀνωτέρω ὡς ἐπίσκοπος ὑπὸ τὸν Θεσσαλονίκης πρβλ. σελίδα 258-259)

Θρόνος τριακοστός πρῶτος.

Τῷ Καλαβρίας, ἥτοι τοῦ Ρηγίου

- α'. ὁ Βιβώνης
- β'. ὁ Ταυριανῆς
- γ'. ὁ Λοκρίδος
- δ'. ὁ Ρουσιανοῦ
- ε'. ὁ Σκυλακίου
- στ'. ὁ Τροπαίου
- ζ'. ὁ Ἀμαντείας
- η'. ὁ Κρωτώνης
- θ'. ὁ Κωνσταντίας
- ι'. ὁ Νικοτέρων
- ια'. ὁ Βισυνιανοῦ
- ιβ'. ὁ Νεοκάστρου
- ιγ'. ὁ Κασάνου.

* «Καὶ ἀπὸ τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως ὁ Σελευκείας Παμφυλίας μετὰ τῶν ἐπ' αὐτοῦ κγ'. ἐπισκόπων οἵτινες εἰσὶν οὗτοι»

901-906
Λέοντος Σοφοῦ

πρὸ 940
Νέας Τακτικᾶς

971-2
Κῶδ. 1372 Βιβλ. Ἀθηνῶν

† Ταῖς Πάτραις τῆς Πελοποννήσου ΛΒ'

α' ὁ Λακεδαιμονίας
β' ὁ Μεθώνης
γ' ὁ Κορώνης
δ' ὁ Βολαίνης

ΛΒ'. Ταῖς Πάτραις τῆς Πελοποννήσου

α'. ὁ Λακεδαιμονίας.
β'. ὁ Μοθώνης.
γ'. ὁ Κορώνης.
ε'. ὁ Βολαίνης.
δ'. ὁ Ἐλους.

*Επαρχίας Πελοποννήσου ΛΒ' ὁ Πατρῶν

α' ὁ Λακεδαιμονίας
β' ὁ Μεθώνης
γ' ὁ Κορώνης
ε' ὁ Βολαίνης
δ' ὁ Ἐλους

† Τῇ Τραπεζοῦντι τῆς Λαζικῆς ΛΓ'

α' ὁ Χεριάνων
β' ὁ Χαμάτζουρ
γ' ὁ Χαγίου
δ' ὁ Πάπτερ
ε' ὁ Κεραμέων
στ' ὁ Λερίου
ζ' ὁ Βιζάνων

ΛΓ'. Τῇ Τραπεζοῦντι τῆς Λ(αζικῆς)

(α.) ὁ Χεριάνων.
(β.) ὁ Χαματόζουρ.
(γ.) ὁ Χάλ.
(δ.) ὁ Πάπτερ.
(ε.) ὁ Κεραμέων.
(στ.) ὁ Λερίου.
(ζ.) ὁ Βιζάνων.

*Επαρχίας Λαζικῆς ΛΓ' ὁ Τραπεζοῦντος

β' ὁ Χεριάνων
α' ὁ Χαματόζουρ
γ' ὁ Χαλροῦ
δ' ὁ Πάπτερ
ε' ὁ Κεραμέων
στ' ὁ Λερίου
ζ' ὁ Βιζάνων
η' ὁ Μανανάλεως
ιγ' ὁ Σακάμου
ιδ' ὁ τὸ Χαβτζιτζιν
ιε' τὸ Χαντιέρ
ιστ' ὁ τὸ Ὀλνούτην
ιζ' ὁ Φασιανῆς
ιη' ὁ τὸ Σερμάντζου
ι' ὁ Αὐδάκου
θ' ὁ Ζαρινάκου
ια' ὁ Μεσσουνῆ
ιβ' ὁ Χαχαίου

† Τῇ Λαρίσσει τῆς Ἑλλάδος ΛΔ'

α' ὁ Δημητριάδος
β' ὁ Φαρσάλου
γ' ὁ Θουμακοῦ
δ' ὁ Ζητουίνου
ε' ὁ Ἐζερού
στ' ὁ Λοιδορικίου
ζ' ὁ Τρίκης
η' ὁ Ἐχίνου
θ' ὁ Κολυδρου
ι' ὁ Σταγῶν

ΛΔ'. Τῇ Λαρίσσει τῆς Ἑλλάδος

α'. ὁ Δημητριάδος.
β'. ὁ Φαρσάλου.
γ'. ὁ Θουμακοῦ.
δ'. ὁ Ζητουίνου.
ε'. ὁ Ἐζερού.
στ'. ὁ Λοιδορικίου.
ζ'. ὁ Τρίκης.
η'. ὁ Ἐχίνου.
θ'. ὁ Κολυδρου.
ι'. ὁ Σταγῶν.

*Επαρχίας Ἑλλάδος ΛΔ' ὁ Λαρίσσης

α' ὁ Δημητριάδος
β' ὁ Φαρσάλου
γ' ὁ Θουμακοῦ
δ' ὁ Ζητουίνου
ε' ὁ Ἐζερού
στ' ὁ Λοιδορικίου
ζ' ὁ Τρίκης
η' ὁ Ἐχίνου
θ' ὁ Κολυδρου
ι' ὁ Σταγῶν

† Τῇ Ναυπάκτῳ Νικοπόλεως ΛΕ'

α' ὁ Βουνδίτζης
β' ὁ Ἀετοῦ
γ' ὁ Ἀγγελῶφου.
δ' ὁ Ρογῶν
ε' ὁ Ἰωαννίνων
στ' ὁ Φωτικῆς
ζ' ὁ Ἀδριανουπόλεως
η' ὁ Βοθρωτοῦ

ΛΕ'. Τῇ Ναυπάκτῳ Νικοπόλεως.

α'. ὁ Μουνδίτζης.
β'. ὁ Ἀετοῦ.
γ'. ὁ Ἀγγελῶφου.
δ'. ὁ Ρογῶν.
ε'. ὁ Ἰωαννίνων.
στ'. ὁ Φωτικῆς ἤτοι Βελῶς.
ζ'. ὁ Ἀδριανουπόλεως.
η'. ὁ Βοθρωτοῦ.

*Επαρχία Νικαπόλεως ΛΕ' ὁ Ναυπάκτου

α' ὁ Βαβυδίτζης
β' ὁ Ἀετοῦ
γ' ὁ Ἀγγελῶφου
δ' ὁ Ρογῶν
ε' ὁ Ἰωαννίνων
στ' ὁ Φωτικῆς ἤτοι Μελάς
ζ' ὁ Ἀδριανουπόλεως
η' ὁ Βοθρωτοῦ

972-976
Not. 3 παρὰ Parthey

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος.
(Διάταγ. Βασιλείου Β').

1084-1114

Θρόνος τριακοστός δεύτερος.
Τῷ Πατρῶν, Πελοποννήσου

- α'. ὁ Λακεδαιμονίας
- β'. ὁ Μεθώνης
- γ'. ὁ Κορώνης
- δ'. ὁ Βολαίνης
- ε'. ὁ Ἐλοῦς.

Θρόνος τριακοστός τρίτος.
Τῷ Τραπεζούντος, Λαζικῆς

- α'. ὁ Χεριανῶν
- β'. ὁ Χαμουζοῦρ
- γ'. ὁ Χαλαίου
- δ'. ὁ Παίπερ
- ε'. ὁ Κεραμένων
- στ'. ὁ Λερίου
- ζ'. ὁ Βιζάνων
- η'. ὁ Σακάβου
- θ'. ὁ Τοχαρτζιτζου
- ι'. ὁ Τοχαντιέρτζ
- ια'. ὁ τοῦ Σύνλουτου
- ιβ'. ὁ Φασιανῆς
- ιγ'. ὁ τοῦ Σερμάτζου

- ιδ'. ὁ Ἀνδάκτων
- ιε'. ὁ Ζοριμάκων.

Θρόνος τριακοστός τέταρτος.
Τῷ Ἀαρίσσης, δευτέρας Θετταλίας
καὶ πάσης Ἑλλάδος.
β'. ὁ Δημητριάδος

α'. ὁ Φαρσάλου

γ'. ὁ Ζητονίου

δ'. ὁ Ἐζέρου

ε'. ὁ Λοιδορική

στ'. ὁ Τρίκης

ζ'. ὁ Ἐχίνου

η'. ὁ Κολύδρου

θ'. ὁ Στάγων

ι'. ὁ Δορμενίκου

ια'. ὁ Κατρίας

ιβ'. ὁ Γαρδικίου

ιγ'. ὁ ἑτέρας Γαρδικίας

ιδ'. ὁ Ἐχίνου

ιε'. ὁ Περίστερας

ιστ'. ὁ Ραδοβισιδίου

ιζ'. ὁ Πατζουνᾶς

ιη'. ὁ Βεσένης

ιθ'. ὁ Σκοπέλου

κ'. ὁ Καλλινδοῦ

κα'. ὁ Μαριαριτζίου

κβ'. ὁ Κολύδρου

κγ'. ὁ Λυτζᾶς

κδ'. ὁ Χαρμένων

κε'. ὁ Βουνένης

κστ'. ὁ Ἀλμυροῦ

κζ'. ὁ Ὁξυμοκόβου

κη'. ὁ Βιανίης.

(διπλογραφία;)

(κλ'.) ὁ Σταγῶν*

Θρόνος τριακοστός πέμπτος.
Τῷ Ναυπάκτου, Αἰτωλίας.

- α'. ὁ Βουνδιτζῆς
- β'. ὁ Ἀετοῦ
- γ'. ὁ Ἀχελῷου
- δ'. ὁ Ρηγῶν
- ε'. ὁ Ἰωαννίνων
- στ'. ὁ Φωτικῆς
- ζ'. ὁ Ἀδριανουπόλεως
- η'. ὁ Βουθρωτοῦ
- θ'. ὁ Χιμαίρας.

- (κζ'.) ὁ Ἰωαννίνων
- (κε'.) ὁ Φωτικῆς
- (κδ'.) ὁ Ἀδριανουπόλεως
- (κστ'.) ὁ Βουθρωτοῦ
- (κγ'.) ὁ Χιμαίρας.

* Γ' Διάταγμα τοῦ Βασιλείου

901-906
Λέντος Σοφοῦπρὸ 940
Νέα Τακτικά971-2
Κῶδ. 1372 Βιβλ. Ἀθηνῶν

† Τῇ Φιλιππουπόλει τῆς Θράκης Λστ'

ΛΣΤ'. Τῇ Φιλιππουπόλει τῆς Θράκης

α' ὁ Ἀγαθονικεῖας
β' ὁ Λουσιτίτζης
γ' ὁ Σκουταρίου
δ' ὁ Λεύκης
ε' ὁ Βλέπτου
στ' ὁ Δραμιτίτζης
ζ' ὁ Ἰωαννιτζών
η' ὁ Κωνσταντίας
θ' ὁ Βελικίας
ι' ὁ Βουκούβων

α' ὁ Ἀγαθονικεῖας.
β' ὁ Λουσιτίτζης.
γ' ὁ Σκουταρίου.
δ' ὁ Λεύκης.
ε' ὁ Βλέπτου.
στ' ὁ Δραμιτίτζης.
ζ' ὁ Ἰωαννιτζών.
η' ὁ Κωνσταντίας.
(θ' ὁ Βελικίας.)
ι' ὁ Κουκούβων.

Ἐπαρχίας Θράκης ΛΣΤ' ὁ Φιλιππουπόλεως.
α' ὁ Ἀγαθονικεῖας.
β' ὁ Ἰωαννιτζών.
γ' ὁ Σκουταρίου.
στ' ὁ Λεύκης.
ε' ὁ Βλέπτου.
ζ' ὁ Ἰωαννιτζών.
θ' ὁ Κωνσταντίας.
θ' ὁ Βελικίας.
ι' ὁ Βουκούβων.
δ' ὁ Λάκης.

† Τῇ Τραϊνουπόλει Ροδόπης ΛΖ'

ΛΖ'. Τῇ Τραϊνουπόλει Ροδόπης.

α' ὁ Διδυμοτείχου
β' ὁ Μάκρης
γ' ὁ Μουσινουπόλεως
δ' ὁ Ἀναστασιουπόλεως
ε' ὁ Πόρων
στ' ὁ Ξανθείας
ζ' ὁ Περιθεωρίου

α' ὁ Διδυμοτείχου.
β' ὁ Μάκρης.
γ' ὁ Μουσινουπόλεως.
δ' ὁ Ἀναστασιουπόλεως
ε' ὁ Πόρων.
στ' ὁ Ξανθείας.

Ἐπαρχίας Ῥοδόπης ΛΖ' ὁ Τραϊνουπόλεως.
α' ὁ Διδυμοτείχου.
β' ὁ Μάκρης.
γ' ὁ Μουσινουπόλεως.
δ' ὁ Ἀναστασιουπόλεως.
ε' ὁ Πόρων.
στ' ὁ Ξανθείας.

† Τῇ Ῥόδῳ τῶν Κυκλάδων νήσων ΛΗ'

ΛΗ'. Τῇ Ῥόδῳ τῶν Κυκλάδων νήσων.

α' ὁ Σάμου
β' ὁ Χίου
γ' ὁ τῆς Κῶ
δ' ὁ Ναξίας
ε' ὁ Θήρας
στ' ὁ Πάρου
ζ' ὁ Λέρου
η' ὁ Τήνου
θ' ὁ Μήλου
ι' ὁ Πισύνης

α' ὁ Σάμου.
β' ὁ Χίου.
γ' ὁ τῆς Κῶ.
δ' ὁ Ναξίας.
ε' ὁ Θήρας.
στ' ὁ Πάρου.
ζ' ὁ Λέρου.
η' ὁ Τήνου.
ι' ὁ Μήλου.
ια' ὁ Πισύνης.
ιβ' ὁ Νησούρας.
ιγ' ὁ Ἰκαρίας.
ιδ' ὁ Ἀστυπαλίας.

Ἐπαρχίας νήσων Κυκλάδων ΛΗ' ὁ Ῥόδου.
α' ὁ Σάμου.
β' ὁ Χίου.
γ' ὁ τῆς Κῶ.
δ' ὁ Ναξίας.
ε' ὁ Θήρας.
στ' ὁ Πάρου.
ζ' ὁ Λέρου.
η' ὁ Τήνου.
θ' ὁ Μήλου.
ι' ὁ Πισύνης.

† Τῇ τῶν Φιλιππῶν Μακεδονίας ΛΘ'

ΛΘ'. Τῇ τῶν Φιλιππῶν Μακεδονίας.

α' ὁ Πολυστύλου
β' ὁ Βελικίας
γ' ὁ Χριστοπόλεως
δ' ὁ Σιολαίνων
ε' ὁ Καισαροπόλεως
στ' ὁ Ἀλεκτροπόλεως

α' ὁ Περιθεωρίου.
β' ὁ Πολυστύλου.
γ' ὁ Βελικίας.
δ' ὁ Χριστοπόλεως.
ε' ὁ Σιολένων.
στ' ὁ Καισαροπόλεως.
ζ' ὁ Ἀλεκτροπόλεως.

Ἐπαρχίας Ῥοδόπης ΛΘ' ὁ Φιλιππῶν.

† Τῇ Ἀδριανουπόλει Αἰμιμόντος Μ'

Μ'. Τῇ Ἀδριανουπόλει Αἰμιμόντου

α' ὁ Σωζοπόλεως
β' ὁ Ἀγαθοπόλεως
γ' ὁ Δεβελτοῦ
δ' ὁ Τραπεζιζύης
ε' ὁ Καραβίου
στ' ὁ Βουκέλλου
ζ' ὁ Προβάτου
η' ὁ Σκοπέλου
θ' ὁ Βρύσεως
ι' ὁ Βουλγαροφύγου
ια' ὁ Τζωίδων

α' ὁ Σωζοπόλεως.
β' ὁ Ἀγαθοπόλεως.
γ' ὁ Δεβελτοῦ.
δ' ὁ Τραπεζιζύης.
ε' ὁ Καραβίου.
στ' ὁ Βουκέλλου.
ζ' ὁ Προβάτου.
η' ὁ Σκοπέλου.
θ' ὁ Βρύσεως.
ι' ὁ Βουλγαροφύγου.
ια' ὁ Τζωίδων.

Ἐπαρχίας Αἰμιμόντου Μ' ὁ Ἀδριανουπόλεως.
α' ὁ Σωζοποπόλεως.
β' ὁ Ἀγαθοπόλεως.
γ' ὁ Δεβελτοῦ.
δ' ὁ Τραπεζιζύης.
ε' ὁ Καραβίου.
στ' ὁ Βουκέλλου.
ζ' ὁ Προβάτου.
η' ὁ Σκοπέλου.
ια' ὁ Βρύσεως.
θ' ὁ Βουλγαροφύγου.
ι' ὁ Τζωίδων.

† Τῇ Ἱερὰ πόλει Φρυγίας Καπατιανῆς ΜΑ'

ΜΑ'. Τῇ Ἱερὰ πόλει Φρυγίας Καπατιανῆς.

α' ὁ Μετελλουπόλεως
β' ὁ Ἀττούδων
γ' ὁ Μοσύνων
δ' ὁ Φόβων
ε' ὁ Ἀγκύρας
στ' ὁ Συναίου
ζ' ὁ Τιβεριοπόλεως
η' ὁ Κάδων
θ' ὁ Ἀζανῶν

α' ὁ Μετελλουπόλεως.
β' ὁ Ἀττούδων.
γ' ὁ Μοσύνων.
δ' ὁ Φόβων.
ε' ὁ Ἀγκύρας.
στ' ὁ Συναίου.
ζ' ὁ Τιβεριοπόλεως
η' ὁ Κάδων.
θ' ὁ Ἀζανῶν.

Ἐπαρχίας Φρυγίας Καπατιανῆς ΜΑ' ὁ Ἱερὰ πόλεως.
α' ὁ Μιελοποπόλεως.
β' ὁ Ἀττούδων.
γ' ὁ Μοσύνων.
δ' ὁ Φόβων.
ε' ὁ Ἀγκύρας
στ' ὁ Συναίου.
ζ' ὁ Τιβεριοπόλεως.
η' ὁ Κάδων.
θ' ὁ Ἀζανῶν.

972-976

Not. 3 παρά Parthey

1084-1114

Θρόνος τριακοστὸς ἑκτος.
Τῷ Φιλίππουπόλεως, Θράκης

- α'. ὁ Ἀγαθονικεῖας
- β'. ὁ Λιοσιτῆζης
- γ'. ὁ Σκουταρίου
- δ'. ὁ Λένικης
- ε'. ὁ Βλέπτου
- στ'. ὁ Δραμιτῆζης
- ζ'. ὁ Ἰωαννίτζων
- η'. ὁ Κωνσταντεῖας
- θ'. ὁ Βελικεῖας.
- ι'. ὁ Βουκούβων.

Θρόνος τριακοστὸς ἑβδομος.
Τῷ Τραϊανουπόλεως, Ροδότης.

- α'. ὁ Διδυμοτείχου
- β'. ὁ Μάκρης
- γ'. ὁ Μισινουπόλεως
- δ'. ὁ Ἀναστασιουπόλεως
- ε'. ὁ Πόρων
- στ'. ὁ Ξανθείας
- ζ'. ὁ Περιθεωρίου
- η'. ὁ Θεοδοωρίτου.

Θρόνος τριακοστὸς ὄγδοος.
Τῷ Ῥόδου τῶν Κυκλάδων νήσων

- α'. ὁ Σάμιου
- β'. ὁ Χίου
- γ'. ὁ Κῶς
- δ'. ὁ Ναξίας
- ε'. ὁ Θήρας
- στ'. ὁ Πάρου
- ζα'. ὁ Λέρνης
- ζβ'. ὁ Τήνου
- η'. ὁ Μήλου
- θ'. ὁ Πισίνης
- ιδ'. ὁ Νησούρων
- ι'. ὁ Ἰκαρίας
- ιβ'. ὁ Σπιναλίας
- ιγ'. ὁ Τραχείας

Θρόνος τριακοστὸς ἑννατος.
Τῷ Φιλίππων, Μακεδονίας

- α'. ὁ Θεωρίου
- β'. ὁ Πολυστύλου
- γ'. ὁ Βελικεῖας
- δ'. ὁ Χριστουπόλεως
- ε'. ὁ Σμολένων
- στ'. ὁ Καισαροπόλεως
- ζ'. ὁ Ἀλεκτρυοπόλεως.

Θρόνος τεσσαρακοστὸς.
Τῷ Ἀδριανουπόλεως, Αἰμημόντου

- α'. ὁ Σωζοπόλεως
- β'. ὁ Ἀγαθοπόλεως
- γ'. ὁ Δεβελτού
- δ'. ὁ Τραβιζύης
- ε'. ὁ Καραβου
- στ'. ὁ Βουκέλλου
- ζ'. ὁ Προβάτου
- η'. ὁ Σκοπέλου
- θ'. ὁ Βρύσεως
- ι'. ὁ Βουλγαροφύγου
- ια'. ὁ Τζωίδων.

Θρόνος τεσσαρακοστὸς πρῶτος.
Τῷ Ἱεραπόλεως, Φρυγίας Καππα-
ταίνης

- α'. ὁ Μετελλουπόλεως
- β'. ὁ Αὐτούδων
- γ'. ὁ Μοσύνων
- δ'. ὁ Φόβων
- ε'. ὁ Ἀγκύρας
- στ'. ὁ Συναοῦ
- ζ'. ὁ Τιβεριουπόλεως
- η'. ὁ Κανῶν
- θ'. ὁ Ζανῶν

901-906
Λέοντος Σοφούπρὸ 940
Νέα Τακτικά971-2
Κῶδ. 1372 Βιβλ. Ἀθηνῶν

† Τῷ Δυρραχίῳ ΜΒ'
 α' ὁ τῶν Στεφανιάκων
 β' ὁ Χουναβίας
 γ' ὁ Κροῶν
 δ' ὁ Ἐλισσοῦ

ΜΒ'. Τῷ Δυρραχίῳ.
 α'. ὁ τῶν Στεφανιακῶν.
 β'. ὁ Χουναβίας.
 γ'. ὁ Κροῶν.
 δ'. ὁ Ἐλισσοῦ.

Ἐπαρχίας ΜΒ' Δυρραχίου.
 α' ὁ τῶν Στεφανιακῶν
 β' ὁ Χουναβίας
 γ' ὁ Κροῶν
 δ' ὁ Ἐλισσοῦ

† Τῇ Σμύρνῃ τῆς Ἀσίας ΜΓ'

α' ὁ Φωκίας
 β' ὁ Μαγνησίας
 γ' ὁ Κλαζομενῶν
 δ' ὁ Ἀρχαγγέλου

ΜΓ'. Τῇ (Σμύρνῃ) τῆς Ἀσίας.

α'. ὁ Φωκίας.
 β'. ὁ Μαγνησίας.
 γ'. ὁ Κλαζομενῶν.
 δ'. ὁ Ἀρχαγγέλου.

(Ἰδὲ ἀνωτέρω σελ. 21)

† Τῇ Κατάνῃ τῆς Σικελίας ΜΔ' ἥρῳνος ὑποκείμενος οὐκ ἔστιν

ΜΔ'. Τῇ Κατάνῃ τῆς Σικελίας ἥρῳνος ὑποκείμενος οὐκ ἔστι.

Ἐπαρχίας Σικελίας ΜΓ' ὁ Κατάνης.

† Τῷ Ἀμωρίῳ τῆς Φρυγίας ΜΕ'
 α' ὁ Φιλομηλίου
 β' ὁ τοῦ Δοκιμίου
 γ' ὁ Κλανεοῦ
 δ' ὁ Πολυβωτοῦ
 ε' ὁ Πισσίας

ΜΕ'. Τῷ Ἀμωρίῳ τῆς Φρυγίας
 α'. (ὁ) Φιλομηλίου.
 β'. ὁ τοῦ Δοκιμίου
 γ'. ὁ Κλανεοῦ.
 δ'. ὁ Πολυβωτοῦ.
 (ε.) ὁ Πισσίας.

Ἐπαρχίας Φρυγίας ΜΔ' ὁ Ἀμορίου.
 α' ὁ Φιλομηλίου.
 β' ὁ τοῦ Δοκιμίου.
 γ' ὁ Κλανεοῦ.
 δ' ὁ Πολυβωτοῦ.
 ε' ὁ

† Τῇ Καμάχῳ ΜΣΤ'

α' ὁ Κελεζηνῆς
 β' ὁ Ἀραβράκων
 γ' ὁ Βαρζανίσσης
 δ' ὁ Μελοῦ
 ε' ὁ Μελοῦ ἕτερος
 στ' ὁ Ρωμανουπόλεως
 ζ' ὁ τοῦ Τηλίου
 η' ὁ Βαρζανίσσης ἥτοι Θαλουάσης

ΜΣΤ'. Τῇ Καμάχῳ Ἀρμενίας.

α'. ὁ Κελεζηνῆς.
 β'. ὁ Ἀραβράκων.
 γ'. ὁ Βαρζανίσσης.
 δ'. ὁ Μελοῦ.
 ε'. ὁ Μελοῦ ἕτερος.

Ἐπαρχίας Ἀρμενίας ΜΕ' ὁ Κανός.
 α' ὁ Κελεζηνῆς.
 β' ὁ Ἀραβράκων.
 γ' ὁ Φαρζανίσσης.
 δ' ὁ Μελοῦ.
 ε' ὁ ἕτερος Μελοῦ.

† Τῷ Κοταεῖῳ τῆς Φρυγίας ΜΖ'

α' ὁ Σπορῆς
 β' ὁ Κωνῆς
 γ' ὁ Γαῖουκάμεως

ΜΖ'. Τῷ Κοτυσεῖῳ τῆς Φρυγίας.

α'. ὁ Σπορῆς.
 β'. ὁ Κωνῆς.
 γ'. ὁ Γαῖουκάμεως.

Ἐπαρχίας Φρυγίας ὁ Κοτυαῖος.
 α' ὁ Σπόρης.
 β' ὁ Κωνῆς.
 γ' ὁ Γαῖουκάμεως.

† Τῇ Ἀγίᾳ Σευηρίνῃ τῆς Καλαβρίας ΜΗ'

α' ὁ Εὐρυάτων
 β' ὁ Ἀκεραντίας.
 γ' ὁ Καλλιπόλεως
 δ' ὁ τῶν Ἀτσιλῶν

ΜΗ'. Τῇ Ἀγίᾳ Σευηρίνῃ τῆς Καλαβρίας.

α' ὁ Εὐρυάτων.
 β' ὁ Ἀκεραντίας.
 γ' ὁ Καλλιπόλεως.
 δ' (ὁ) τῶν Ἀτσιλῶν.

Ἐπαρχία Καλαβρίας ΜΖ' ἡ Ἀγία Σευηρίνας.
 α' ὁ Εὐρυάτων.
 β' ὁ Καραντίας.
 γ' ὁ Καλλιπόλεως.
 δ' ὁ τῶν Ἀτσιλῶν.

† Τῇ Μιτυλήνῃ Λέσβου τῆς νήσου ΜΘ'

α' ὁ Ἐρισσοῦ
 β' ὁ Στρογγύλης
 γ' ὁ Τενέδου
 δ' ὁ Βερβίνου
 ε' ὁ Περπερίνης

ΜΘ'. Τῇ Μιτυλήνῃ Λέσβου τῆς νήσου.

α'. ὁ Ἐρισσοῦ.
 β'. ὁ Στρογγύλης.
 γ'. ὁ Τενέδου.
 δ'. ὁ Βερβίνου.
 ε'. ὁ Περπερίνης.

Ἐπαρχία Λέσβου ΜΗ' ὁ Μιτυλήνης

α' ὁ Ἐρισσοῦ.
 β' ὁ Στρογγιλλῆς.
 γ' ὁ Τενέδου.
 δ' ὁ Βερβίνου.

† Ταῖς Νέαις Πάτραις τῆς Ἑλλάδος Ν'

α' ὁ Μαρμαριτζάνων

Ν'. Ταῖς Νέαις Πάτραις τῆς Ἑλλάδος.

ὁ Μαρμαριτζάνων.

Ἐπαρχίας Ἑλλάδος ΜΘ' ὁ Νέων Πατρῶν.
 α' ὁ Μαρμαριτζάνων.

972-976
Not. 3 παρά Parthey

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος.
(Διάταγ. Βασιλείου Β').

Θρόνος τεσσαρακοστὸς δεύτερος.

Τῷ Δυρραχίου
α'. ὁ τῶν Στεφανιακῶν
β'. ὁ Χουνοβίας
γ'. ὁ Κροῶν
δ'. ὁ Ἐλισσοῦ
ε'. ὁ Διοκλείας
στ'. ὁ Σκοδρῶν
ζ'. ὁ Δριβάστου
η'. ὁ Πολάθων
θ'. ὁ Γλαβινίτζας ἦτοι Ἀκροκερα-

γ'. ὁ Γλαβινίτζης

νείας
ι'. ὁ Αὔλωνείας
ια'. ὁ Λυκινίδων
ιβ'. ὁ Ἀντιβρέως
ιγ'. ὁ Τζερνίκου
ιδ'. ὁ Πολυχεροπόλεως.
ιε'. ὁ Γραδιτζίου.

κβ'. ὁ Τζερνίκου
ιβ'. ὁ Βελεγράδων

Θρόνος τεσσαρακοστὸς τρίτος.

Τῷ Σιμόνης, Ἀσίας
α'. ὁ Φωκαίας
β'. ὁ Μαγνησίας τοῦ Ἀνηλίου
γ'. ὁ Κλαζομενῶν
δ'. ὁ Ἀρχαγγέλου
ε'. ὁ Σωσάνδρου
στ'. ὁ τῆς Πέτρας.

Θρόνος τεσσαρακοστὸς τέταρτος.
Τῷ Κατάνης θρόνος ὑποκείμενος οὐκ
ἐστί.

Θρόνος τεσσαρακοστὸς πέμπτος.

Τῷ Ἀμορίου, Φρυγίας
α'. ὁ Φιλομιλίου
β'. ὁ τοῦ Δοκιμίου
γ'. ὁ Κλανεοῦ
δ'. ὁ Πολυβότου
ε'. ὁ Πισσίας.

Θρόνος τεσσαρακοστὸς ἕκτος.

Τῷ Καμάχου, Ἀρμενίας
α'. ὁ Κελτζηνής
β'. ὁ Ἀραβράκων
γ'. ὁ Βαρζανίσσης
δ'. ὁ Μελοῦ.
ε'. ὁ Μελοῦ ἑτερος
στ'. ὁ Ρωμανουπόλεως
ζ'. ὁ Τουτιλείου.

Θρόνος τεσσαρακοστὸς ἑβδομος.

Τῷ Κοτυαείου, Φρυγίας
α'. ὁ Σπορῆς
β'. ὁ Κωνῆς
γ'. ὁ Γαϊουκώμεως.

Θρόνος τεσσαρακοστὸς ὄγδοος.
Τῷ Ἀγίας Σεβηριανῆς, Καλαβρίας

α'. ὁ Εὐρυάτων.
β'. ὁ Ἀκεραντέας
γ'. ὁ Καλλιπόλεως
δ'. ὁ τῶν Ἀεισύλων
ε'. ὁ τοῦ Παλαιοκάστρου.

Θρόνος τεσσαρακοστὸς ἑννατος.
Τῷ Μιτυλήνης Λέσβου

α'. ὁ Ἐρισσοῦ
β'. ὁ Στρογγύλης
γ'. ὁ Τενέδου
δ'. ὁ Βερβίνου
ε'. ὁ Περπερίνης

Θρόνος πεντηκοστὸς.
Τῷ Νέων Πατρῶν, Ἑλλάδος

ὁ Μαρμαριτζάνων.*

* Διόρθωσις κατὰ De Boor Z.K.G.
XII σ. 319ξ., ὡς καὶ τῆς ἑπομένης
51ης Μητροπόλεως.

901-906
Λέοντος Σοφού

πρὸ 940
Νέα Τακτικά

971-2
Κώδ. 1372 Βιβλ. Ἀθηνῶν

† Τοῖς Εὐχαίτοις Ἐλενοπόντου ΝΑ'

ΝΑ'. Τοῖς Εὐχαίταις Ἐλενοπόντου
θρόνος ὑποκείμενος οὐκ ἔστι.

Ἐπαρχίας Ν' ὁ Εὐχαίτων.

α' ὁ Γαζάλων
β' ὁ Κουτζιαγρῶν
γ' ὁ Σιρίκτου
δ' ὁ Βαριανῆς

NB'. Τῇ Ἀμάστριδι τοῦ Πόντου.

Ἐπαρχίας ΝΑ' ὁ Ἀμάστριδος.

ΝΓ'. Τῶν Ἀσμωσάτων.

Ἐπαρχίας ΝΒ' ὁ Ἀσμων.

ΝΔ'. Αἱ Χῶναι.

Ἐπαρχίας ΝΓ' ὁ Χωνῶν.
Ἐπαρχίας ΝΔ' ὁ Ἰδρουήλος.
Ἐπαρχίας ΝΕ' ὁ Κελτζινῶν.

972-976

Not. 3 παρά Parthey

Τῷ Εὐχαΐτων,

- α'. ὁ Γαλάζων
- β'. ὁ Κουτζιάγρου
- γ'. ὁ Σιβίκτου
- δ'. ὁ Βαριανῆς

Τῷ Ἀμάστριδος [θρόνος ὑποκείμενος
οὐκ ἔστι]

Τῷ Χωνῶν ὁμοίως.
Τῷ Ὑδροῦντος ὁμοίως.

Τῷ Κελτζηνηῆς σὺν τῷ Κορτζενῇ
καὶ Ταρῶν.

- α'. ὁ Τομοῦς
- β'. ὁ Χατζτοῦν
- γ'. ὁ Λυκοποταμίας
- δ'. ὁ Κορτζενῆς.
- ε'. ὁ Μαστραβάτζ
- στ'. ὁ Χουλτ
- ζ'. ὁ Τοπάρχου
- ε'. ὁ Ἀμβρῆς
- θ'. ὁ Τουτάρων
- ι'. ὁ Μαρμενιτζοῦρ
- ια'. ὁ Ματζιέρτε
- ιβ'. ὁ τοῦ Ἀγίου Νικολάου
- ιγ'. ὁ Εὐᾶς τῆς θεοτόκου
- ιδ'. ὁ Ἀρτζεσίου ἡγουν Ἀγίου Νι-
κολάου
- ιε'. ὁ Ἀρτζίκε ἡτοι Ἀρκεράβου
- ιστ'. ὁ Ἀμουκίου
- ιζ'. ὁ Περκίν
- ιη'. ὁ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου
- ιθ'. ὁ Ὄστᾶν
- κ'. ὁ τοῦ Ἀγίου Ἐλισσαίου
- κα'. ὁ τοῦ Σεδράκ τῆς θεοτόκου.

Τῷ Κολωνείας θρόνος ὑποκείμενος
οὐκ ἔστι.

Εἰσὶ δὲ οἱ ἀποσπασθέντες ἐκ τῆς Ρω-
μαϊκῆς διοικήσεως νῦν δὲ τελούντες
ὑπὸ τὸν θρόνον Κωνσταντινουπό-
λεως μητροπολιται, καὶ οἱ ὑπὸ αὐ-
τοὺς ἐπίσκομοι.

- α'. ὁ Θεσσαλονίκης
- β'. ὁ Συρακούσης
- γ'. ὁ Κορίνθου
- δ'. ὁ τοῦ Ρηγίου
- ε'. ὁ Νικοπόλεως
- στ'. ὁ Ἀθηνῶν
- ζ'. ὁ Πατρῶν.

Τῷ Κυέβῳ τῆς Ρωσίας ὑπάκεινται
ἐπισκοπαὶ αὗται·

- α'. τὸ μέγαλον Νοβογόρδων
- β'. ἡ Τζερινιχόβη
- γ'. ἡ Σούσδαλι
- δ'. ἡ Ροστόβη
- ε'. μεγάλη Βλανδιμοίρις
- στ'. ἡ Περισθλάβη Ρούσισκος
- ζ'. τὸ Ἀπρόσκαστρον τὸ μέγαλον
πλησίον τοῦ Κυέβου.
- η'. ὁ Ἅγιος Γεώργιος εἰς τὸν Ρῶ-
σον ποταμὸν
- θ'. ὁ Πολόσκα
- ι'. Ρωζάνη
- ια'. Τυφέρνι
- ιβ'. τὸ Σαράγιον.

Καὶ εἰς τὴν μικρὰν Ρωσίαν

- α'. ἡ Γάλιτζα
- β'. ἡ Βλανδιμοίρη
- γ'. ἡ Περεμίσλη
- δ'. ἡ Δούτζισκα
- ε'. ἡ Τουρούβη
- στ'. ἡ Χόλμη
- ζ'. τὸ Μολέσμον.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΧΡΙΔΩΝ

Β'.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΧΡΙΔΩΝ

Ἀνάτοπος νέα έκδοσις βραχείας
μελέτης περί τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
Ἀχριδῶν ἐκ τῆς Ὁρθοσκευτικῆς
καὶ Ἠθικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΑΧΡΙΔΩΝ

Ἡ πόλις κεῖται ἐπὶ τῆς ἀρχαίας Λυχνίδος λίμνης, τὸ δὲ φρούριον ἐπὶ λόφου ὑψηλοῦ καὶ ὀχυροῦ παρὰ τὴν ἀρκτικὴν ὄχθην τῆς λίμνης, ἥτις, ὡς γνωστὸν, συνδέει νῦν τὰς δύο ἀρχαίας ἐπαρχίας Μακεδονίαν καὶ Ν. Ἡπειρον (νῦν Γιουγκοσλαβίαν — Ἀλβανίαν). Κατὰ τὴν διοικητικὴν διαίρεσιν τοῦ Βυζ. Κράτους, τὴν ἐμφανιζομένην παρὰ τῷ Ἱεροκλεῖ (528-535), ἡ Ἀχρίς ἐμφανίζεται ὑπὸ τὸ παραμορφωτικὸν ὄνομα Αὐλίνιδος μητρόπολις (653-8) ἀντὶ τοῦ Λυχνίδος, ἐνῷ εἰς τὸ κείμενον τοῦ Κ. Πορφυρογεννήτου (56 κ.ἐξ.) ὡς Ἀλώνιδος μητρόπολις (Πρβλ. Hierocles Synecdemus, ἔκδ. Aug. Burckhardt, Lipsiae 1893 σελ. 13, 56, 61 καὶ Honigmann ἐν Corp. Bruxellensis). Ἡ πόλις ὑπήγετο εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ Διοκλητιανοῦ ὑφισταμένην ἐπαρχίαν «Νέα Ἡπειρος».

1. Ἡ πρώτη μνεῖα τῆς ἐπισκοπῆς ἐν τοῖς ἐκκλ. Τακτικοῖς εἶναι ἡ ἐν τῷ παρισινῷ Τακτικῷ τὸ 1555 ἀναγεγραμμένη ὑπὸ τὸν μητροπολίτην Δυρραχίου (ἐπαρχία Ἡπείρου α') δ' ἐπίσκοπος ὁ Λυκινίδου (ἔκδ. De Boor, σελ. 526, ἔκδ. Κονιδάρη, σ. 95). Πότε μετωνομάσθη εἰς Ἀχρίδα δὲν γνωρίζομεν. Ἡ ἐμφάνισις ἐνὸς ἐπισκόπου «Ἀχρίδης Γαβριήλ» εἰς τὴν ἐπὶ Φωτίου Σύνοδον τοῦ 879 (πρβλ. Γ. Κονιδάρη, ἐν Πεπραγμ. Θ' Διεθν. Βυζαντ. Συνέδρ., Β', σ. 174), ἵσταται ὡς μεμονωμένη εἰδήσις. Κατὰ πόσον πρόκειται περὶ ἐπισκόπου τῆς θρακικῆς ἐπαρχίας Ἀχριδῶς καὶ οὐχὶ τῆς Ἀχρίδος (πρβλ. ἔρευναν Στιλπ. Κυριακίδου, Ἐπιστημ. Ἐπετηρὶς Φιλ. Σχολ., Γ' (1939), σ. 513 κ.ἐξ.) δὲν δύναμαι νὰ εἴπω, διὰ τὸν κατωτέρω λόγον: Μὴ ἔχοντες περιγραφὴν τῶν ἐπαρχιῶν τῆς περιοχῆς, ἦτοι τὰ ὀνόματα τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ Θ' αἰῶνος (Not. 6, 8, 9 καὶ 1 ἡ Βασιλείου τοῦ ἐξ Ἰαλιμβάνων), ματαίως ἀναζητοῦμεν τὸ ὄνομα εἰς τὰ Τακτικά τοῦ Γ' αἰῶνος (παρὰ H. Gelzer, Ungedruckte). Ὅθεν εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ εἴπωμεν, ὅτι δὲν ἔχομεν οὐδὲν στήριγμα διὰ νὰ κάμωμεν ὑπόθεσιν τινα, δυναμένην νὰ στηριχθῇ μὲ πιθανότητα ἀσφαλείας.

2. Κατὰ ταῦτα εἴμεθα ὑποχρεωμένοι νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἡ Ἀχρίς ἐμφανίζεται κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΑ' αἰῶνος ὡς ἔδρα Πατριάρχου κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς ἐπαναστατικῆς τῶν Βουλγάρων ἀρχῆς τοῦ Σαμουήλ (976-1014), ὅστις φέρεται ὡς δημιουργὸς ἰσχυροῦ κράτους, οὗτινος κέντρα ὑπῆρξαν ἡ Τριαδίτσα, τὰ Μογλαινά, ἡ Πρέσπα καὶ τέλος ἡ Ἀχρίς. Ἐνταῦθα ὁμως πιστεύουσιν τινες, ὅτι ἀπὸ τοῦ 963 ὑφίστατο ἐν τῇ Δύσει Βουλγ. Κράτος ὑπὸ τὸν ἀρμένιον τὴν καταγωγὴν Σαμουήλ, ἐνῷ κατ' ἄλλους μόνον ἀπὸ τοῦ

976 διὰ τῆς Ἐπαναστάσεως αὐτῶν κατέστη πραγματικότης, ὡς «Δυτ. Βουλγαρικὸν Κράτος», καθ' ὃν χρόνον τὸ Ἀνατολικὸν ἦτο ἀπὸ τοῦ 971 ὑποτεταγμένον (ὑπὸ τοῦ Τσιμισκῆ) εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς. Τὴν τελευταίαν ταύτην ἀντίληψιν δὲν ἀποδέχεται ὁ Ostrogorsky, *Geschichte Byz. Staates*, σελ. 341-2 καὶ ὑποσημ.) σημειῶν, ὅτι ὁ Τσιμισκῆς δὲν φαίνεται νὰ εἰσῆλθεν εἰς Μακεδονίαν, οὐδὲ ἦτο ἀνάγκη μετὰ τὸ 971 νὰ καταλάβῃ βῆμα πρὸς βῆμα τὴν περιοχὴν.

Δι' ἡμᾶς οὐσιῶδες εἶναι, ὅτι στερούμεθα εἰδήσεων καὶ περὶ ὑπάρξεως ἰδίας ἐπισκοπῆς ἔτι ἐν Ἀχρίδι, καθ' ὅλον τὸν Ι' αἰῶνα καὶ μέχρι τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐγκατεστάθη ἐν αὐτῇ ὁ Σαμουήλ καὶ μετ' αὐτοῦ βραδύτερον ὁ Βούλγαρος Πατριάρχης, ὁ ὑποβιβασθεὶς ὑπὸ τοῦ Βασιλείου Β' τοῦ Βουλγαροκτόνου εἰς ἀρχιεπίσκοπον μὲ τὸν τίτλον ὁ «Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας» τὸν τίτλον εὐρίσκομεν εἰς τὰς *Notitias* τοῦ Βασιλείου. Παρὰ ταῦτα πρέπει νὰ σημειώσωμεν, ὅτι τὸν ἀπλοῦν τίτλον «ὁ Βουλγαρίας» τὸν ἀνευρίσκομεν εἰς τὰς *Not. Episcopatum* τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος (Κῶδιξ 1374, παρὰ Gelger, *Ungedruckte*, σελ. 569 καὶ Κ. Κονιδάρη, Ἀνακοινώσεις 2, ἐν τῇ Ἀκαδ. Ἀθηνῶν 1943 περὶ Βουλγαρίας καὶ Κύπρου), ὅστις ἀναφέρεται εἰς τὴν Βουλγαρίαν τὴν ὑποταγεῖσαν εἰς τὸν Τσιμισκῆν (961-2).

3. Ὅθεν εἶναι πρὸς ἐξέτασιν δύο οὐσιῶδη ζητήματα: πότε ἐγκατεστάθη εἰς Ἀχρίδα ὁ Σαμουήλ καὶ πότε ὁ Πατριάρχης τῶν Βουλγάρων. Τοῦτο συνέβη κατ' ἀρχὴν ἱκανὸν μετὰ τὸ 976 καὶ πρὸ τοῦ 1014. Δυνάμεθα ὅμως νὰ θεωρήσωμεν ὡς βέβαιον (1ον) ὅτι δὲν ὑπῆρχεν ἐν Ἀχρίδι ἐπίσκοπος κατὰ τὸν χρόνον τοῦτο οὐδὲ πρότερον, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κλήμεντος, ἐπισκόπου Βελίκας κατὰ τὰς ἀρχάς τοῦ Ι' αἰῶνος, δρῶντος ἐκεῖ κατὰ τὸν βιογράφον του. Εἰς ἐμὲ φαίνονται αἱ σχετικαὶ διηγήσεις, ὡς ἀναφερόμεναι εἰς τὴν ἀραιοκατωκημένην περιοχὴν, ἐν ᾗ ἐκράτουν οἱ Κομητόπουλοι. Αὕτη ἀποτελεῖ οἶονε πεδῖον κοινῆς ἱεραποστολῆς, ἀφοῦ δὲν ἀναφέρεται οὔτε εἰς τὰς *Notitias Episcopatum* τοῦ Ι' αἰῶνος οὔτε εἰς τὸν Πορφυρογέννητον, ὁ ὁποῖος ἀπλῶς ἀντιγράφει τὸν Ἱεροκλέα. (Πρβλ. Παράρτημα τοῦ παρόντος ἐν τέλει).

Τὰ γεγονότα εἶναι τὰ ἑξῆς: βασιλεύοντος τοῦ Φωκά καὶ ἐπὶ Πέτρου, τσάρου τῶν Βουλγάρων (928-969), διεκόπη ἡ μακρὰ Βυζαντινοβουλγαρικὴ εἰρήνη, εὐνοϊκῇ διὰ τοὺς Ἕλληνας (Ἀμάντου, Μακεδονικὰ 49, Leger, Χρονικὸν Νεστορ. 51, 55, Jirecek *Gesch. der Bulgaren*, 170, 185, 186, Schlumberger, *Phocas*, 739) συνεπείᾳ παρασπονδίας τῶν Βουλγάρων. Ὁ Τσιμισκῆς κατέλαβε τὴν Πρεσλάβαν καὶ ἐξεδίωξε τοὺς κατακτητὰς τῶν Βουλγάρων Ρώσους (οἱ Βούλγαροι ἐδέχοντο τοὺς Ἕλληνας ὡς ἐλευθερωτὰς πρβλ. *Irshirkoff*, *Bulgaren en Dobtrutscha*. Ξαναλάτου, Τὰ ὄρια τοῦ Ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν Βαλκανικὴν, χάρτης IX καὶ ἔναντι σημειοῦμεναι πηγὰς ὡς μαρτυρίαι ἱστορικαί). Ἡ ἐπανάστασις ὅμως τοῦ Σαμουήλ εἰς τὴν Δυτικὴν Βαλκανικὴν ἐπέξεσθαι μετὰ τὸ 976, ἀλλὰ μόλις τὸ 989 ἔφθασεν εἰς τὴν Ἑδεσσαν (Ἀμάντου, ἐνθ. ἀνωτ. 41, 52 Κυριακίδου, Βολερὸν, σ. 405. Τοῦ ἰδίου,

Θεσσ. Μελετήματα, σελ. 25-26), τὸ δὲ 996 ἐπεχείρησεν ἐπιδρομὴν εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα. Τὸ ἴδιον ἔτος ὁμως ἐνικήθη ὑπὸ τοῦ Νικηφόρου Οὐρανοῦ καὶ ἠνώθη με ὀλίγους συντρόφους του εἰς Ἀχρίδα (Σκυλίτση-Κεδρηνοῦ 2,450 καὶ 468. Ἀμάντου, σ. 52 Ostrogorsky², 247 πρβλ. Ζακυθνοῦ, ἐν ΕΕΒΣ, 1941, σ. 224). Παρὰ τὴν καταστροφὴν ἐξηκολούθησε τὴν προσπάθειαν τῆς ἐπεκτάσεως καὶ ἔφθασεν εἰς τὸ Δυρράχιον (998) καὶ τὴν Διόκλειαν. Περὶ τοῦ ἔτους καθ' ὃ ἔφθασεν εἰς Ἀχρίδα δὲν ἔχομεν πληροφορίας, ἀλλὰ θὰ πρέπει νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι ὁ Σαμουήλ ἐγκατεστάθη εἰς Ἀχρίδα πρὸ τῆς ἀνακαταλήψεως τοῦ Δυρραχίου ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων (997), ἱκανὸν ὁμως πιθανῶς χρόνον μετὰ τοῦ 976. Ἀλλ' ὁ Πατριάρχης πότε ἐγκατεστάθη; Πρὸς προσέγγισιν εἰς τὸν ἀκριβῆ χρόνον ἔχομεν καὶ ἄλλην ἀφετηρίαν, τὴν ἐξῆς: Ὁ Πατριάρχης Δαμιανὸς καθηρέθη μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Δρίστρας, ἀλλ' ἡ ἔδρα του ὑπεβιβάσθη εἰς ἀρχ/πὴν με ἰδιαίτερα προνόμια. Εἶχεν ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν περιοχῶν τῆς κυρίως Βουλγαρίας μέχρι τοῦ Δουνάβεως; Τοῦτο δὲν γνωρίζομεν, ἀλλ' εἶναι πιθανόν.

Συμφώνως ὁμως πρὸς τὸ κείμενον τοῦ δευτέρου σιγιλλίου τοῦ Βασιλείου Β', μετὰ τὸν Πέτρον τῆς Βουλγαρίας οἱ ἀρχιεπίσκοποι (κείμενον ἐκδ. Gelzer, ἐν B.Z. 1893, σ. 42-43, παλαιότερα τοῦ Golubinski, Συνοπτ. Ἱστορία Σερβ. κ.λ.π., Μόσχα 1871, σ. 259-263), ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταβαίνοντες ἐγκατεστάθησαν ἀλληλοδιαδόχως εἰς Τριαδίτσαν, εἰς Βοδενά, εἰς Μόγλαινα καὶ τέλος εἰς Ἀχρίδα (αὐτόθι σελ. 44-5). Κατ' ἄλλην ἐκδοχὴν καὶ μετὰ τὰ Βοδενά, ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Πρέσπαν (Gelzer, Ungedrunkte σ. 572). Ἐκ τούτων καθίσταται ἐμφανές, ὅτι ὁ Βούλγαρος Πατριάρχης (δὲν ἀκριβολογεῖ ὀνομάζων τοῦτον ἀρχιεπίσκοπον) κατέφυγεν εἰς τὰς δυτικὰς περιοχάς, ἐνῷ φυσικῶς πρέπει νὰ προσθέσωμεν, ὅτι ὁ Βούλγαρος Ἀρχ/πος πρέπει νὰ ἐξελέγη ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν καὶ νὰ παρέμεινεν εἰς Δρίστραν, ἡ ὁποία μετὰ τὸ 1019 κατέστη, κατὰ τὸ σιγιλλιον, ἀπλῆ ἐπισκοπὴ ὑπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας, ὁ ὁποῖος κατέστη Ἀχριδῶν, ἀφοῦ πρότερον ἐγκατεστάθη εἰς τὰς ὡς ἄνω πόλεις. Τὸν Δαμιανὸν διεδέχθη ὁ Γερμανὸς ὁ καὶ Γαβριήλ, ὁ ὁποῖος διέμεινεν ἐν Βοδενοῖς, Μογλαῖνοις καὶ Πρέσπα (;) (πρβλ. Πεκληκανίδου σελ. 66) ἀκολουθοῦντος τὴν μεταβαλλομένην ἔδραν τοῦ Σαμουήλ.

Ὁ διάδοχος τούτων Βούλγαρος Φίλιππος ἐγκατεστάθη εἰς Ἀχρίδα, φυσικῶς μετὰ τὴν ὀριστικὴν ἐγκατάστασιν τοῦ Σαμουήλ, κατ' ἀρχὴν δὲ μετὰ τὸ 983 (Ὁ Vailhé ἐν DHGE λέγει μετὰ τὸ 980). Ἡ σύλλησις τῶν ὁστῶν τοῦ Ἀγ. Ἀχιλλεῖου καὶ ἡ μεταφορὰ των εἰς τὴν Πρέσπαν δηλοῖ πιθανῶς τὴν ἐκεῖ ἐγκατάστασιν αὐτοῦ. (Κεδρηνός, ἔκδοσις Βόννης 11,4, 36. Γ. Σωτηρίου, Χριστ. καὶ Βυζαντ. Ἀρχαιολ. σελ. 47, 81 463-464 καὶ Σ. Πεκληκανίδου, Βυζαντ. καὶ Μεταβυζαντ. μνημεῖα Πρέσπας 1960 σελ. 65 κ. ἐξ.) Ταύτην τοποθετεῖ ὁ Runcimann (A History of the First Bulg. Empire 1930, σ. 220) πρὸ τοῦ 986, τὴν δὲ εἰς Ἀχρίδα τὸ 1000 (πρβλ. Ἀνναν Κομνηνὴν, ἐκδ. Λειψ.

Π, 172, 7). Ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ 1015 τῆς μεταφορᾶς τῆς ἑδρας ἐκ Μογλαίνων εἰς Ἀχρίδα ὀφείλεται εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Μογλαίνων ὑπὸ τοῦ Βασιλείου, ὅστις τῷ 1002 ἡλευθέρωσεν, οὐχὶ μετὰ δυσκολίας τὴν Βέροϊαν, τὰ Σέρβια, τὰ Βοδενά, τὸ δὲ 1004 (Ostrogorsky) κατέλαβε τὰ Σκόπια. (Γ. Κοινιδάρη, Ἑκκλ. Ἰστ. Ἑλλάδος, σελ. 161). Παρὰ ταῦτα ἔρευναι εὐρισκόμεναι ἐν ἐξελίξει θέλουν τὴν ὀριστικὴν μετάθεσιν τῆς ἑδρας τοῦ Βουλγ. Πατριαρχείου, γενομένην μετὰ τῶν ἐτῶν 1010-1015. (Ὁ μαθητῆς μου Φειδᾶς, ἐν Στρασβούργῳ ἀσχολούμενος περὶ τὸ θέμα τοῦτο καὶ ἐχόμενος τῆς ἀπόψεως ὅτι ἡ μεταφορὰ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Βουλγαρίας εἰς Ἀχρίδα ἔλαβε χώραν τὸ 1015 ἐπὶ Ἰωάννου Βλαδισθλάβου, παρατηρεῖ ὁρθῶς, ὅτι ὁ Σνεγκάρωφ καὶ Ostrogorsky ἀποφεύγουν νὰ δώσουν χρονολογίαν). Σημειώομεν, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Κομνηνῶν ἔχομεν τὴν πρώτην μνείαν τοῦ ἐπισκόπου τῆς κυρίως Βουλγαρίας ὑπὸ νέον τίτλον ὁ Δρίστρας, ὅστις κατέχει τὴν οα' (71) θέσιν μητροπόλεως τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου. Αὕτη ἀφορᾷ εἰς τοὺς χρόνους τῶν Κομνηνῶν (Not. No 2, παρὰ Parthey ὑπὸ τὸν ἐσφαλμένον τίτλον, γεγонуῖα διατύπωσις τοῦ Λέοντος).

Τὸ συμπέρασμα τῆς ἐρέυνης εἶναι, ὅτι ἔχομεν δύο βουλγαρικὰς ἐκκλ. ἀρχάς, μίαν ὑπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς ἐν Δρίστρᾳ, ἀπὸ τοῦ 972 ὡς ἀρχ/πὴν καὶ μίαν εἰς τὴν ἐπαναστατημένην δυτικὴν περιοχὴν τῶν Βουλγάρων ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ Πατριαρχείου μετὰ τὸ 976. Καὶ τὸ μὲν Βουλγαρικὸν Πατριαρχεῖον, μετὰ τὴν καθάρεισιν τοῦ Δαμιανοῦ, ὑπεβιβάσθη εἰς ἀρχιεπισκοπὴν εὐθὺς μετὰ τὸ 971 ὑπὸ τὸν τίτλον «ὁ Βουλγαρίας», εἴτα δὲ μετωνομάσθη εἰς μητρόπολιν 71ην (πρὸ τοῦ 1064). Τοῦτο πρέπει νὰ ἐγένετο ἱκανὸν χρόνον μετὰ τὰ 3 σιγγίλια τοῦ Βασιλείου Β' (1019-1020), διότι ὁ τίτλος «ὁ Βουλγαρίας» ἀνῆκε πλέον εἰς τὸν διάδοχον τοῦ Δαμιανοῦ, τὸν ἐν τῇ Ἀχρίδι ἐδρεύοντα Ἀρχιεπίσκοπον. Τὸ δὲ ἐν Ἀχρίδι Π/χεῖον ὑπεβιβάσθη τὸ 1019 ὡσάντως εἰς ἀρχ/πὴν ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας», ἐφ' ὅσον ὁ Βούλγαρος Πατριάρχης ἐγκατεστάθη καὶ ἀπέβη καὶ ἐπίσκοπος Ἀχρίδος. Καὶ αἱ μὲν τύχαι τῶν ὑπὸ τοὺς Βυζαντινοὺς ἀρχιεπισκόπων Δρίστρας ἀπὸ τοῦ 972-1020, ὅτε ὑπῆχθη διὰ τοῦ β' σιγγιλίου τοῦ Βασιλείου (ἐνθ' ἀν., σ. 54), περὶ τὸ 1020, εἰς τὴν Ἀχριδῶν ὡς ἀπλοῦς ἐπίσκοπος, εἶναι ἄγνωστοι, ἀλλὰ καὶ αἱ πρότερον ἐπὶ Τσιμισκῇ καὶ Βασιλείου εἶναι ἐξ' ἴσου ἄγνωστοι καὶ σκοτειναί, ὡς παρετῆρει ὁ Gelzer (Ungedruckte, σελ. 572). Ὡσάντως δὲ καὶ ἡ κατάστασις τῆς Ἀχρίδος κατὰ τὸν Ι' αἰῶνα καὶ μέχρι τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας εἶναι σκοτεινὴ, διότι ἐλλείπουν πηγαί. Ἀπὸ τοῦ 1020 πάντως ἡ δρᾶσις τοῦ «Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας», καίτοι ὡς εἶδομεν ὁ Βουλγαρίας ἤρξατο δρῶν ἀπὸ τοῦ 972 δὲν εἶναι σκοτεινὴ, ὡς καὶ ἡ ἔκτασις τῆς δικαιοδοσίας του, ὡς παρετῆρει καὶ ὁ Gelzer, ἀν καὶ τὴν γνωρίζομεν ὑπάρχουσιν εἰς τε τὸ 2ον Τακτικὸν τοῦ Τσιμισκῇ, ἐνθ' ἀπὸ τοῦ 1020 γνωρίζομεν τὴν τύχην τῆς Ἀχρίδος. Πάντως οὐσιῶδες εἶναι, ὅτι ἡ ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου

διαμόρφωσις τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριάρχου Βουλγαρίας Φιλίππου, τοῦ ἐγκατασταθέντος ἐν Ἀχρίδι, ὃν διεδέχθη ὁ Δαβίδ καὶ ὁ Ἰωάννης, ὑπὸ τοὺς Βουλγάρους θὰ ἦτο προβληματικὴ καὶ διήρκεσεν ὀλίγιστα ἔτη (1002-1018), ἅτινα δὲν δυνάμεθα νὰ καθορίσωμεν ἐπακριβῶς. Ὅθεν ἀρκοῦμεθα εἰς τὴν ἀνωτέρω περίπου χρονολογίαν καὶ εἰς τὰ σημαντικώτατα πορίσματα: 1ον) ὅτι ἦτο προβληματικὴ ἡ διαμόρφωσις δικαιοδοσίας τοῦ Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας 2ον) ὅτι εἰς μὲν τὰς Notitias τῆς Ἐθν. Βιβλιοθήκης κῶδ. 1374 τῶν πρώτων χρόνων τοῦ Τσιμισκῆ (971/2) αὐτὴ Βουλγαρίας» εἶναι ὁ ἐν Δρίστρα ἐγκαθιδρυμένος 3ον) ὅτι αἱ Notitiae 3 παρὰ Parhey, αἱ περιέχουσαι τὰς ἐπισκοπὰς τοῦ Οἴκ. Πατριαρχείου εἶναι τῶν τελευταίων ἐτῶν τοῦ Τσιμισκῆ (972-976), ἥτοι μετὰ τὴν ἐκδοσιν τοῦ Τυπικοῦ τοῦ Ἀγ. Ὁρους, γνωστὸν καὶ τὸ ὄνομα «Τράγο», ἐφ' ὅσον ἐν αὐτῷ μνημονεύεται τὸ πρῶτον ἡ ἐπισκοπὴ Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὁρους, καὶ 4ον) Ἡ ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας ἀπέβαλε τὸν μὲν βουλγαρικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα οὐχὶ τῷ 1186, ὅτε ἰδρύθη τὸ Πατριαρχεῖον τοῦ Τυρνόβου, ἀλλὰ ἤδη ἐν πολλοῖς πρότερον μετὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς Μητροπόλεως Δρίστρας, τὸν δὲ σλαβικὸν κατὰ τὴν ἰδρυσιν τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου (1219).

4. Σπουδαῖον εἶναι τὸ ζήτημα τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἐδημιουργήθησαν αἱ ἐπισκοπαί, αἵτινες ἐμφανίζονται εἰς τὰ διατάγματα τοῦ Βασιλείου (1018-1020), δεδομένου, ὅτι ἔχομεν εἰς τὰ εἰρημένα κείμενα ἐπισκοπὰς τὸ πρῶτον ἐμφανιζόμενας εἰς τὰς Notitias Episcopatum: Καστορίας, (τὸ πρῶτον ὑπὸ τὸ ὡς ἄνω ὄνομα ρητῶς) Βελεβουσδίου, Μογλαίνων, Βουτέλης, Στρουμιμίτζης, Μοροβίσδου. Νίσου, Βρανίτσης, Θράμου, Σκοπίων (ἀνασύστασις) Πρισδριάνων, Λιπαίνου, Βοδίνης, Ράσου, Ὁραίας. Πρόκειται περὶ 15 ἐπισκοπῶν, εἰς ἃς δεόν νὰ προστεθῇ τῆς Δρίστρας. Ἐκτὸς τούτων ὑπήχθησαν εἰς τὸν Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας ἀποσπασθεῖσαι αἱ ἐξῆς ἐπισκοπαὶ τῶν ὁμόρων μητροπόλεων.

A) Δυρραχίου	B) Θεσσαλονίκης	Γ) Ναυπάκτου	Δ) Θεσσαλίας
		Νικοπόλεως	τῆς Λαρίσης
1) Γλαβινίτσης	1) Σέρβιον	1) Χιμαίρας	1) ὁ Σταγῶν,
2) Βελεγράδων	2) Πέτρου	2) Ἀδριανουπόλεως	ἥτοι Πελλάς.
3) Τζερνίκου	3) Βεροίας	3) Φωτικῆς	
	(ἀπὸ τοῦ Λέοντος 906	4) Βοθρωτοῦ	
	ὑπάρχουσαι 1η καὶ 3η	5) Ἰωαννίνων	
	Πέτρου εἶναι νέα δημι-		
	ουργία)		

Κατὰ ταῦτα ἔχομεν 17 νέας ἐπισκοπὰς προστεθείσας εἰς τὰς 12 παλαιὰς (τὰς ἀνωτέρω) ἐκ τῶν ὁμόρων μητροπόλεων ἀποσπασθείσας, ἥτοι ἐν συνόλῳ 29. Εἰς ταύτας προσθετέα δύο (ἡ παλαιότερα Τριαδίτσα καὶ ἡ προσφάτως δημιουργηθεῖσα Σθλαβινίτσα).

Ἐκ τῆς ἐρεῦνης τῶν πηγῶν ἐπιβεβαιοῦται, ὅτι ἐκ τῶν ἐπισκοπῶν τοῦ 1ου διατάγματος τοῦ Βασιλείου εἶχε μὲν ἐξουσίαν ἡ τῶν Ἀχριδῶν, ἐπὶ τῶν 15 ἐπισκοπῶν, δὲν κατεῖχεν ὅμως ὁ Βουλγαρίας ἐπὶ Σαμουήλ τὴν ἐπισκοπὴν Σερβίων, ἥτις ἄνευ διακοπῆς (Ὡς μαρτυροῦν αἱ Notitiae ἀπὸ τοῦ 901-972, παρὰ G. Konidaris, die Entstehung, σελ. 18) ὑπήγετο εἰς τὸν Θεσσαλονίκης καὶ τὸ Βυζ. Κράτος. Καὶ αὐτὸς ἔτι ὁ Καστορίας ὑπήγετο κατ' οὐσίαν πρότερον εἰς τὴν ἑλλην. περιφέρειαν τοῦ Θεσσαλονίκης (πρβλ. Γ. Κονιδάρη, Αἱ μητροπόλεις κ.λ.π.), ἀλλὰ δὲν γνωρίζομεν τὴν τύχην τῆς ἐπισκοπῆς κατὰ τοὺς σκοτεινοὺς αἰῶνας Ζ'-Θ'. Σπουδαιότατον ὅμως γεγονός εἶναι, ὅτι ὁ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος ἐν τῇ ἀναπτύξει τῆς πολιτικῆς αὐτοῦ ἐξομαλύνσεως τῶν σχέσεών του πρὸς τοὺς ὑποταγέντας Βουλγάρους ἐδέχθη εἰσῆγησιν ἀνακριβῆ τοῦ Βουλγάρου τὴν καταγωγὴν ἀρχιεπισκόπου Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας Ἰωάννου νὰ ἐκδώσῃ καὶ ἕτερον σιγίλλιον τῶν παραλειφθεῖσων δῆθεν ἀπὸ τὸν πρῶτον διάταγμα ἐπισκοπῶν, μὲ τὴν ψευδῇ δικαιολογίαν, ὅτι οἱ γεινιάζοντες μητροπολίται («καθάρπασαν») τὰς ἐπισκοπὰς τῆς Βουλγαρικῆς ἀρχιεπισκοπικῆς δικαιοδοσίας, τὰς ὁποίας εἶχεν «ἐπὶ Πέτρου καὶ Σαμουήλ». Μεθ' ἧς ἀκολουθεῖ ἡ δικαιολογία «εἰ γὰρ τῆς χώρας ἐγκρατεῖς ἐγενόμεθα, ἀλλὰ τὰ ταύτης δίκαια ἀπαράσπαστα διετηρήσαμεν, ἐπικυροῦντες αὐτὰ διὰ χρυσοβούλλων καὶ σιγιλλίων ἡμῶν καὶ τὸν νῦν ἀγιώτατον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας τοσαύτην τὴν ἐνορίαν ἔχειν θεσπίζομεν, οἷαν καὶ πόσῃ εἶχεν ἐπὶ Πέτρου τοῦ Βασιλέως καὶ δεσπόζειν καὶ διακατέχειν πάσας τὰς ἐπισκοπὰς Βουλγαρίας, οὐχ' ὅσαι δηλαδὴ τῷ προτέρῳ σιγίλλῳ ἔτυχον θεθεῖσαι, ἀλλὰ καὶ ὅσαι διαλαθοῦσαι οὐ ταύταις συνετάγησαν καὶ αἱ διὰ τῶν παρόντων σιγιλλίων ἐμφανισθεῖσαι καὶ ἐξ ὀνόματος θεθεῖσαι, καὶ ταύταις ὡς καὶ τοῖς λοιποῖς κληρικοῖς καὶ παροίκους δωρούμεθα». Ὡς πρῶτην ἀναφέρει τὴν τῆς Δρίστρας, ἡ ὁποία πράγματι ἐπὶ Πέτρου «τῷ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ἀξιώματι ἐλαμπρύνετο (δὲν ἀναφέρει, προφανῶς σκοπίμως, ὅτι εἶχε προαχθῇ εἰς Πατριαρχεῖον), μετὰ δὲ τοῦτο ἀπὸ τόπου εἰς τόπον μεταβαινόντων τῶν ἀρχιεπισκόπων, τοῦ μὲν εἰς Τριάδιτζαν, τοῦ δὲ ἐν τοῖς Βοδηνοῖς καὶ ἐν τοῖς Μογλαῖνοις, εἴθ' οὕτω ἐν τῇ Ἀχρίδι τὸν νῦν εὑρομεν ἀρχ/πον, καὶ αὐτὴν μὲν τὴν Ἀχρίδα τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἔχειν, ἐπίσκοπον δὲ εἰς τὴν Δρίστραν χειροτονεῖσαι». Εἶτα ἀναφέρει τὰς ἐπισκοπὰς Βοδίνης, Ράσου καὶ Ὁραίας, αἵτινες ἀσφαλῶς ἦσαν δημιουργήματα σλαβικά, ἀλλ' ἡ Τζερνίκου ἦτο παλαιότερα κατὰ τι ὡς καὶ ἡ Γλαβνίτσης (ἦτοι Ἀκροκεραυνείας κατὰ τὰς Notitias 3 τοῦ Parthey) καὶ ἡ Βελεγράδων, αἵτινες ἀνήκον εἰς τὸν Δυρραχίου. Εἶναι δὲ ἀξιοσημείωτον, ὅτι τὸ διάταγμα προτρέπει τὸν προφανῶς διαμαρτυρούμενον διὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ἐπισκοπῶν μητροπολίτην Δυρραχίου νὰ περιορισθῇ «μόνον τῷ θρόνῳ αὐτοῦ ἐμμεῖναι κελεύομεν καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς περὶ αὐτὸν κτήμασι καὶ χρήμασι καὶ μὴ ἐπιβαίνειν ταῖς τῆς Βουλγαρίας ἐπισκοπαῖς, τῷ γὰρ ἀρχιεπισκόπῳ Βουλγαρίας ταύτας ἐκυρώσαμεν, ὡς καὶ ἀπὸ παλαιοῦ τὸ κύρος ἦν αὐτῷ καὶ ἡ ἐξουσία παρὰ

τῶν ἀρχαίων τετύπωνται, οὐ γὰρ παραχαράττομέν τι ἐκ τῶν προτυπωθέντων τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Βουλγαρίας, ἀλλ' εἰ καὶ ἡμαυρώθησαν, ἀνιστοροῦμεν καὶ ἀνατυποῦμεν διὰ τοῦ παρόντος σιγίλλιου ἡμῶν, ἀπαράθραυστά τε διατηρεῖσθαι καὶ ἀκαινοτόμητα πάντα τὰ ἐξ ἀρχαίων ἀνήκοντα τῇ ἀρχιεπισκοπῇ καὶ μῆτε τὸν αὐτὸν καὶ τοὺς λοιποὺς ἐν ταῖς Βουλγαρίαις ἐπισκοπαῖς ζυγομαχεῖν, ἀρκεῖσθαι τε τοῖς ἰδίοις καὶ ἐξ ἀρχαίων ὄρων βεβαιωθεῖσιν αἰδίων μένειν τῇ ἰδίᾳ δεσποτεῖᾳ καὶ ἀκαινοτόμητον». Ταῦτα βεβαίως εἶναι ἀνακριβῆ, ἐφ' ὅσον αἱ 5 ἐπισκοπαὶ Ἡπείρου ὑπήγοντο ἀνέκαθεν εἰς τὸν μητροπ. Νικοπόλεως καὶ τὸν τούτου διάδοχον (περὶ τὸ 900) Ναυπάκτου (κακῶς μνημονεῦει ἐμμέσως τὸν Χιμάρας, ὡς ἀνήκοντα εἰς τὸν Δυρραχίου, ὡς μαρτυρεῖται ἀπὸ τὰ Τακτικά Λέοντος τοῦ ΣΤ', Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ τὰ δυὸ τοῦ Τσιμισκῆ· ἴδε πίνακα παρὰ G. Konidaris, *Die Entstehung*). Ἡ τυχὸν γνησιότης τῆς ἐπιγραφῆς τοῦ 904 τῆς εὐρεθείσης παρὰ τὴν Θεσσαλονίκην (ὑπὲρ ἧς ἐτάχθη ὁ Λάσκαρης καὶ ἐναντίον ὁ Ἄμαντος [(Ἱστορ. Βυζ. Β', σελ. 651) δὲν μεταβάλλει τὴν ἀποψιν, ἣν ἐκθέτει ὁ Πατριάρχης Νικόλαος ὁ Μυστικός καὶ ἐπιβεβαιοῦν τὰ Τακτικά, ὅτι «ὡς Δύσις πᾶσα», ἐπομένως καὶ ἡ Μακεδονία, ἀνήκεν εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς (σελ. 65 Πρβλ. καὶ Ἑκκλ. Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, σελ. 160-1). Ἡ πρὸς τὴν Ἑκκλησίαν τῶν Βουλγάρων οὕτως ἐμφανιζομένη διὰ τῶν ἀνωτέρω πολιτικῇ τοῦ Βασιλείου τοῦ Β' δὲν ἦτο λοιπὸν ἀπλῶς εὐμενής, ὡς θέλει ὁ Ἄμαντος (Ἱστορ. τοῦ Βυζαντ. Κράτους, Β', 1947 σελ. 177), ἀλλὰ πλέον ἡ γενναιοφρῶν (ὡς συνέχεια τῆς πολιτικῆς Τσιμισκῆ, περὶ ἧς ἴδε Πρακτ. Ἀκαδημίας 1943), ἐφ' ὅσον ἀπεδέχθη εἰσηγήσεις ψευδεῖς καὶ δυσηρέστησε τοὺς ὁμόρους μητροπολίτας, διότι διὰ τοῦ σιγίλλιου ὑπήγαγεν ὑπὸ τὸν Ἀχριδῶν τὴν ἐπισκοπὴν Σταγῶν, ἀνήκουσαν τῷ Λαρίσης, τὴν Βέροϊαν ἀνήκουσαν τῷ Θεσσαλονίκῃ καὶ ἐπεβεβαίωσεν δι' ἄλλην μίαν φορὰν τὰ ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς Σερβίων δίκαια τοῦ Βουλγάρου ἀρχιεπισκόπου («καὶ μὴ κωλύεται»). Παρὰ ταῦτα οἱ ὅμοροι μητροπολῖται ἐπέτυχον ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ νὰ ἐπιστραφοῦν αὐτοῖς αἱ ἐπισκοπαὶ (πρβλ. G. Konidaris, *ἀνθ. ἀν.*), διότι πράγματι ἀνήκον εἰς αὐτοὺς κατὰ τὰ ἔτη καθ' ἃ ἰσχυρίζεται τὸ σιγίλλιον, ὅτι ἀνήκον εἰς τὸν Βασιλέα τῶν Βουλγάρων καὶ τὸν ἀρχιεπίσκοπον, τὸν ἐδρεύοντα ἐν Δρίστρᾳ. Ἀναμφιβόλως αἱ μὲν νέαι ἐπισκοπαὶ τῆς περιοχῆς τῆς Θεσσαλονίκῃς (6, ἥτοι ἐν ὄλφ 11, ἀντὶ τῶν παλαιότερων 5), Λαρίσης (18, ἥτοι ἐν ὄλφ 28 ἀντὶ 10), Ναυπάκτου τῆς Νικοπόλεως (1, ἥτοι ἐν ὄλφ 9 ἀντὶ 8) καὶ Δυρραχίου (11, ἥτοι 15 ἀντὶ 4), εἶναι καθ' ἡμᾶς δημιουργήματα τῶν χρόνων τοῦ Τσιμισκῆ, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν εἰς τὰς Not. 3 παρὰ Parthey, ἥτοι Τακτικὸν συνταχθὲν μετὰ τὸ κείμενον τοῦ Κώδ. 1344 τῆς Ἑθν. Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, ἥτο δὲ ἀδύνατον κατὰ τοὺς ἐπαναστατικοὺς χρόνους τῶν πρώτων ἡμερῶν τοῦ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου ν' ἀναληφθῇ οἰαδῇποτε προσπάθεια δημιουργίας νέων ἐπισκοπῶν ἐν τῇ Βαλκανικῇ, ἔνθα ἤρξατο δρῶν ὁ Σαμουήλ, ὅστις βαθμιαίως ἐπεξετάθη ἀπὸ τῆς Πρέσπας πρὸς ἀνατο-

λάς. "Οτι ἐπὶ βραχύτατον χρονικὸν διάστημα ἐπὶ Σαμουὴλ κατεῖχοντο αἱ περιοχαὶ τῶν ἐπισκοπῶν τούτων εἶναι βέβαιοι. Καίτοι δὲν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν δι' ὅλας χρονολογίας, ἐν τούτοις σημειοῦμεν ὅτι γνωρίζομεν. Τὸ 989 ἐφθασεν ὁ Βασίλειος εἰς Ἑδεσσαν. (Τὸ Δυρράχιον κατεῖχον οἱ Βούλγαροι ἀπὸ τοῦ 990 μέχρι τοῦ 997/8. (Πρβλ. Ξαναλάτου, Τὰ βόρεια σύνορα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, καὶ τὰ ἐναντι χάρτου IX, ἐνθα αἱ πηγαί). Τὸ 1002 ἡλευθέρωσεν ὁ Βασίλειος, οὐχὶ μετὰ δυσκολίας, τὴν Βέροϊαν (989-1002), τὰ Σέρβια καὶ τὰ Βοδενά, ἐνθα καὶ ἐγκατέστησε φρουρούς, μετῴκησε δὲ τοὺς ἐπήλυδας Βουλγάρους εἰς τὸ Βολερὸν (Κερηνὸς 2,453. Κυριακίδου, Βυζαντ. Μελέται). Τὸ 1003 ἡλευθέρωσεν ὁ Βασίλειος τὸ Βιδίνιον καὶ τὰ Σκόπια (Ἀμάντου, Ἱστορία, Β', σελ. 17-35), πάντως τὸ ὄνομα Βουλγαρία «καθ' ἅπερ ἄλλο τι μνημεῖον ἐκείνων ἀναπολέειπται τῇ ἐπισκοπῇ» (κατὰ Νικηφ. Γρηγορᾶν 11,27), διότι ἡ χώρα, μετὰ τὴν ἀνωτέρω μετακίνησιν καὶ τὴν εἰς τὴν περὶ τὸν Ἰστρον (Κάτω Μοισίαν) (αὐτόθι) τῶν ἐναπολειφθέντων μεταφοράν, ἐγένετο καὶ αὖθις ἑλληνική, ἡ δὲ κυρίως Βουλγαρία (Παρίστριος Βουλγαρία) μετ' ὀλίγα ἔτη κατέστη αὖθις ἰδιαιτέρα μητρόπολις ὑπὸ τὸν Δρίστρας (Δορύστολον), περὶ ἧς θέλει γίνεαι λόγος ἰδιαίτερος ἐν τῇ Ἑκκλ. Ἱστορίᾳ τῆς Βουλγαρίας (ἐνθα καὶ περὶ Βυδίνης).

5. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου ἤρξατο ἡ ἐφαρμογὴ πολιτικῆς μὴ εὐνοούσης τὰ ὑπολείμματα τῶν Βουλγάρων τῆς περιοχῆς. Αἱ τύχαι τῆς 71ης μητροπόλεως (Δρίστρας) ὑπὸ τὸ Οἰκουμεν. Πατριαρχεῖον βεβαίως εἶναι εἰς ἡμᾶς σκοτειναί. (Gelzer σελ. 5-72). Εἶναι ὅμως ἄγνωστον πότε ἀκριβῶς ἀπεσπίασθαι αὕτη ἀπὸ τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, ἥτις πρὸ πολλοῦ ἀνῆκεν εἰς τὸ Βυζαντ. Κράτος. Ἡ Ἐπισκοπὴ Βυδινίου (Βιδύνης καὶ Βοδίνους) παρέμεινεν ὑπὸ τὸν Ἀχρίδος.

Τοιοῦτοτρόπως εἰς τὰ ὅρια τῆς Ἀρχ/πῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας ἐπῆρχετο ἀξιοσημείωτος μεταβολή, διότι οἱ διάδοχοι τοῦ Βασιλείου τοῦ Β' δὲν παρίστατο ἀνάγκη νὰ ἀκολουθήσουν τὴν εὐνοϊκὴν ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων πολιτικὴν τῶν πρώτων ἡμερῶν, δεδομένου, ὅτι οἱ μὲν Βούλγαροι εἶχον μητρόπολιν, ἡ δὲ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχριδῶν, ἀποβαλοῦσα ἐν μεγάλῳ μέτρῳ τὸν βουλγαρικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα, ἦτο ἤδη ἑλληνική. Συγχρόνως ὅμως ἐμείωσε τοῦτο ἔτι περαιτέρω τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἀρχ/πῆς διὰ τῆς ἀποδόσεως τῶν ἀφαιρεθειῶν ἐπισκοπῶν εἰς τοὺς ὁμόρους μητροπολίτας (διάταγμα Ἀλεξίου Α' 1081-1118) Θεσσαλονίκης, Λαρίσης, Δυρραχίου καὶ Ναυπάκτου. Ὅθεν παρέμειναν ὑπὸ τὸν Ἀχριδῶν αἱ ἐπισκοπαὶ 1) Καστορίας, 2) Σκοπίων, 3) Βελεβούσδης, 4) Τριαδίτσης, 5) Μαλεσόβου, 6) Μογλαινῶν, 7) Πριζδριανῶν, 8) Πελαγωνίας, 9) Στρουμίτσης, 10) Νίσον, 11) Γλαβινίτσης, 12) Βρανίτζης, 13) Βελεγράδων, 14) Λιπαινίου, 15) Στριάμου, 16) Βιδινίου καὶ 17) Ραζοῦ. Ἐκτὸς τούτων ἐμφανίζονται ἐξ νέαι ἐπισκοπαί, προελθοῦσαι διὰ διαίρεσεως παλαιότερων: 18) Διαβόλσεως (ἀπὸ τῆς Καστορίας), 19) Σλανίτσης ἢ Παλλῶν ἢ Βιδινίου (ἀπὸ τῆς Μογλαινῶν), 20) Γρεβενῶν (ἀπὸ Καστο-

ρίας), 21) Κανίων (ἀπὸ τῆς Γκλαβινίτσας), 22) Δεβρών (ἐκ τῆς Ἀχρίδος) νέα δὲ ἦτο ἡ 23) ἡ Βρεανότης, ἥτοι Βλάχων. Ὅθεν, φαίνεται προβληματικόν, ὅτι τὸν χρόνον, καθ' ὃν ἐγράφη (1143) ἡ σημειώσις τοῦ Νεῖλου Δοξαπατρῆ, καθ' ὃν ἡ Βουλγαρία «ἔχει ἐπισκοπὰς πλείονας τῶν 30, ὧν ὑπερκάθηται καὶ πόλεις Ἀχρίς», τοῦτο δὲν πρέπει νὰ εἶναι ἀκριβές, ἐνῶ εἶναι ἀκριβές τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ («καὶ ἡ Βουλγαρία (οὔσα αὐτεξούσιος), μὴ οὔσα ἐξ ἀρχῆς Βουλγαρία, ὕστερον δὲ διὰ τὸ αὐτὴν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων κυριευθῆναι, λέγεται Βουλγαρία ἔμεινεν οὖν καὶ αὐτὴ αὐτοκέφαλος, διὰ τὸ ὑπὸ τῆς βασιλικῆς ἐξουσίας ἀποσπασθῆναι τῆς χειρὸς τῶν Βουλγάρων, ἥτοι τοῦ βασιλέως Κυροῦ Βασιλείου τοῦ Πορφυρογεννήτου καὶ μὴ ἀνατεθῆναι ποτε τῇ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως, διὸ καὶ ἕως τοῦ νῦν ἡ Κύπρος καὶ ἡ Βουλγαρία ὑπὸ μὲν τοῦ Βασιλέως λαμβάνουσιν ἐπισκόπους, χειροτονοῦνται δὲ οὗτοι ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων, καὶ καλοῦνται ἀρχιεπισκοπαὶ ὡς αὐτοκέφαλοι») (παρὰ Parthey σελ. 285-6).

Ὁρθοτάτη, λοιπόν, εἶναι ἡ παρατήρησις, καθ' ἣν δὲν ἦτο Βουλγαρία ἡ περιοχή τῆς Ἀχρίδος, «διὰ τὸ κυριευθῆναι ὅμως ὑπὸ τῶν Βουλγάρων λέγεται Βουλγαρία» (μέσα ἰβ' αἰῶνος), ἀλλὰ θὰ πρέπη νὰ προστεθῇ, ὅτι παράγοντες συντελέσαντες εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ ὀνόματος ἦσαν 1ον) ὅτι ὁ Βουλγαρίας ἔγινεν Ἀχρίδος, 2) τὰ διατάγματα τοῦ Βασιλείου τοῦ Βουλγαροκτόνου καὶ 3ον) ὁ συντηρητισμὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία διετήρησε τοῦτο καὶ οὐ μόνον μετὰ τὴν Ἰδρυσιν τῆς Δρίστρας (εἰς κώδ. 1371 Βιβλ. Ἀθηνῶν τοῦ 1170-1179, παρὰ Gelzer σελ. 586), ἀλλὰ καὶ πρὸ πάντων μετὰ τὴν Ἰδρυσιν τοῦ Πατριαρχείου τοῦ Τυρνόβου καὶ ἀφοῦ οἱ Βούλγαροι Ἰδρυσαν νέον Κράτος.

Ἡ Ἰδρυσις τοῦ Πατριαρχείου τοῦ Τυρνόβου κατὰ τὸ 1187 ἐπέφερεν ὅχι μόνον τὴν ὀριστικὴν ἀποβουλγαροποίησιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχρίδος, ἀλλὰ καὶ νέον περιορισμὸν τῆς δικαιοδοσίας τῆς Ἀχρίδος. Μετ' ὀλίγον δὲ ἡ Ἀχρίς ἀπέβαλε καὶ τὸν σλαβικὸν χαρακτῆρα διὰ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Πεκίου (1219). Τότε τὸ Πατριαρχεῖον Κ/πόλεως, ἐδρεῦον ἐν Νικαίᾳ, ἐγκαθίδρυσεν Ἀρχιεπισκοπὴν ἐν Πεκίῳ (τουρκιστὶ Ἰπέκ) μετ' ἄρχιεπίσκοπον τὸν Ἅγιον Σάββαν ἐκ τῆς οἰκογενείας τῶν Νεμάνια. Ὅθεν, ὑπαχθαισῶν εἰς τὴν σερβικὴν ἀρχιεπισκοπὴν Πεκίου τῶν ἐπισκοπῶν Νίσσης, Πριζδριάνων, Βρανιζέβου, Βελεγράδων, Λιππαινίου, Στριάμου — Τεμλίνου καὶ Ραζοῦ, ὅχι μόνον παρέμειναν αἱ ὑπόλοιποι ὀλίγαι μετ' ἰσχυρὸν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν, ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ ἀπέβαλεν ἐν μεγάλῳ μέτρῳ καὶ τὸν σλαβικὸν αὐτῆς χαρακτῆρα. Δὲν μνημονεύεται ἡ Ἐπισκοπὴ Βλάχων. Οἱ ἀρχ/ποι ἀπὸ τοῦ Λέοντος εἶναι πλέον Ἕλληνες (1025-1056).

Πρὸς τὴν ἰδίαν ἐποχὴν (ΙΒ' αἰῶνα) συνδέεται τὸ ψευδοϊουστινιάνειον χρυσόβουλλον, τὸ ταυτίζει τὴν Α' Ἰουστινιανὴν (τὸ Ταυρήσιον τοῦ ΣΤ' αἰῶνος, ἐνθα τὸ 2ον Βικαριᾶτον τοῦ Ἰλλυρικοῦ) πρὸς τὴν Ἀχρίδα. Πρόκειται περὶ πλάσματος χαλκευθέντος μετὰ τὴν μεταφορὰν τῆς ἑδρας τοῦ Βουλγαρίας

εἰς Ἀχρίδα. Ἀναφέρεται, ὅτι ὁ Ἰωάννης Κομνηνός (1143) διεδραμάτισε σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ συνελθούσῃ κατὰ τοῦ Σωτηρίχου Παντεύγενου συνόδῳ. (1156).

6. Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδων καὶ πάσης Βουλγαρίας, πράγματι δὲ Ἀχρίδος, ἀκμάζει κατὰ τοὺς αἰῶνας ΙΑ' (ὅταν ἔδρασεν ὁ Θεοφύλακτος), τὸν ΙΒ' γὰρ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, ὅτε τὸν θρόνον αὐτῆς λαμπρύνει ὁ περιώνυμος Δημήτριος ὁ Χωματιανός. καὶ ἄλλοι λόγιοι, ὧν τινες ἀνθωνωτικοί.

Διὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁμολογεῖται ὑπὸ τοῦ φίλου τῶν Βουλγάρων ἱστορικοῦ K. Jirecek (ἐν *Geschichte der Bulgaren*, 1876, σ. 211), ὅτι ἡ Ἀχρίς, ἀπὸ τοῦ ΙΒ' αἰῶνος ἦτο τὸ προπύργιον τοῦ ἑλληνισμοῦ εἰς τὰς σλαβικὰς (;) χώρας τῆς Μακεδονίας, τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς περιελθούσης ἀπὸ τῶν Σταυροφοριῶν εἰς χεῖρας τῶν Ἑλλήνων (κατὰ Gelzer). Ὁ ἑλληνικὸς χαρακτήρ διετηρήθη ἐπὶ τῶν Σέρβων ἡγεμόνων καὶ δὴ καὶ τοῦ Δουσάν, καταλαβόντος τὴν Ἀχρίδα, Κατστορίαν, Βοδενά, Στρώμνιτσαν καὶ Σέρρας καὶ στεφθέντος ἐν τῷ ἐρέρῳ προπυργίῳ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν Σκοπίοις (16 Ἀπριλίου 1346) ὡς αὐτοκράτορος τῶν Σέρβων καὶ Ἑλλήνων. Ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βασιλέως τῆς Σερβίας Ἰωάννης Οὐγκλεσης, καταστάς ἡγεμὼν τῶν μακεδονικῶν ἐπαρχιῶν (Πρωτ. Σέρραι) συνεννοήθη μετὰ τοῦ Πατριάρχου Κων/λεως εἰς ὃν ἀπέδωκε πάντα τὰ πατριαρχικὰ δίκαια (Miclosich καὶ Müller, *Acta Patriarch. Const.* 1, 1866, σ. 565). Οὗτος εἶχε σύμβουλον τὸν Ἀχρίδος Γρηγόριον (Jirecek, *Geschichte der Serben*, I, 431), ὁ δὲ Κων/λεως Φιλόθεος ὁ Α' ἀνέθεσε τὴν ἐξουσίαν εἰς τὸν Δράμας (Miclosich, *Αὐτόθι*, σ. 559).

7. Περὶ τῶν κατὰ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Ἀχρίδος πληροφορεῖ ἡμᾶς ὁ κώδιξ 1382 τῆς Ἐθν. Βιβλ. Ἀθηνῶν (Gelzer, *Ungedruckte*, σελ. 623).

Τὴν ἐπαύριον τῆς καταλύσεως τῆς Βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ὁ Κ/πόλεως Γεννάδιος (1454-6) συνεκάλεσε σύνοδον, ἡ ὁποία ἀπεφάσισε τὴν εἰς τὸ Πατριαρχεῖον τελείαν ὑποταγὴν τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀχρίδος, τοῦ Πεκίου καὶ τοῦ Τυρνόβου, διότι ἡ τουρκικὴ κατάκτησις εἶχεν ἄρει τὰ αἶτια, ἅτινα εἶχον προκαλέσει τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῶν. Ἐκ τούτων μόνον ὁ τελευταῖος ὑπήκουσεν, ἀλλ' ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ὁ Οἰκ. Πατριάρχης ἤρξατο ἐπεμβαίνειν εἰς τὰς εἰρημένας ἀρχιεπισκοπὰς, δεδομένου μάλιστα ὅτι ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀχρίδος ἦτο ἑλληνικὸν κέντρον. "Ὅλα τὰ ἔγγραφα αὐτῆς εἶναι ἑλληνιστὶ γεγραμμένα· Ἕλληνες δὲ ἦσαν συνήθως ὅχι μόνον οἱ ἀρχιεπίσκοποι καὶ οἱ ὑπ' αὐτοὺς μητροπολιταί, ἀλλὰ καὶ οἱ ἐπίσκοποι ἐγχώριοι ἢ, ὅπερ σπανιώτερον, ἐκ Κ/πόλεως στελλόμενοι (Gelzer, *Das Patriarchat von Achrida*, σελ. 21. Jirecek, *Geschichte der Bulgaren*, σ. 467 κ.ἐξ. K. Δελικάνη, Πατρ. Ἐγγραφα, Γ', Κ/πόλις 1905). "Ἐνεκα τούτου παρατηρεῖτο ἐναλλαγὴ αὐτοχθόνων καὶ ἐπηλύδων ἀρχιεπισκόπων, ἐνίοτε διὰ μεταθέσεως ἢ κατὰ τρόπον οὐχὶ κανονικὸν (πρβλ. K. Ράλλη, Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν 4 Ἰουν. 1931, σ. 303). Διὰ τὴν αὐτὴν ἐποχὴν τῆς Τουρκοκρατίας ἔχομεν κατάλογον τῶν ἐπισκοπῶν, δημοσιευθέντα ὑπὸ τοῦ H. Gelzer (*Ugedruckte*, σελ. 633). Ἡ

Καστοριά, τὰ Σκόπια, τὸ Βελεβούσδη, ἡ Τριαδίτζα, ἡ Μελεσορᾶ, τὰ Μόγλαινα, ἡ Πελαγωνία, τὸ Πρισδιάνι, ἡ Στρούμιτζα, ἡ Ὀνισος, ἡ Γλαβινίτζα, ἡ Βαντζόβα τὰ Βελέγραδα, ἡ Βιδύνη, τὸ Λιμπέη, τὸ Στρίμοις, τὸ Ράσος, ἡ Δεάβολις, ἡ Σθλανίτζα, τὸ Γρεβενόν, τὰ Κάνινα, αἱ Δέβραι καὶ ἡ Βλαχῶν. Ὁ κατάλογος οὗτος δέον νὰ ἐρευνηθῇ ἐκ νέου, ἕνεκα τῆς ὑπάρξεως τῆς Γλαβινίτσης. Ἡ Δρίστρα ἐξηκολούθησεν ν' ἀποτελῇ ἰδιαιτέραν μητρόπολιν τοῦ Οἴκ. Θρόνου, ὡς καὶ ἡ Τυρνόβου. Ὡσαύτως ὑπῆρχεν ὁ Σόφιας καὶ ὁ Προϊλάβου (Συνταγμάτιον Χρυσάνθου, ἀρχῶν ΙΗ' αἰῶνος, σελ. 72-3).

8. Ἡ κατάστασις τῆς ἀρχ/πῆς Ἀχριδῶν ἀπὸ τοῦ ΙΖ' αἰῶνος ἐχειροτέρευσεν, ὅχι μόνον διότι ἐπαυσαν νὰ εἶναι οἱ ἀρχιεπίσκοποι καὶ ἐπίσκοποι εἰς τὸ ὕψος τῆς παιδείας τῶν πρὸ τῆς ἀλώσεως, ἀλλὰ καὶ διότι τὰ οἰκονομικὰ τῆς περιοχῆς ταύτης ἦσαν πενιχρά, συχνάκις δὲ ἀνεφύοντο καὶ ἐριδες περὶ τὴν κατάληψιν τῶν θρόνων, οἱ δὲ ὑπὸ τοὺς ἀρχ/πους Πεκίου καὶ Ἀχρίδος μητροπολῖται «ἠφανίζον τὰ οἰκονομικὰ αὐτῶν. Ὅθεν πολλοὶ μετέβαινον εἰς τὴν Ρωσσίαν καὶ Δύσιν πρὸς συλλογὴν ἐράνων. Οἱ Τοῦρκοι σατράπαι εὐνούνουν τὴν κατάστασιν, ἥτις ὠδήγησε πολλοὺς εἰς τὸν ἐξισλαμισμόν» (Β. Στεφανίδου, Ἑκκλ. Ἱστορ., 1948, σελ. 687), ἀπὸ τὸν ὅποιον ἐσώθη ἐν μεγάλῳ μέτρῳ ἡ δυτικὴ ἐλληνικὴ περιοχὴ, χάρις εἰς τὴν δρᾶσιν τοῦ ὄντος μεγάλου καὶ φλογεροῦ ἐθναποστόλου καὶ μάρτυρος Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ (+ 1789).

Ἐνεκα τῶν λόγων τούτων ἐσχηματίσθη ἐν ἀμφοτέραις ταῖς περιοχαῖς (Ἀχρίδος καὶ Πεκίου) μερὶς ζητοῦσα τὴν μετὰ τοῦ Οἴκου. Πατριάρχου ἐνωσιν, ἣν ἡνῶσει τὸ Πατριαρχεῖον, διότι ἡ ὑπαρξίς τῆς ἐκκλησίας ἦτο ἀντικανονική, ἡ δὲ κακὴ κατάστασις τῶν περιοχῶν ἐπέδρα δυσμενῶς καὶ ἐπ' αὐτοῦ. Ὅθεν ἡ ἱεραρχία ἀμφοτέρων τῶν ἀρχιεπισκοπῶν ἐζήτησε παρὰ τῆς Τουρκικῆς Κυβερνήσεως τὴν προσάρτησιν των εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Κ/πόλεως τὸ 1767. Αἱ αἰτήσεις ἐγίναν δεκταὶ καὶ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Σαμουήλ τοῦ Χαντζετῆ, ἀφοῦ μάλιστα ἐπρόκειτο περὶ ἐκκλησιῶν προσελθουσῶν ἐκ πολιτικῆς προνομιακῆς παραχωρήσεως καὶ μὴ ἰδρυθεισῶν ὑπὸ Οἴκου. Συνόδου.

Ἀντιδράσεις τῶν ἐνδιαφερομένων ὑπερениκήθησαν, οἱ δὲ ἀρχιεπίσκοποι Ἀχρίδος καὶ Πεκίου παρητήθησαν. Πατριαρχικὰ καὶ συνοδικὰ γράμματα ἐκήρυξαν τὴν προσάρτησιν, σουλτανικὸν δὲ διάταγμα ἐπεκύρωσε ταύτην. Ἀξιοσημεῖωτον εἶναι, ὅτι ὁ τελευταῖος ἀρχιεπίσκοπος Ἀρσένιος ἦτο Βούλγαρος τὴν καταγωγὴν, διότι δὲν ἐγίνετο πρὸ τῶν μέσων τοῦ ιθ' αἰῶνος φυλετικαὶ διακρίσεις ἐν τῇ Ἑκκλησίᾳ. Ὁ Ἀρσένιος ἐγκατεστάθη εἰς Καρυὰς τοῦ Ἀγ. Ὁρως ἐνθα καὶ ἀπέθανεν.

9. Ἡ Ἀχρίς, κειμένη παρὰ τὴν ὠραίαν λίμνην (κάτοικοι 10.000) ἀνήκει ἀπὸ τοῦ 1912 εἰς τὴν Σερβίαν [νῦν Λαϊκὴν Δημοκρατίαν τῆς Γιουγκοσλαβίας (Μακεδονίας)], ἔχει δὲ ἀξιοσημεῖωτα μνημεῖα βυζαντινὰ τοῦ Ἀγ. Κλήμεντος, τῆς Ἀγ. Σοφίας, τοῦ Ἀγ. Γεωργίου, ἡ τέχνη τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ (τῆς ἐπο-

χῆς τοῦ "Ἑλληνας ἀρχιεπισκόπου Λέοντος) τὸ ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ἐθνικιστικῆς, τῶν Γιουγκοσλάβων ἰσχυριζομένων ὅτι πρόκειται περὶ «μακεδονικῆς σλαβικῆς τέχνης», ἐνῶ πρόκειται περὶ Βυζαντινῆς, δεδομένου τοῦ οἰκουμενικοῦ χαρακτῆρος τῆς Ὁρθοδόξιας, ὁ ὁποῖος ἐπεξετάθη εἰς τὴν τέχνην (πρβλ. Πελεκανίδην, Προκοπίου εἰς τὴν Βιβλιογραφίαν).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ. Ohrid Texte, de Miograg Pavlovic καὶ Cvetan Grozdakon, 1961, μετὰ βραχυτάτης ἱστορίας καὶ θαυμασίων εἰκόνων τοῦ τοπίου καὶ τῶν μνημείων.

Recueil de Travaux de l'Institut d' Etudes Byzantines, No 7 ἑκδ. Ostrogorsky, Beograd 1961. Vojislav J. Djuric. Ikones de Yougoslavie, Belgrade 1961. Ἡ εἰς τὸ ἐν Ἀχρίδι συγκροτηθὲν XII Διεθνὲς συνέδριον τῶν Βυζαντινῶν Σπουδῶν ὁμιλία τοῦ καθηγητοῦ τῆς Μόσχας Λαζάριεφ, μετατοπίσαντος τὴν ἀρχὴν τῆς ὑπ' αὐτοῦ λεγομένης σλαβικῆς τέχνης ἀπὸ τοῦ ΙΔ' εἰς τὸν ΙΑ' καὶ Ι' αἰῶνα (οὐχὶ Σερβικῆς ἢ Βουλγαρικῆς) προσκάλεσε συμπληρωματικὰς εἰσηγήσεις τῶν Ot. Demus (Wien), Στυλ. Πελεκανίδου (ἴδε Rapports Complementaires, Résumés, Belgrade-Ochrid 1961, ὡσάντως A. Xyngopoulos, XII. Congres Inter. des Etudes Byzantines, Ochrid 1961, Résumés de Communications, σ. 114. Τὴν λοιπὴν βιβλιογραφίαν ἴδε παρὰ A. Προκοπίου, Τὸ Μακεδονικὸν ζήτημα στὴ Βυζαντινὴ ζωγραφικὴ, Ἀθῆναι 1962. Τὴν Ἑκκλ. Ἱστορίαν ἴδε εἰς H. Gelzer, Der Patriarchat von Achrida, Leipzig 1902. (τὰ ἐν αὐτῷ δημοσιευόμενα πατριαρχικὰ ἔγγραφα παραιοποιήθησαν ὑπὸ τοῦ Βουλγάρου G. Bodley). Τοῦ αὐτοῦ, Der wiederaufgefundene Kodex des H. Klemens von Achrida, Leipzig 1903. Σ. Ζαμπελίου, Περὶ τῆς πρώτης Ἰουστινιανῆς, ἐν Πανδώρα Α', 1859, Ἀωνόμου, Τὰ κατὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀχρίδος καὶ Πεκίου, K/πολις 1869. K. Σάθα, Μεσ. Βιβλιοθ., τόμος Γ'. Καλ. Δελικάνη, Πατριαρχικῶν Ἑγγρ., Γ', K/πολις 1905. Ἐκτὸς τῆς ἱστορίας τῆς Βουλγαρίας τοῦ Jirecek (1876) ἴδε Kurt. Floricke, Geschichte der Bulgaren, 1913. S. Runciman, History of the First Bulgarian Empire 1930. R. G. G., ἑκδ. 3η, I, σελ. 1506-1509, καὶ K. Μπόννη, ἐν Θρησ. καὶ Χρ. Ἐγκυκλ., ἐνθα καὶ ὁ κατάλογος ἐπισκόπων. Εἰς Λεξικὰ λέξεις Ohrid ἢ Achrida. A. Σπηλιουπούλου, τὰ Κράτη τοῦ Αἵμου, 1912. Γερ. I. Κονιδάρη, Αἱ Μητροπόλεις καὶ Ἀρχ/παὶ τοῦ Οἴκου. Πατριαρχείου καὶ ἡ τάξις αὐτῶν, 1934 (τεῦχος α'). Τοῦ αὐτοῦ. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἑκκλησία ὡς πολιτιστικὴ δύναμις ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς χερσονήσου τοῦ Αἵμου, Ἀθῆναι 1948. Τοῦ αὐτοῦ, Πότε ἐξέλιπεν ἡ Νικόπολις καὶ ἀνεδείχθη ἡ Ναύπακτος, ἐν Πρακτ. τοῦ Θ'. Διεθν. Συνεδρ. Βυζ. Σπουδῶν, ἐν Θεσσαλονίκῃ 1953. Τοῦ αὐτοῦ, Zur Frage der Entstehung der Diözese des Erzbistums von Achrida

und der Not. 3 bei Parthey. 'Ανάτυπον ἀπὸ τὴν Θεολογίαν τοῦ 1959. Βασ. Στεφανίδου 'Εκκλ. 'Ιστορίο, ἐκδ. 1959 καὶ Γ. Κονιδάρη, Γεν. 'Εκκλ. 'Ιστορία ἐκδοσις Β'. 1957. Δ. Ζακυθνοῦ, Μελέται περὶ τῆς διοικητικῆς διαιρέσεως καὶ τῆς ἐπαρχιακῆς διοικήσεως ἐν τῷ Βυζαντ. Κράτει, Ε. Ε. Β. Σ. σελ. 210 καὶ ἐξῆς. I. Snegarov, La ville d'Ohrida, Aperçu historique, ἐν Rev. Maced., τομ. 4, τεῦχος 9, 1928 σελ. 91-138, τεῦχος β' σελ. 65-98, τεῦχος γ', σελ. 57-88 βουλγαριστὶ μετὰ γαλλικῆς περιλήψεως. Τοῦ αὐτοῦ βιβλιογραφίαν ἐν Μακεδονικὰ Ι, σ. 456-458. S. Vailhé: Achrida ἐν Diction. d' Histoire et de Geographie Ecclesiastiques Ι, 321-332. Dict. de Theol. Cathol. ΙΙ, 1174-1236. J. Snegarov: Geschichte des Erzbistums von Ochrida, Sofia 1924-32 (Βουλγ.). A. P. Pechayre, L' Archevêche d' Ochrida de 1394 à 1767 ἐν Echos d' Orient, 183-204. 280-232. Τοῦ αὐτοῦ, Σχέσις πρὸς Δύσιν τῆς 'Αχρ. ὑπὸ 16-18 αἰῶνος εἰς τὸ αὐτὸ περιόδ. 1937-398 ἐξ. Diog. Xanalatos, Beiträge zur Wirkodoffs à Soziolgeschichte Macedoniens in Mix. Alt; κλπ. 1937. Dölger Regerten passim.

Σημείωσις: Εἰς τὸ XIII Βυζαντινολογικὸν Συνέδριον τῆς Oxford (5-10 Σεπτεμβρίου 1966) ὁ καθηγ. τῆς Φιλοσοφ. Σχολῆς τῶν Σκοπίων S. Antoljak ἐποιήσατο ἀνακοίνωσιν ὑπὸ τὸν τίτλον: Ob die jene drei Urkunden der Kaisers Basilius II. zu unsten des Ochridanischen Erzbistums authentisch sind? 'Εδέχθη ἐπὶ τῇ βάσει κυρίως ἐσωτερικῶν λόγων, ὅτι πρόκειται περὶ πλαστογραφίας τοῦ ιγ' αἰῶνος. Λαβόντες τὸν λόγον ἐσημειώσαμεν τὰ ἀνωτέρω, τ.ξ. ὅσα προκύπτουν ἀπὸ τὴν δημοσίευσιν τῶν ἀνακοινώσεων α) ἐν τῇ 'Ακαδημίᾳ 'Αθηνῶν (1943 διὰ τοῦ ἀειμνήστου Κ. 'Αμάντου), β) ἐκ τῆς ἀνακοινώσεως εἰς τὸ 11ον Βυζαντ. Συνέδριον τοῦ Μονάχου (ἀνωτέρω σελ. 223ἐξ. μετάφ. ἐκ «Θεολογίας»), ἅτινα δὲν ἐγνώριζεν ὁ κ. Α. καὶ ἐδηλώσαμεν, ὅτι θὰ πρέπει νὰ μελετηθοῦν αἱ νέαι ἀπόψεις τοῦ κ. Α. ὅταν παραδῶσῃ τὴν ἀνακοίνωσιν αὐτοῦ εἰς τὴν δημοσιότητα. 'Ημεῖς θεωροῦμεν τὴν πολιτικὴν τοῦ Βασιλείου ὡς ἐκδηλοῦται ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων, μεγαλόψυχον καὶ συνέχειαν τῆς πολιτικῆς Τσιμισκῆ.

Σεπτέμβριος 1966.

ΣΥΜΒΟΛΑΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΚΑΙ ΤΟΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΝ

1. «'Ανέκδοτος κατήχησις Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου». Ἐν «Ἐκκλ. Φάρω» τῆς Ἀλεξανδρείας, ἔτος ΚΓ', τόμος ΚΘ' (Ἰούλιος — Αὐγούστος 1930 σελ. 438-51).
2. «Τακτικά». Ἐν τῷ τόμῳ ΚΒ' 6. 756-757 τῆς «Μεγάλης Ἑλληνικῆς Ἐγκυκλοπαιδείας».
3. «Αἱ μητροπόλεις καὶ Ἀρχιεπισκοπαὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ ἡ τάξις αὐτῶν». Τόμος Α', τεῦχος α', Ἀθῆναι 1934. [Texte und Forschungen zur Byz. neugr. Philologie, herausgegeben von N. Bees No 13] (Διατριβὴ ἐπὶ διδασκαρίᾳ) σ. 100.
4. «Πότε προήχθησαν αἱ Ἀθῆναι εἰς Μητρόπολιν (Λύσις τῆς διαφωνίας τῶν πηγῶν). Ἀνακοίνωσις ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ Ἀθηνῶν τῇ 1ῃ Ἰουνίου 1935 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Κ. Δουβουνιώτου, (Ἀνάτυπον ἐκ τῶν Πρακτικῶν τῆς Ἀκαδημίας 1935 σ. 235-292).
5. Σύντομος Ἐκκλησ. Ἱστορία τῆς Ἀδριανουπόλεως μετ' ἐπισκοπικοῦ καταλόγου. Ἀθῆναι 1936. Ἀνάτυπον ἐκ τῆς αὐτῆς Μ. Ἐγκυκλοπαιδείας σ. 15.
6. Ἀμυκλῶν καὶ Τριπολιτσᾶς. Ἐπισκοπὴ καὶ Μητρόπολις (Θρησκ. Χριστ. Ἐγκυκλοπ. Α' 6. 924-928) σελ. 4.
7. Ἀθηνῶν. Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία. Ἐν Ἀθήναις 1936 σ. 50 (αὐτόθι σ. 405-455) Στ. 50.
8. Σύντομος Ἐκκλ. Ἱστορία Ἀργούς καὶ Ναυπλίου μετ' ἐπισκοπικοῦ καταλόγου, Ἀθῆναι 1936 σ. 18.
9. Β. Μυστακίδου, Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι, ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ 12ου τόμου τῆς Ἐπετηρίδος τῆς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, Ἀθῆναι 1936 σ. 100.
10. Ἐπίτομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία τῆς Ἑλλάδος, Ἀθῆναι 1938 (σελ. 158-170 καὶ 228-400).
11. Ἐφέσου. Ἐκκλ. Ἱστορία (ἐν ἀν. 749-764) στ. 15.
12. Θεσσαλονίκης Μητρόπολις (αὐτόθι. 1030-1046), Ἀθῆναι 1939 σελ. 15.
13. Ἡ Ἱστορικὴ ἀποστολὴ τῆς Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ παρελθόντι καὶ ἐν τῷ παρόντι (Λόγος ἐναρκτήριος εἰς τὸ μάθημα τῆς Ἐκκλ. Ἱστορίας). Ἐν Ἀθήναις 1940.
14. Ἱστορικὸν σημείωμα περὶ τῶν ἐπαρχιῶν παλαιᾶς καὶ νέας Ἡπείρου ἐν τῇ Πολιτικῇ καὶ τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Γεωγραφίᾳ. «Γρηγόριος Παλαμᾶς», Θεσ/κη 1941 σ. 172-178, σ. 6.
15. Ἡ θέσις τῆς αὐτοκεφαλίου Ἐκκλησίας τῆς Κόπρου ἔναντι τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὸν Θ' καὶ Ι' αἰῶνα. Ἀνακοίνωσις γενομένη εἰς Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν τὴν 15ην Ἰουνίου 1943 ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου ἀκαδημαϊκοῦ Γ. Σωτηρίου.
16. Ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἔναντι τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐπὶ Τσιμισκῇ (παρατηρήσεις εἰς τὸ τακτικὸν τούτου). Ἀνακοίνωσις εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν τὴν 9ην Δεκεμβρίου 1943 ὑπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ ἀειμνήστου Ἀμάντου.
17. Γενικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ἔκδοσις 2α σελ. 260-530.
18. Τὰ θεμέλια τῆς πνευματικῆς μας ἐνότητος καὶ ἡ Χριστιανικὴ Θεσσαλονίκη. Ἐκ τοῦ περιοδικοῦ «Γρηγόριος Παλαμᾶς». Θεσσαλονίκη 1943 σελ. 40-45 καὶ 70-79.
19. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ὡς πολιτιστικὴ δύναμις ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Χερσονήσου τοῦ Αἰμοῦ. (Ἐν Ἀθήναις 1948) σελ. 210.

20. 'Η παλαιότερα μνεία τῆς Μαΐνης καὶ τῆς 'Επισκοπῆς αὐτῆς. ('Ανάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» τόμ. ΚΒ', 'Αθῆναι 1951).
21. 'Η Χριστιανικὴ 'Ελλάς ἐπὶ τῇ 1900ῃ ἐπετηρίδι τῆς, 'Ανάτυπον ἐκ τοῦ Πανηγυρικοῦ τεύχους τῆς «Θεολογίας» ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς 1900ῆς ἐπετείου τῆς ἐλεύσεως τοῦ 'Απ. Παύλου εἰς 'Αθήνας, 'Αθῆναι 1951 σελ. 20.
22. Περὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Μητροπόλεων Βορ. 'Ελλάδος καὶ τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αχριδῶν κατὰ τὸν Θ', Γ' καὶ ΙΑ' αἰῶνα. Α. Μακεδονία Ι. 'Η πρώτη μνεία τῆς 'Επισκοπῆς Βαρδαριωτῶν Τούρκων. 'Ανάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» τόμ. ΚΓ' 'Αθῆναι 1952 σ. 12.
23. Περὶ τὴν πρώτην μνείαν τῶν 'Αλβανῶν ἐν ταῖς 'Εκκλησιαστικαῖς πηγαῖς καὶ τὰ ὅρια τῆς Χώρας τῶν ἐπὶ Βυζαντινῶν, 'Ανάτυπον ἐκ τοῦ ΚΓ' τόμου τῆς 'Επετηρίδος 'Εταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν. 'Αθῆναι 1953.
24. Περὶ τὴν 'Ιστορίαν τῶν Μητροπόλεων τῶν 'Ελληνικῶν νήσων, α) 'Εκκλησία τῆς Κρήτης. 1) Αἱ 'Επισκοπαὶ τῆς Κρήτης μέχρι τοῦ Γ' αἰῶνος. 'Ανάτυπον ἐκ τῶν «Κρητικῶν Χρονικῶν» 1953 (πρὸς τιμὴν Ι. Καλιτσουνάκη).
25. Περὶ τὴν ἱστορίαν τῶν Μητροπόλεων Β. 'Ελλάδος καὶ τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς 'Αχριδῶν κατὰ τὸν Θ', Γ' καὶ ΙΑ' αἰῶνα. β' Παλαιὰ καὶ Νέα 'Ηπειρος. Συμβολὴ εἰς τὴν 'Ιστορίαν τῶν Μητροπόλεων Νικοπόλεως, Ναυπάκτου καὶ Δυρραχίου. 'Ανάτυπον ἐκ τῶν πεπραγμένων τοῦ Θ' Διεθνoῦς Βυζαντινολ. Συνεδρίου Θεσ/κης. Τόμος Β', 'Αθῆναι 1955.
26. 'Η διαμόρφωσις τῆς Καθολικῆς 'Εκκλησίας μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Ε' αἰῶνος καὶ οἱ Τρεῖς 'Ιεράρχαι. Λόγος ρηθείς ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν Πανεπιστημίου κατ' ἐντολὴν τῆς Συγκλήτου τῇ 30ῇ 'Ιανουαρίου 1955. 'Ανάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας» τόμ. ΚΣΤ', ἐν 'Αθήναις 1955 σελ. 95.
27. 'Η ἄρσις τοῦ Βουλγαρικοῦ σχίσματος 1930-1935 καὶ 1945. Συμβολὴ εἰς τὴν σύγχρονον Γεν. 'Εκκλ. 'Ιστορίαν. 'Εκδοσις 2α ἀναθεωρημένη καὶ βελτιωμένη. 'Αθῆναι (σελ. 1-38).
28. Γενικὴ 'Εκκλησιαστικὴ 'Ιστορία, ἔκδοσις 2α. 'Αθῆναι 1957 σελ. 260-502.
29. 'Εκκλησιαστικὴ 'Ιστορία τῆς 'Ελλάδος, τόμος Α' 'Αθῆναι 1956-60 (σελ. 54-90, χρήσις τοῦ ὅρου «'Ελλάς» 120-134 καὶ 444-536).
30. Αἱ προσφοραὶ τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας πρὸς τὸ 'Ελληνικὸν 'Εθνος καὶ ἡ ἐπιβίωσις αὐτοῦ. 'Εκδοσις 2α ἐπιτηξεμένη καὶ βελτιωμένη, ἐν 'Αθήναις 1962 σ. 24.
31. Τὸ ἀγινώμουν ὅρος καὶ οἱ κύριοι παράγοντες ἀναδείξεως καὶ ἀκτινοβολίας αὐτοῦ ἐπὶ χίλια ἔτη. 'Αθῆναι 1963.
32. Βυζάντιον. Σχέσις 'Εκκλησίας καὶ Πολιτείας.* 'Αθῆναι 1964 ('Απόσπασμα τῆς Ὁρησκευτικῆς καὶ 'Ηθικῆς 'Εγκυκλοπαιδείας).
33. Βυζάντιον. Οἰκουμενικὸν πνεῦμα 'Εκκλησίας καὶ Κράτους (ὁμοίως).
34. Zur Charakteristik der II Periode der allg. Kirchengeschichte.
35. Περὶ τοῦ τίτλου τοῦ 'Αρχιεπισκόπου.
36. Σειρὰ ἄρθρων εἰς τοὺς 4 πρώτους τόμους τῆς Ὁρησκ. καὶ 'Ηθικῆς 'Εγκυκλοπαιδείας.
37. 'Ο Μέγας Βασίλειος, πρότυπον Οἰκουμενικοῦ 'Εκκλησιαστικοῦ ἡγέτου. Λόγος ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν 'Ιεραρχῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ 'Αθηνῶν, 30 'Ιανουαρίου 1966, 'Αθῆναι 1966 (σελ. 15-30.)
38. Συμβολαὶ εἰς τὴν 'Εκκλησιαστικὴν 'Ιστορίαν 'Αχρίδος. 'Ανάτυπον ἐκ τῆς 'Επετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς 'Αθηνῶν καὶ τῆς Ὁρησκ. καὶ 'Ηθικῆς 'Εγκυκλοπαιδείας. 'Αθῆναι 1966.
38. Συμβολαὶ εἰς τὴν Α' περίοδον σειρὰ μελετῶν ἀπὸ 'Ιησοῦ Χριστοῦ μέχρι μεγάλου Κων/νου.
40. 'Η μεγάλη ἀνακοίνωσις περὶ τοῦ 'Αρχεγ. 'Εκκλ. Πολιτεύματος τοῦ 1956 ἔκδ. β'. 1959.